

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **rolnictwo**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Rzeszowski**

Data przeprowadzenia wizytacji: **28-29.04.2021 r.**

Warszawa, 2021

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	14
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	26
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	33
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	40
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	45
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	49
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	53
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	55
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	58
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	62
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: Prof. dr hab. Barbara Gąsiorowska członek PKA

członkowie:

1. Prof. dr hab. Jacek Żarski - ekspert PKA
2. Dr hab. Katarzyna Panasiewicz – ekspert PKA
3. Dr hab. Anna Bąkiewicz - ekspert PKA reprezentujący pracodawców
4. Agata Andrzejczyk - ekspert PKA reprezentujący studentów
5. Dr Anna Sikora - sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku rolnictwo, prowadzonym na Uniwersytecie Rzeszowskim, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2020/2021. Wizytacja została zrealizowana zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej zdalnie.

PKA trzykrotnie oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Poprzednia odbyła się w roku akademickim 2014/2015 i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej (uchwała 158/2015 z 12 marca 2015). Wcześniejsze oceny programowe odbyły się w roku akademickim: 2009/2010 i została zakończona wydaniem oceny pozytywnej oraz w 2007/2008, w czasie której wydano ocenę warunkową.

Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego PKA z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni. Zespół odbył także spotkania organizacyjne w celu omówienia kwestii w nim przedstawionych, spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni oraz szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z kierownictwem Uczelni. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania ze studentami, z przedstawicielami Samorządu Studenckiego i studenckiego ruchu naukowego, nauczycielami akademickimi prowadzącymi kształcenie na ocenianym kierunku, z osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości kształcenia, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, publiczny dostęp do informacji oraz z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Ponadto dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeprowadzono hospitację zajęć oraz dokonano przeglądu bazy dydaktycznej, wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Przed zakończeniem wizytacji dokonano oceny stopnia spełnienia kryteriów, sformułowano rekomendacje, o których przewodniczący zespołu oraz eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	rolnictwo	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	rolnictwo i ogrodnictwo	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	7 semestrów / 214 punktów ECTS (studia stacjonarne i niestacjonarne)	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki)	120 godzin praktyk na studiach stacjonarnych / 6 punktów ECTS 90 godzin praktyk na studiach niestacjonarnych / 6 punktów ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	agronomia z agrobiznesem bioinżynieria rolnicza kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	inżynier	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	56	22
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ³	2400	1400
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	108	68

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	155	155
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	99	99

Nazwa kierunku studiów	rolnictwo	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{4,5}	rolnictwo i ogrodnictwo	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	3 semestry / 90 punktów ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki)	--	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	agronomia z agrobiznesem kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	18	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁶	900	540

⁴ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁵ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

⁶ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	46	32
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	72	72
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	69	69

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Uniwersytet Rzeszowski prowadzący oceniany kierunek studiów rolnictwo powstał w 2001 roku, jednak kształcenie na poziomie wyższym specjalistów z zakresu rolnictwa w ośrodku akademickim Rzeszowa ma znacznie dłuższe tradycje. Początki sięgają roku 1973, w którym powstał Zamiejskowy Wydział Ekonomiki Produkcji i Obrotu Rolnego na bazie punktów konsultacyjnych ówczesnego Wydziału Rolniczego Akademii Rolniczej w Krakowie. Przez blisko 50 lat kształcenie to odbywało się w różnych strukturach zarówno filii krakowskiej Uczelni, jak i powstałego z jej udziałem Uniwersytetu Rzeszowskiego. Największe znaczenie dla rozwoju tego kształcenia, sprecyzowania jego klarownej koncepcji i celów miał niewątpliwie Wydział Biologiczno-Rolniczy powstały w 2005 roku. Wydział ten uzyskał także uprawnienia akademickie do nadawania stopnia doktora w 2008 roku i doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie agronomii w 2015 roku. Przyczyniło się do umocnienia pozycji oraz naukowego rozwoju i charakteru kształcenia z zakresu rolnictwa. Aktualnie kierunek rolnictwo osadzony jest organizacyjnie w powstałym z części Wydziału Biologiczno-Rolniczego Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, wchodzącym w skład Kolegium Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Struktura organizacyjna Instytutu jest rozbudowana, obejmuje 8 Zakładów, 3 Pracownie i Stację Doświadczalną, w tym wiodący dla ocenianego kierunku Zakład Produkcji Roślinnej. Oprócz ocenianego rolnictwa, do zadań Instytutu należy organizacja pięciu innych kierunków studiów, realizowanych głównie w kampusie Zalesie.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku studiów rolnictwo są dobrze rozpoznane i od lat ugruntowane. Na studiach I stopnia kształcenie polega na przekazywaniu studentom wiedzy opartej na najnowszych osiągnięciach nauki polskiej i światowej, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień produkcji rolniczej, gospodarki żywnościowej i obszarów wiejskich. Zajęcia powiązane są z prowadzonymi na Uniwersytecie Rzeszowskim badaniami naukowymi w zakresie nauk rolniczych, uwzględniają doświadczenia wynikające ze współpracy kadry akademickiej i studentów z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Kompetencje zawodowe absolwentów są kształtowane podczas realizacji modułów zajęć kierunkowych z zakresu środowiskowych uwarunkowań produkcji rolniczej, technologii produkcji

roślinnej i zwierzęcej, ekonomiki agrobiznesu, zarządzania i rynków produktów rolniczych oraz wpływu rolnictwa na środowisko. Mocną stroną studiów są moduły tworzące biologiczno-chemiczne podstawy teoretycznego rozumienia zjawisk i procesów w zakresie rolnictwa. Na studiach II stopnia ogólnoakademicki profil kształcenia obejmuje w większym stopniu niż na studiach I stopnia, moduły zajęć powiązane z badaniami naukowymi prowadzonymi w uczelni. Studenci uczestniczą w badaniach i przeprowadzają eksperymenty badawcze. Głównym celem studiów na kierunku rolnictwo jest przekazywanie i poszerzanie wiedzy z zakresu nauk rolniczych, wykorzystywanie zdobytej wiedzy w praktyce oraz kształtowanie kompetencji społecznych, m.in. odpowiedzialności, przedsiębiorczości, przestrzegania zasad etyki i samodzielności.

Koncepcja i cele kształcenia znajdują odzwierciedlenie w prawidłowo sformułowanych sylwetkach absolwenta, które obejmują opis ogólnych celów kształcenia oraz możliwości zatrudnienia i kontynuacji studiów. Absolwent studiów pierwszego stopnia jest specjalistą z zakresu produkcji rolniczej, posiadając praktyczne przygotowanie do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa rolnego, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Posiada wiedzę z zakresu ekonomiki, organizacji i zarządzania produkcją rolniczą oraz funkcjonowania infrastruktury rolniczej. Zna zagadnienia związane z agrobiznesem, doradztwem dla przedsiębiorstw rolnych, firm handlowych i usługowych w sektorze rolnictwa. Jest przygotowany do prowadzenia gospodarstw rolniczych, pracy w administracji rządowej i samorządowej związanej z rolnictwem, usługach i doradztwie rolniczym, w przedsiębiorstwach zajmujących się skupem i obrotem produktów roślinnych. Ponadto, zgodnie z profilem ogólnoakademickim, wykazuje przygotowanie do prowadzenia badań naukowych, ma umiejętność posługiwania się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, jest przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia.

Absolwent studiów drugiego stopnia posiada pogłębioną wiedzę z zakresu nauk rolniczych, z uwzględnieniem problematyki związanej z agrobiznesem, doradztwem na rzecz firm agrobiznesu, w tym przedsiębiorstw przetwórstwa spożywczego, firm handlowych, usługowych, przedsiębiorstw rolnych i innych. Potrafi dokonać oceny stosowanych technologii, form organizacyjnych i prawnych przedsiębiorstw oraz prowadzić negocjacje w agrobiznesie. Zna i rozumie problemy dotyczące alternatywnych kierunków produkcji roślinnej i użytkowania zwierząt oraz zagadnienia z zakresu zarządzania rozwojem lokalnym i regionalnym, co pozwala mu na aktywne uczestnictwo w funkcjonowaniu społeczności obszarów wiejskich. Jest przygotowany do pracy w tych samych podmiotach, co absolwent studiów I stopnia, a dodatkowo w specjalistycznych gospodarstwach rolnych, instytutach naukowo-badawczych, ośrodkach badawczo-rozwojowych i doradztwa rolniczego. Zna język obcy na poziomie B2+, jest w pełni przygotowany do podjęcia dalszej nauki na studiach III stopnia w szkole doktorskiej.

Doskonalone i rozwijane wraz z rozwojem i przekształceniami sektora rolniczego i krajowej gospodarki żywnościowej, koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku studiów, są w pełni zgodne z misją i strategią Uniwersytetu Rzeszowskiego, a także z polityką jakości. Znajduje to bezpośrednie potwierdzenie w zapisach, uchwalonych przez Senat w 2013 roku. W strategii rozwoju Uczelni znajduje się wyraźny zapis o kreowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego i kształtowanie kapitału intelektualnego dla potrzeb współczesnej gospodarki i kultury, w oparciu o wysoko wykwalifikowaną kadrę, nowoczesne zaplecze naukowo-badawcze, wysoką jakość badań naukowych, dziedzictwo kulturowe regionu i kraju, w zgodzie z fundamentalnymi wartościami, zasadami i normami postępowania utrwalonymi w tradycji uniwersyteckiej. Do głównych celów strategicznych Uniwersytetu Rzeszowskiego należy zapewnienie wysokiego poziomu jakości kształcenia,

dostosowanego do potrzeb oczekiwań i rynku pracy oraz budowanie wysokiej pozycji naukowej w oparciu o wykwalifikowaną kadrę i nowoczesną infrastrukturę. Podczas tworzenia i doskonalenia koncepcji kształcenia ocenianego kierunku uwzględniono rolniczy potencjał regionu Polski południowo-wschodniej, cenne walory przyrodnicze oraz jego rozwój społeczno-gospodarczy. W koncepcji kształcenia uwzględniono również cele Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego, określające potrzebę poprawy konkurencyjności sektora rolno-spożywczego, poprzez wzrost efektywności i dochodowości gospodarstw rolnych.

Koncepcja i cele kształcenia w pełni mieszczą się i są powiązane z prowadzonymi w Uniwersytecie Rzeszowskim badaniami naukowymi w dziedzinie nauk rolniczych i w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, do której oceniany kierunek studiów został przyporządkowany w 100%. W ramach dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo prowadzone są badania, mające na celu przede wszystkim zapewnienie postępu biologicznego, agrotechnicznego i organizacyjnego w rolniczej produkcji roślinnej, z zakresu której wiedza i umiejętności stanowią sedno kierunku rolnictwo. Badania naukowe realizowane przez kadrę akademicką skupioną w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, w tym kadrę prowadzącą zajęcia na ocenianym kierunku, prowadzone są głównie w dziedzinie nauk rolniczych i dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, w której Uczelnia posiada pełne uprawnienia akademickie. Badania naukowe powiązane są ściśle z celami, koncepcją i efektami uczenia się na kierunku rolnictwo. Dotyczą one m.in. użytkowania ekosystemów rolnych i leśnych, stanu środowiska i możliwości świadczenia usług ekosystemowych, wpływu rolnictwa na kształtowanie zmian właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych wybranych gleb i wód, wpływu czynników naturalnych i antropopresji na środowisko oraz kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wpływu warunków środowiskowych na plonowanie, kosztochłonność, energochłonność wybranych gatunków roślin zbożowych, strączkowych oraz na jakość surowca, czynników i procesów wpływających na wartość przyrodniczą i dynamikę wiejskiego krajobrazu kulturowego, zrównoważonego gospodarowania na terenach wiejskich w aspekcie optymalizowania produktywności i ochrony agroekosystemów, optymalizacji produkcji roślinnej w zróżnicowanych warunkach środowiskowych, oddziaływania rolnictwa na wybrane grupy fauny. W ramach tematów głównych realizowanych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Instytutu, kadra akademicka realizuje tematy badawcze własne, zgodne z ich profilem naukowym i zainteresowaniami, a główne rezultaty badań są wykorzystywane w prowadzeniu działalności dydaktycznej na ocenianym kierunku studiów rolnictwo. Badania naukowe są realizowane w ramach szeregu projektów badawczych NCN, NCBiR, MRiRW. Realizacja projektów przyczyniła się do szeregu innowacyjnych rozwiązań, m.in. opracowano dwa innowacyjne nawozy, które zostały wdrożone do przemysłu, innowacyjną biodegradowalną otoczkę dla nasion soi opartej na biopolimerach z surowców odnawialnych dla zwiększonej tolerancji roślin na niekorzystne warunki środowiskowe, innowacyjną technologię produkcji owoców żurawiny wielkoowocowej w warunkach klimatyczno-glebowych Polski z wykorzystaniem gleb marginalnych. Realizowane przez kadrę akademicką badania naukowe pozwalają na systematyczną aktualizację treści programowych, głównie specjalnościowych, mają wpływ na kształtowanie tematyki prac dyplomowych oraz innych działań naukowych, w których bezpośrednio uczestniczą studenci ocenianego kierunku rolnictwo. Aktywność naukowa pracowników prowadzących zajęcia na kierunku rolnictwo przyczyniła się do uzyskania przez Uniwersytet Rzeszowski prestiżowych nagród ELSEVIER Research Impact Leaders Awards, przyznanych w kategoriach: Agricultural Sciences w 2017 i w 2018 roku oraz do wyróżnienia w 2019 roku.

Koncepcja i cele kształcenia ocenianego kierunku studiów rolnictwo są w pełni zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności krajowego i regionalnego rynku pracy w sektorze rolnictwa i gospodarki żywnościowej. Rynek ten wymaga stałego dopływu kadry przygotowanej do pracy w rolnictwie. Rozwój i stałe doskonalenie koncepcji kształcenia prowadzone jest w ścisłej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi. Do interesariuszy wewnętrznych należy kadra akademicka, której wyniki badań są wykorzystywane w programie studiów oraz studenci kierunku, konsultujący i opiniujący kolejne edycje programowe. Do interesariuszy zewnętrznych zaliczyć można współpracujące grupy podmiotów, głównie z regionalnego środowiska gospodarczego i społecznego. Wymienić tu można m.in. Podkarpacki Oddział Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa w Rzeszowie, Związek Stowarzyszeń Podkarpacka Izba Rolnicza w Rzeszowie, Związek Stowarzyszeń Podkarpacka Izba Rolnictwa Ekologicznego w Świlczy, Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, jednostki Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej zlokalizowane na terenie województwa podkarpackiego (Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Przecławiu, Zakłady Doświadczalne Oceny Odmian w Dukli i Nowym Lublińcu, spółki: dr Green, Original Food, Agrobonus, Agromasz Serwis. Efektem współpracy z otoczeniem jest doskonalenie koncepcji kształcenia i dostosowanie do wiedzy, umiejętności i kompetencji istotnych dla zawodowego rynku pracy w branży rolniczej. Wymienione podmioty uczestniczyły w konsultacjach przy projektowaniu kierunkowych efektów uczenia się, zwracając przede wszystkim uwagę na umiejętności wykorzystania wiedzy w praktyce. Do interesariuszy zewnętrznych, mających wpływ na koncepcję kształcenia należą także krajowe i międzynarodowe podmioty naukowe, z którymi prowadzona jest aktywna współpraca naukowa i wymiana pomysłów dotyczących doskonalenia procesu kształcenia, zarówno pod względem merytorycznym, jak i organizacji procesu dydaktycznego.

Aktualnie obowiązujące kierunkowe efekty uczenia się dla ocenianego kierunku studiów rolnictwo zostały przyjęte uchwałą nr 460/06/2019 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 27 czerwca 2019 roku w sprawie ustalenia programów studiów. Stanowią one podstawowy element spójnego i bardzo dobrze przygotowanego zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym aktualizowanego corocznie opisu programu studiów, zawierającego także ogólne informacje o kierunku studiów, w tym opis sylwetki absolwenta, celów kształcenia oraz możliwości zatrudnienia i kontynuacji studiów, a także charakterystykę i warunki realizacji studiów, w tym analizę zgodności kierunkowych efektów uczenia się z celami i treściami programowymi poszczególnych zajęć. Opisy zakładanych efektów uczenia się na kierunku studiów rolnictwo sporządzono dla obu poziomów studiów, przy czym koncepcja, cele i efekty uczenia się dla obu form studiów. Aktualnie studia w formie niestacjonarnej są realizowane w ograniczonym zakresie i obejmują tylko jeden rocznik na poziomie pierwszego stopnia. W poprzednich latach obowiązywały w Uczelni efekty kształcenia w ramach Krajowych Ram Kwalifikacji, przyjęte uchwałą Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego nr 518/06/2015. Aktualnie, w semestrze letnim akademickiego 2020/21, według tych efektów studiuje tylko studenci 6 semestru studiów I stopnia. Analiza efektów uczenia się, które Uczelnia zamieściła w raporcie samooceny, wskazuje, że są one przygotowane wzorcowo pod względem merytorycznym oraz formalnym, obejmując właściwe treści, sformułowania i odniesienia do efektów obszarowych, a także kompetencji inżynierskich.

Dla studiów I stopnia ocenianego kierunku studiów sformułowano w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji, ogółem 24 efekty uczenia się. 10 z nich dotyczy wiedzy (zna i rozumie), 10 umiejętności (potrafi), a 4 kompetencji społecznych (jest gotów do). Są one w pełni

zgodne z profilem ogólnoakademickim, z koncepcją i celami kształcenia na kierunku rolnictwo, aktualnym stanem wiedzy w dziedzinie nauk rolniczych oraz w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, do której przyporządkowano w całości oceniany kierunek. Wykazują również pełną zgodność z tematyką badawczą w zakresie dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo, prowadzoną w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, wchodzącym w skład Kolegium Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Osiągnięcie efektów uczenia się pozwala studiującym na zdobycie szerokiego zakresu wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych, dotyczących chemicznych, biologicznych i środowiskowych podstaw rolnictwa, szczegółowych technologii produkcji rolniczej, zwłaszcza roślinnej, a także zapewnia znajomość ekonomiki, organizacji i zarządzania produkcją rolniczą. Osiągnięcie efektów uczenia się pozwala absolwentom studiów I stopnia na wykonywanie działań i usług w zakresie rolnictwa. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy obejmują zagadnienia związane z naukami podstawowymi, np. botaniką, chemią, fizyką czy statystyką matematyczną, zagadnienia związane z funkcjonowaniem i możliwością gospodarczego i przyrodniczego wykorzystania roślin uprawnych i łąkowych, dotyczące fizjologii, żywienia, użytkowania i dobrostanu zwierząt gospodarskich oraz obejmujące wiedzę związaną ze znaczeniem środowiska przyrodniczego i jego zagrożeniach oraz działaniami na rzecz zrównoważonego rozwoju i ochrony bioróżnorodności w różnych systemach produkcji rolnej. Kierunkowe efekty uczenia się pozwalają również na zdobycie wiedzy w zakresie podstawowych regulacji prawnych i uwarunkowań ekonomicznych, etycznych i społecznych związanych z rolnictwem jako gałęzią gospodarki, a także na temat fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji. W kierunkowych efektach uczenia się służących zdobywaniu kompetencji inżynierskich w zakresie wiedzy, uwzględniono zagadnienia związane z budową maszyn i narzędzi rolniczych, automatyzacją procesów produkcyjnych, problematyką postępu technologicznego w rolnictwie. Możliwość realizacji zadań inżynierskich związana jest również z uzyskaniem efektów uczenia się w zakresie ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego oraz zasad tworzenia i rozwoju zawodowego i form indywidualnej przedsiębiorczości. Osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie umiejętności dotyczy m.in. wykonania projektów i ekspertyz, projektowania procesów technologicznych, rozwiązywania problemów w zakresie produkcji żywności i dobrostanu zwierząt przy użyciu odpowiednich metod, technik i technologii. Kompetencje inżynierskie osiągane są również poprzez pozyskanie umiejętności w zakresie analizy czynników wpływających na produktywność roślin i zwierząt czy umiejętności planowania działalności gospodarczej w zakresie różnych systemów produkcji i oceny podjętych działań. Bardzo dobrze jest również przygotowany opis efektów dotyczących kompetencji społecznych. Absolwent kierunku rolnictwo na Uniwersytecie Rzeszowskim zyskuje gotowość do krytycznej oceny posiadanej wiedzy, zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązywaniem problemów, wypełniania zobowiązań społecznych na rzecz środowiska społecznego, działania w sposób przedsiębiorczy odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym przestrzegania zasad etyki zawodowej oraz dbałość o dorobek i tradycje zawodu rolnika. Ponadto umożliwiają studentom zdobywanie zaawansowanej wiedzy i przygotowują do prowadzenia badań naukowych, w tym do nabycia umiejętności planowania i wykonywania eksperymentów badawczych, interpretacji i wnioskowania na podstawie wyników badań, wykorzystywania właściwych metod i narzędzi analitycznych. Kierunkowe efekty uczenia się sformułowane na studiach pierwszego stopnia odniesiono do właściwego poziomu 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z uwzględnieniem charakterystyk uniwersalnych pierwszego stopnia oraz charakterystyk drugiego stopnia, typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych na poziomie 6 PRK w ramach systemu szkolnictwa wyższego. Ponadto

zgodnie z tytułem zawodowym nadawanym absolwentom, osiągnięcie efektów uczenia się umożliwia uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, dotyczących wiedzy i umiejętności. Efekty uczenia się pozwalające na osiągnięcie kompetencji inżynierskich, jak stwierdzono wcześniej, dotyczą zwłaszcza poznania metod i systemów, technik i technologii, maszyn i systemów technicznych, metod statystycznych i narzędzi informatycznych, stosowanych w rolnictwie oraz umiejętności praktycznego wykorzystywania powyższej wiedzy w działalności zawodowej w sektorze rolnictwa.

Dla studiów drugiego stopnia kierunku studiów rolnictwo sformułowano w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji, ogółem 20 efektów. 9 z nich dotyczy wiedzy (zna i rozumie), 7 umiejętności (potrafi), a 4 kompetencji społecznych (jest gotów do). Podobnie jak na studiach pierwszego stopnia, efekty uczenia się są w pełni zgodne z profilem ogólnoakademickim, z koncepcją i celami kształcenia na kierunku rolnictwo, aktualnym stanem wiedzy w dziedzinie nauk rolniczych i w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, do której odniesiono je w 100%. Ponadto wykazują zgodność z tematyką badawczą prowadzoną w ramach dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo na Uniwersytecie Rzeszowskim. Opis efektów uczenia się uwzględnia w pogłębionym stopniu wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne z uwzględnieniem specyfiki i charakteru kierunku studiów rolnictwo. Ich osiągnięcie pozwala na zdobycie zaawansowanej wiedzy z zakresu nauk ścisłych i przyrodniczych, specjalistycznej z dziedziny nauk rolniczych, a także pogłębionej wiedzy z zakresu technik i technologii stosowanych w rolnictwie. Ponadto pozwala poznać i zrozumieć zasady planowania, formułowania i testowania hipotez, prowadzenia badań rolniczych – pobierania prób, stosowania urządzeń pomiarowych i aparatury badawczej, analizy, interpretacji i dyskusji otrzymywanych wyników badań, prowadząc do nabycia zaawansowanych zdolności do prowadzenia badań i krytycznego rozumienia wiedzy i jej praktycznego wykorzystania wiedzy w działalności rolniczej i otoczenia rolnictwa. Nabycie efektów uczenia się sprawia, iż studium uczy się uzyskują wszechstronne przygotowanie do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa rolniczego i pracy zawodowej w szeroko rozumianym agrobiznesie, w tym także szkolnictwie, administracji samorządowej i państwowej oraz laboratoriach analitycznych, badawczych i diagnostycznych. W opisie efektów określonych dla studiów drugiego stopnia kierunku rolnictwo uwzględniono również efekty uczenia się uwzględniające kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej. Efekty uczenia się sformułowano na studiach drugiego stopnia uwzględniają uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 7 PRK, typowe dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Na ocenianym kierunku sporządzono efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć, znajdujących się w planach studiów. Zamieszczono je w dobrze przygotowanych i czytelnie zestawionych sylabusach, opracowanych osobno dla formy studiów stacjonarnej i niestacjonarnej. Z oceny tych sylabusów wynika, że dla każdego realizowanego zajęcia, w sposób zrozumiały sformułowano opis efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Efekty te odniesiono do opisów efektów kierunkowych. Ponadto sformułowano wymagania wstępne, podano cele zajęć, treści programowe z uwzględnieniem formy zajęć, stosowne metody dydaktyczne, metody oceny osiągnięcia efektów, kryteria oceniania, rozliczenie nakładu pracy, z uwzględnieniem zajęć bezpośrednich z udziałem nauczyciela i studentów oraz literaturę. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku nie uwzględnia nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik na odległość. Metody i techniki te są stosowane wyłącznie z powodu aktualnej sytuacji epidemicznej w Polsce.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia ocenianego kierunku studiów rolnictwo, polegająca na przekazywaniu studentom wiedzy opartej na najnowszych osiągnięciach nauki polskiej i światowej, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień produkcji rolniczej, gospodarki żywnościowej i obszarów wiejskich, są zgodne z wizją, misją, strategią i polityką jakości Uniwersytetu Rzeszowskiego. Realizowany przez Uczelnię ugruntowany kierunek studiów rolnictwo w pełni odnosi się do dziedziny nauk rolniczych oraz dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo, do której został w 100% przyporządkowany. Jest też ściśle powiązany z prowadzoną w Uczelni działalnością naukowo-badawczą w tej dyscyplinie, w zakresie której Uniwersytet Rzeszowski posiada pełne uprawnienia akademickie. Wyniki badań naukowych prowadzonych na Uczelni, Kolegium Nauk Przyrodniczych i w szczególności w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska są wykorzystywane w realizacji programu studiów. Koncepcja i cele kształcenia ocenianego kierunku studiów rolnictwo uwzględniają potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności krajowego zawodowego rynku pracy w sektorze rolnictwa i gospodarki żywnościowej. Opracowano je i doskonalono we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, z uwzględnieniem postępu biologicznego, agrotechnicznego, społecznego i organizacyjnego w rolnictwie.

Kierunkowe i dotyczące poszczególnych zajęć efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia na kierunku rolnictwo oraz profilem ogólnoakademickim. Ich zakres merytoryczny w pełni odpowiada dziedzinie nauk rolniczych, jest właściwy dla dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo oraz w pełni koresponduje z badaniami naukowymi prowadzonymi w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska Kolegium Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Efekty uczenia się są opisane zrozumiale, w sposób pozwalający na stworzenie systemu oceny ich osiągnięcia i możliwe do uzyskania. Osiągnięcie efektów umożliwia nabycie wiedzy, umiejętności i kompetencji odpowiadających opisom sylwetki absolwenta, wszechstronnego specjalisty w zakresie produkcji rolniczej, zwłaszcza roślinnej, przygotowanego do działalności gospodarczej, administracyjnej, społecznej i edukacyjnej w rolnictwie, agrobiznesie i w środowisku wiejskim. Opis efektów uczenia się uwzględnia także kompetencje badawcze, komunikowanie się w języku obcym na odpowiednim poziomie biegłości B2 lub B2+ i kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowo-badawczej. Efekty uczenia się sformułowane dla studiów pierwszego stopnia uwzględniają pełny zakres efektów umożliwiających nabycie kompetencji inżynierskich. Efekty uczenia się, tożsame dla formy stacjonarnej i niestacjonarnej na studiach pierwszego i drugiego stopnia, są prawidłowo odniesione do charakterystyk uniwersalnych oraz charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na odpowiednim 6 lub 7 poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Na podstawie odniesień efektów uczenia się dotyczących poszczególnych zajęć do efektów kierunkowych oraz pełnej zgodności w tym zakresie, wykazano ich spójność dla ocenianego kierunku rolnictwo oraz spójność i czytelność całego systemu formułowania, osiągania i weryfikowania poszczególnych grup efektów. Na tej podstawie można stwierdzić, iż jest realna możliwość uzyskania przez studiujących efektów dotyczących poszczególnych zajęć ujętych w planie studiów, a przez to kierunkowych efektów uczenia się oraz możliwość weryfikowania stopnia osiągnięcia tych efektów przez studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe realizowane w ramach ocenianego kierunku wynikają z opisu efektów uczenia się, z którymi są w pełni zgodne. Prezentują aktualny stan wiedzy i wykorzystują typową metodykę badań naukowych prowadzonych w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, do której kierunek rolnictwo jest przyporządkowany w 100%. Dobór treści programowych ocenianego kierunku studiów został wypracowany w ciągu wieloletniego kształcenia przez kadre naukową, na podstawie doświadczenia związanego z wypromowaniem wielu absolwentów rolnictwa, a także ścisłej współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Treści programowe są też powiązane z działalnością pracowników prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku studiów i zapewniają osiągnięcie wiedzy i umiejętności pod kątem ich praktycznego zastosowania w zakresie dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo, do której przyporządkowano kierunek. Dobór treści programowych, w tym treści związanych z badaniami naukowymi oraz przewidzianych dla kształcenia w zakresie znajomości języków obcych oraz praktyk, na kierunku rolnictwo w pełni odpowiada zakładanej sylwetce absolwenta, jest spójny z kierunkowymi efektami uczenia się, uwzględnia aktualny stan wiedzy w dziedzinie nauk rolniczych ze szczególnym uwzględnieniem dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo, w zakresie której Uniwersytet Rzeszowski prowadzi efektywną działalność badawczą i posiada pełne uprawnienia akademickie.

Dobór treści programowych na studiach I stopnia jest właściwy, zgodny z właściwymi standardami jakości kształcenia na poziomie wyższym. Na obu formach kształcenia, program studiów uwzględnia zajęcia ogólne, obejmujące nauczanie w zakresie znajomości języka obcego na poziomie B2, technologii informacyjnej oraz grupy zajęć humanistyczno-społecznych (*podstawy prawa, etyka lub filozofia przyrody*), z także zajęcia z *wychowania fizycznego* (na studiach stacjonarnych). W ramach ocenianego kierunku przekazywane są bogate treści podstawowe, tworzące podstawy naukowe do zrozumienia zjawisk i procesów w rolnictwie oraz nabywania kompetencji inżynierskich. Przekazywane są one w ramach realizacji takich zajęć jak: *przyrodnicze podstawy rolnictwa, chemia ogólna i nieorganiczna, chemia organiczna z biochemią, fizjologia roślin, mikrobiologia, genetyka roślin i zwierząt użytkowych* oraz w zakresie podstaw kompetencji inżynierskich – *prawa fizyki w rolnictwie, statystyka matematyczna i podstawy ekonomii*. Do kluczowych treści programowych na studiach I stopnia należy zaliczyć przed wszystkim treści realizowane na zajęciach kierunkowych, związanych z przygotowaniem do zawodu rolnika i do badań w zakresie dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo. Należą tu specyficzne treści programowe realizowane w ramach zajęć obligatoryjnych dla wszystkich studentów dotyczące środowiskowych aspektów gospodarowania w rolnictwie, obejmujące *agrometeorologię, ochronę środowiska, gleboznawstwo i agroekologię*, a przede wszystkim zajęcia kierunkowe zawodowe z *chemii rolnej, hodowli roślin rolniczych i nasiennictwa, ogólnej uprawy roli i roślin*,

ogrodnictwa, techniki rolniczej, ochrony roślin i szczegółowej uprawy roślin oraz zajęcia z podstaw fizjologii i żywienia zwierząt, a także produkcji zwierzęcej. Treści programowe kierunkowe obejmują również kształcenie z metodologii badań rolniczych, systemu informacji przestrzennej w rolnictwie, organizacji i ekonomiki gospodarstw. Jak wynika z analizy matrycy zgodności efektów uczenia się kierunkowych oraz efektów uczenia się sformułowanych i realizowanych dla poszczególnych zajęć, znajdujących się w planie studiów, treści programowe realizowane w ramach programu obligatoryjnego dla wszystkich studentów, obejmującego zajęcia ogólne, podstawowe i kierunkowe, zapewniają osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Realizacja treści programowych umożliwia także uzyskanie efektów uczenia się prowadzących do nabycia pełnego zestawu kompetencji inżynierskich. Treści prowadzące do osiągnięcia kompetencji inżynierskich realizowane są w programie obligatoryjnym m.in. podczas zajęć z techniki rolniczej, ogólnej uprawy roli i roślin, chemii rolnej, organizacji i ekonomiki gospodarstw, szczegółowej uprawy roślin, tkactwa, ogrodnictwa, ochrony roślin, produkcji zwierzęcej oraz podczas realizacji praktyki zawodowej. Poszerzenie kompetencji absolwenta jest możliwe dzięki zamieszczeniu w programie studiów bogatych treści programowych specjalnościowych, realizowanych podczas trzech ostatnich semestrów studiów. Są to następujące specjalności: agronomia z agrobiznesem, bioinżynieria rolnicza oraz kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Zajęcia specjalnościowe, w tym także do wyboru w ramach specjalności związane są z realizacją treści, przyporządkowanych danej specjalności. Na specjalności agronomia z agrobiznesem realizuje się treści programowe związane m.in. z ekonomiką mechanizacji rolnictwa, systemem finansowym w rolnictwie, marketingiem i przedsiębiorczością w agrobiznesie, agronomicznymi aspektami intensyfikacji produkcji, postępem technologicznym w rolnictwie, ekonomicznymi aspektami dobrostanu zwierząt. Na specjalności bioinżynieria rolnicza na studiach I stopnia treści programowe obejmują zagadnienia związane m.in. z bioinżynierią w produkcji roślinnej, zwierzęcej oraz w ochronie roślin, bioróżnorodnością, biologicznym wykorzystaniem mikroorganizmów oraz przyrodniczym wykorzystaniem odpadów. Treści programowe realizowane na zajęciach specjalnościowych w ramach kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej dotyczą zagadnień związanych m.in. z dobrą praktyką rolniczą, kształtowaniem terenów zieleni i środowiska leśnego, żyznością i produktywnością gleb, ochroną i rekultywacją gleb, rolniczą przestrzenią produkcyjną, rozwojem zrównoważonym, hydrologią i gospodarowaniem wodą. W grupie zajęć specjalnościowych dla wszystkich specjalności znajduje się również realizowane na VI i VII semestrze studiów seminarium inżynierskie. Większość treści programowych realizowanych w ramach zajęć modułów specjalnościowych poszerzając kompetencje absolwenta, zapewnia osiągnięcie kierunkowych efektów uczenia się, które umożliwiają nabycie kompetencji inżynierskich.

Na studiach II stopnia uwzględnione jest nauczanie języka obcego pozwalające na osiągnięcie umiejętności posługiwania się tym językiem na poziomie B2+, co zwiększa możliwości korzystania z literatury obcojęzycznej oraz realizowane są treści w ramach zajęć humanistycznych i społecznych. Kluczowe treści programowe wykładane są w ramach zajęć kierunkowych związanych z działalnością badawczą w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo takich jak: *agrofizyka, pracownia analiz instrumentalnych, kształtowanie środowiska, doświadczalnictwo rolnicze, postęp biologiczny w produkcji roślinnej, agrobiotechnologia oraz roślinne kultury in vitro*. Na studiach II stopnia, począwszy już od I semestru realizowane są dwie specjalności: agronomia z agrobiznesem oraz kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Na specjalności agronomia z agrobiznesem kluczowe treści obejmują kształcenie z zakresu innowacji w ochronie roślin, innowacji w produkcji roślinnej, marketingu w agrobiznesie, systemów gospodarowania w rolnictwie, funduszy strukturalnych dla obszarów wiejskich, inżynierii wytwarzania produktów zielarskich, innowacji w produkcji zwierzęcej,

innowacji w technice rolniczej, reprodukcji i obrotu materiałem siewnym, roślin energetycznych, systemu rachunkowości rolnej w Polsce (FADN). Z kolei na specjalności kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej treści programowe dotyczą zagadnień związanych z delimitacją rolniczej przestrzeni produkcyjnej, przedsiębiorczością w rolnictwie, urządzeniem terenów zieleni, chemicznymi skażeniami środowisk rolniczego, gospodarką wodną gleb i roślin uprawnych, optymalizacją produkcji zwierzęcej, roślinami alternatywnymi, rzeźbą terenu w kształtowaniu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zarządzaniem środowiskiem w krajobrazie rolniczym, fitosocjologią i podstawami waloryzacji krajobrazu rolniczego. Ponadto na wszystkich na wszystkich trzech semestrach studiów II stopnia realizowane jest seminarium dyplomowe, a na drugim i trzecim semestrze również pracownia magisterska. Podobnie, jak na studiach I stopnia, program studiów II stopnia ocenianego kierunku w aspekcie doboru i realizacji treści programowych można uznać za kompletny pod względem kreowania absolwenta, w pełni przygotowanego do pracy w gospodarstwach i przedsiębiorstwach rolniczych, instytucjach naukowo-badawczych, ośrodkach badawczo-rozwojowych, jednostkach doradczych, szkolnictwie rolniczym. Treści programowe zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się, o czym świadczy pełna zgodność efektów kierunkowych i efektów uczenia się sformułowanych dla zajęć obligatoryjnych, wzmocniona przez realizację treści i nabywanie efektów uczenia się w ramach zajęć specjalnościowych i fakultatywnych. Każdy kierunkowy efekt uczenia się osiągnąć jest poprzez realizację treści kształcenia na kilku, a częściej kilkunastu zajęciach, figurujących w programie studiów.

Pod względem formalnym plan studiów kierunku rolnictwo, realizowanych na profilu ogólnoakademickim w Uniwersytecie Rzeszowskim w formie stacjonarnej na I oraz II stopniu kształcenia oraz w formie niestacjonarnej tylko na I stopniu, spełnia wymagania ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i w nauce oraz wydanych na jej podstawie rozporządzeniach ministerialnych. W szczególności plan ten określa profil, poziom, formę studiów oraz liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do ukończenia studiów i uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia. Określony jest również tytuł zawodowy nadawany absolwentom – inżynier po studiach I oraz magister po studiach II stopnia. Studia I stopnia prowadzone w formie stacjonarnej i niestacjonarnej trwają 7 semestrów, a ich ukończenie wymaga uzyskania 214 ECTS, po 28-33 w każdym semestrze. Studia II stopnia realizowane obecnie tylko w formie stacjonarnej oraz w pełni przygotowane do realizacji w formie niestacjonarnej, trwają 3 semestry, a do osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów uczenia się i tytułu zawodowego magistra wymagane jest uzyskanie 90 pkt ECTS (po 30 w każdym semestrze). Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS konieczną do ich ukończenia oraz przypisanie punktów ECTS do poszczególnych zajęć są poprawnie oszacowane, zgodnie z regułą uwzględniającą, że 1 ECTS oznacza 25-30 godzin pracy. W związku z tym zapewnione jest osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Uzyskanie zakładanych efektów uczenia się jest również możliwe dzięki prawidłowo określonej i realizowanej łącznie w programie studiów oraz dla poszczególnych grup zajęć, liczby godzin wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów. W przypadku studiów stacjonarnych, liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich wynosi 108 ECTS na studiach I stopnia oraz 46 ECTS na studiach II stopnia, a więc przekracza wymagane ustawowo 50%. Na studiach niestacjonarnych liczba ta wynosi odpowiednio 68 ECTS na studiach I stopnia oraz 32 na nie realizowanym obecnie poziomie II stopnia. Plan studiów zawiera na studiach stacjonarnych I stopnia 60 godzin ćwiczeń z wychowania fizycznego, którym nie przypisano punktów ECTS. Zgodny z wymogami jest także udział zajęć z zakresu obszarów nauk humanistycznych lub społecznych, który przekracza wymagane 5 ECTS, wynosząc na studiach

I stopnia 8 ECTS (*podstawy prawa, etyka lub filozofia przyrody do wyboru, podstawy ekonomii*) oraz 7 ECTS na poziomie II stopnia (*ekofilozofia, zajęcia ogólnouczelniane, marketing lub przedsiębiorczość*). W planie studiów znajdują się zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości co najmniej jednego języka obcego (do wyboru) w wymiarze 120 godzin z bezpośrednim udziałem nauczyciela i studentów (4 semestry po 30 godz.) - 8 ECTS na studiach I stopnia stacjonarnych i w wymiarze 72 godzin na studiach niestacjonarnych (4 semestry po 18 godzin) – także 8 ECTS, zakładające jego znajomość na poziomie B2. Na studiach II stopnia zajęcia z języka obcego obejmują wymiar 60 godzin na studiach stacjonarnych i 36 godzin na studiach niestacjonarnych (4 ECTS), przy założeniu jego znajomości na poziomie B2+. Prawidłowy, zgodny z ustawowymi wymogami jest również udział zajęć do wyboru, którym przypisano łącznie aż 99 ECTS na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia oraz 69 ECTS na studiach II stopnia, a więc w liczbie znacznie przekraczającej wymagane 30%. Największy udział w grupie zajęć do wyboru mają zajęcia związane z realizacją wybieranej przez studentów specjalności. Zasady wyboru specjalności, modułów i zajęć fakultatywnych są precyzyjnie określone i przestrzegane, co pozwala studentom na kształtowanie indywidualnych ścieżek kształcenia w ramach kierunku rolnictwo. Dotyczy to w największym zakresie realizowanych studiów stacjonarnych II stopnia.

Ważnym aspektem na studiach o profilu ogólnoakademickim są prawidłowo określone moduły zajęć związane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, do której kierunek został przyporządkowany. Wymiar tych zajęć na ocenianym kierunku przekracza wymagane 50% punktów ECTS i wynosi na studiach I stopnia 155 ECTS (72,4% łącznego nakładu pracy), a na studiach II stopnia 72 ECTS (80% łącznego nakładu pracy). Znaczny udział zajęć związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi wynika z w pełni akademickiego charakteru Uniwersytetu Rzeszowskiego, którego kadra prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku rolnictwo w Kolegium Nauk Przyrodniczych, ukierunkowana jest na prowadzenie działalności badawczej w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo, do której przyporządkowany jest ten kierunek studiów. Zapewnienie osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się, warunkujących wykształcenie zgodne z oczekiwanymi celami, możliwe jest także dzięki prawidłowej sekwencji zajęć oraz odpowiedniego doboru i prawidłowej proporcji godzinowej pomiędzy poszczególnymi ich formami. Sekwencja zajęć generalnie bazuje na prawidłowej zasadzie realizacji kolejno od semestrów wcześniejszych do późniejszych treści kształcenia ogólnego i podstawowego, podstawowego kierunkowego i kierunkowego zawodowego oraz począwszy od V semestru na studiach I stopnia – kształcenia specjalistycznego. Spośród form kształcenia na obu poziomach i formach studiów ocenianego kierunku dominuje forma aktywna - ćwiczeniowa. Wykłady stanowią od 34 do 36% łącznej liczby godzin, w zależności od formy i poziomu studiów. Z kolei wśród ćwiczeń na obu formach i poziomach zdecydowanie dominują ćwiczenia laboratoryjne, które stanowią aż od 46 do 49% łącznej liczby godzin realizowanych bezpośrednio z udziałem nauczycieli i studentów. Łączna liczba godzin dydaktycznych realizowanych na ocenianym kierunku z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów wynosi, nie licząc praktyk zawodowych, 2400 godzin na studiach stacjonarnych I stopnia oraz 900 godzin na studiach stacjonarnych II stopnia. W przypadku studiów niestacjonarnych jest to odpowiednio 1400 i 540 godzin, czyli 58,3 i 60% liczby godzin realizowanych na studiach w formie stacjonarnej.

Moduły zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich stanowią większość zajęć w programie studiów I stopnia, obejmując zarówno w formie stacjonarnej, jak i niestacjonarnej nakład pracy 167 ECTS. Spośród zajęć kierunkowych do osiągnięcia efektów uczenia się prowadzących do nabycia kompetencji inżynierskich zaliczyć można przede wszystkim treści programowe z zakresu

techniki rolniczej, ogólnej uprawy roli i roślin, szczegółowej uprawy roślin, ochrony roślin, systemów informacji przestrzennej w rolnictwie, organizacji i ekonomiki gospodarstw oraz realizowane podczas odbywania praktyki zawodowej, a spośród zajęć specjalnościowych zagadnienia dotyczące ekonomiki mechanizacji rolnictwa, systemów informatycznych w rolnictwie, agronomicznych aspektów intensyfikacji produkcji, postępu technologicznego w rolnictwie, przedsiębiorczości w agrobiznesie oraz realizowane podczas seminarium inżynierskiego. Reasumując można stwierdzić, iż wyodrębnienie poszczególnych zajęć i modułów zajęć w programie studiów na kierunku rolnictwo, ich wymiar godzinowy oraz nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się, a także prawidłowa sekwencja zajęć w planie studiów oraz prawidłowy dobór form zajęć, stanowi oryginalne, w pełni poprawne, rozwiązanie kształcenia na poziomie wyższym. Plan studiów został opracowany i jest doskonalony na podstawie wieloletniego prowadzenia ocenianego kierunku z wykorzystaniem wzorców krajowych i międzynarodowych. Plany studiów I stopnia realizowane w formie stacjonarnej i niestacjonarnej oraz II stopnia realizowane w formie stacjonarnej na kierunku rolnictwo, prowadzonym w Uniwersytecie Rzeszowskim, zapewniają osiągnięcie prawidłowo sformułowanych efektów uczenia się, zgodnie z koncepcją i celami kształcenia oraz zakładaną sylwetką absolwenta.

Metody kształcenia stosowane w procesie kształcenia na ocenianym kierunku studiów rolnictwo są różnorodne, specyficzne dla ocenianego kierunku rolnictwo, zorientowane na studentów, uwzględniające aktualne osiągnięcia i wymagania dydaktyki akademickiej w celu sprostania aspiracjom i oczekiwaniom studiujących. Zestaw metod kształcenia jest adekwatny do form zajęć dydaktycznych. Metody kształcenia zostały zróżnicowane w odniesieniu do efektów uczenia się określonych dla wiedzy, umiejętności i kompetencji. Najczęściej stosuje się metody podające, takie jak wykład problemowy lub wykład z prezentacją multimedialną oraz metody aktywizujące, takie jak praca indywidualna, praca grupowa, dyskusja, projekty, rozwiązywanie zadań. Dla ćwiczeń laboratoryjnych dodatkowo stosuje się metody kształcenia takie jak wykonywanie i projektowanie przeprowadzanych doświadczeń. W programie studiów większość zajęć kierunkowych i specjalnościowych realizowana jest w grupach laboratoryjnych, co umożliwia studentom indywidualną pracę i większe zaangażowanie w zgłębianie tematyki danych zajęć. Metody kształcenia stosowane podczas zajęć o charakterze ćwiczeniowym są tak dobrane, aby stymulować studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. Znaczna część zajęć ćwiczeniowych, w tym głównie laboratoryjnych i projektowych, opiera jest na pracy własnej studentów i rozwiązywaniu zadań, z którymi spotkają się na zawodowym rynku pracy. Podczas wykonywania ćwiczeń studenci nabywają umiejętności obsługi aparatury badawczej, co jest przydatne zarówno podczas wykonywania prac dyplomowych, jak również w przyszłej pracy zawodowej. Ćwiczenia terenowe dają z kolei możliwość samodzielnej obserwacji lub wykonania zadań praktycznych, prowadząc do nabycia umiejętności obsługi urządzeń i narzędzi stosowanych w technologiach rolniczych. Na seminariach dyplomowych doskonalone są umiejętności przygotowania i wygłaszania wystąpień ustnych z wykorzystaniem multimedialnych technik prezentacji, dyskusji i asertywnego wyrażania opinii. Omówione powyżej metody kształcenia, stosowane podczas kształcenia na kierunku rolnictwo prowadzonym w Uniwersytecie Rzeszowskim uwzględniają przygotowanie do prowadzenia badań (studia I stopnia) w zakresie formułowania i analizy problemów badawczych, doboru metod i narzędzi badawczych, opracowania i prezentacji wyników badań. Z kolei na studiach II stopnia studenci poznają warsztat pisania pracy naukowej, a w szczególności w zakresie formułowania hipotez badawczych, umiejętności doboru i wykorzystania literatury krajowej i zagranicznej, umiejętności analizy i syntezy podstawowych problemów teoretycznych i praktycznych. Jednocześnie te metody umożliwiają osiąganie efektów uczenia się

prowadzących do nabycia pełnego zestawu kompetencji inżynierskich. Stosowane metody kształcenia na lektoratach sprzyjają uzyskiwaniu przez studentów kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 w przypadku studiów I stopnia lub B2+ na poziomie studiów II stopnia. Metody kształcenia umiejętności językowych to analiza tekstu obcojęzycznego, słuchanie, rozmówki, krótkie wypowiedzi pisemne oraz prezentacje. W celu podniesienia kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego na studiach stacjonarnych I oraz II stopnia wprowadzono uchwałą Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego nr 13/09/2020 z dnia 24 września 2020 r. dodatkowo immersyjną naukę języka angielskiego w wirtualnej rzeczywistości. Metody kształcenia stosowane zwłaszcza na zajęciach ćwiczeniowych i seminaryjnych, a także konsultacje pracowników pozwalają na indywidualne podejście do potrzeb studentów. Powszechną praktyką jest stosowanie czytelnych procedur indywidualizacji studiowania poprzez możliwość wyboru specjalności, zajęć do wyboru oraz możliwość wyboru promotora i tematu pracy dyplomowej.

Formami dostosowanymi do zróżnicowanych potrzeb studentów są konsultacje realizowane w ramach dyżurów pracowników oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej i platformy MS Teams oraz realizacja zajęć według indywidualnej organizacji studiów (IOS), której warunki określa szczegółowo regulamin studiów. Podstawą ubiegania się o studiowanie w trybie IOS jest m.in. orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, ciężka choroba, odbywanie części studiów w uczelni krajowej lub zagranicznej, przyjęcie na studia w trybie potwierdzania efektów uczenia się, korzystanie z krótkoterminowego urlopu od zajęć, ciąża studentki, studiowanie równoległe co najmniej na dwóch kierunkach w trybie stacjonarnym, uczestniczenie w zawodach sportowych na poziomie krajowym lub międzynarodowym, uzyskanie wyróżniających się osiągnięć naukowych lub udział w działalności badawczej. Obecnie w trybie IOS na studiach I stopnia stacjonarnych kierunku rolnictwo kształci się 2 studentów na I roku, a na studiach niestacjonarnych 1 student. Z trybu indywidualnej organizacji korzysta również 1 student na studiach II stopnia. Inną formą indywidualizacji studiowania jest uczestnictwo w otwartych wykładach, konferencjach i innych wydarzeniach organizowanych w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska Uniwersytetu Rzeszowskiego, kołach naukowych i towarzystwach naukowych. Uniwersytet Rzeszowski wykazuje pełne przygotowanie do kształcenia osób z niepełnosprawnością. Obejmuje ono wszelkie możliwe udogodnienia i wszechstronną opiekę, ale jednocześnie jednolity system oceniania. M.in. studenci z niepełnosprawnością mogą korzystać w czasie zajęć, zaliczeń i egzaminów z pomocy asystenta osób z niepełnosprawnością, a także ze środków technicznych w celu utrwalenia treści przekazanych na zajęciach w formie obrazu lub dźwięku. Ponadto, studenci mogą mieć zmienione formy zajęć, formy zaliczeń lub egzaminów oraz przedłużony czas trwania zaliczenia lub egzaminu. Program studiów na ocenianym kierunku nie przewiduje obowiązku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (e-learning), jednak nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia udostępniają materiały dydaktyczne za pośrednictwem platform internetowych, a także umożliwiają kontakt e-mailowy. Ta asynchroniczna forma kontaktu pozwala nie tylko na wymianę informacji o charakterze organizacyjnym, ale daje możliwość rozwiązywania problemów merytorycznych.

W związku z sytuacją epidemiczną, w Uniwersytecie Rzeszowskim wszystkie zajęcia realizowane są od marca 2020 roku w formie zdalnej na rekomendowanej przez uczelnię platformie MS Teams. Tryb zdalny realizacji procesu kształcenia przebiega na ocenianym kierunku prawidłowo i jest wszechstronnie wspierany przez Uczelnię pod względem merytorycznym i technicznym. Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów prowadzone są poprzez platformę MS Teams wraz z przypisanymi aplikacjami. Najpowszechniej stosowane metody dydaktyczne dla kształcenia w formie

zdalnej to dyskusja, prezentacje multimedialne wykonywane i prezentowane przez studentów, praca w grupach, projekty, opracowania, sprawozdania z ćwiczeń, rozwiązywanie zadań, analiza tekstów i materiałów źródłowych. Przedłużająca się sytuacja epidemiczna sprzyja rozwojowi metod i form kształcenia zdalnego. Należy podkreślić duże zaangażowanie kadry akademickiej w dążeniu do rekompensowania w największym stopniu utraty możliwości bezpośredniego wykonywania ćwiczeń laboratoryjnych przez studentów.

W programie studiów I stopnia uwzględniono praktyki zawodowe. Praktykom zawodowym na ocenianym kierunku przypisano następujące efekty uczenia się: w zakresie wiedzy: zna podstawowe techniki i technologie w działalności rolniczej oraz możliwość ich optymalizacji; zna ekonomiczne, prawne i społeczne zagadnienia dotyczące rolnictwa jako gałęzi gospodarki; umiejętności: potrafi ocenić wyniki finansowo-produkcyjne gospodarstwa i opłacalność prowadzonej produkcji rolnej; potrafi stosować techniki i technologie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej z uwzględnieniem procesów ich automatyzacji oraz ich wpływu na jakość środowiska przyrodniczego; potrafi ocenić słabe i mocne strony podjętych działań rozwiązujących zaistniałe problemy ekonomiczne i inżynierskie w zakresie produkcji rolnej; oraz kompetencji: jest gotów do ponoszenia społecznej, zawodowej i etycznej odpowiedzialności za prowadzoną produkcję rolniczą wpływającą na kształtowanie i stan środowiska naturalnego; jest gotów do współdziałania i pracy w grupie oraz rozumie potrzebę doksztalcania i samodoskonalenia się w zakresie wykonywanego zawodu. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć i zgodne z wymogami PRK.

Wśród treści programowych określonych dla praktyki zawodowej znalazły się m.in.: charakterystyka ogólna gospodarstwa rolnego; warunki przyrodnicze, techniczne, technologiczne i ekonomiczne gospodarstwa; technologie wybranych gatunków roślin; prace produkcyjne dotyczące gatunków i ras zwierząt; ocena stanu wyposażenia i konserwacji maszyn i urządzeń; analiza wyników finansowo-produkcyjnych gospodarstwa; wykonanie prostych czynności praktycznych związanych z obsługą zwierząt, pracami w uprawach roślinnych, obsługą maszyn i urządzeń rolniczych, pracami biurowymi; poszerzenie wiedzy rolniczej w zakresie objętym praktyką zawodową. Treści programowe określone dla praktyk zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Wymiar praktyk zawodowych na studiach stacjonarnych to 4 tygodnie (120 godz.) a na studiach niestacjonarnych 3 tygodnie (90 godz.). Dla praktyk na studiach niestacjonarnych dodano 50 godzin a na studiach stacjonarnych 20 godzin na wypełnienie dokumentów potwierdzających realizację praktyki (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.). Uczelnia uzasadnia dysproporcję wymiaru godzin praktycznych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych tym, że wynika ona z procentowego udziału ogólnej liczby godzin zajęć dydaktycznych, która jest mniejsza na studiach niestacjonarnych. Ponadto, studenci studiów niestacjonarnych są zwykle właścicielami gospodarstw rolnych lub już wykonują pracę zawodową związaną z kierunkiem studiów, stąd mają większe doświadczenie i kompetencje zawodowe, które pozwalają im osiągnąć zakładane efekty uczenia się przewidziane dla praktyki w krótszym czasie. O ile przyznanie różnej liczby godzin na realizację praktyk na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w tym szczególnym przypadku ma pewne podstawy merytoryczne, to już przeznaczenie znacznie różnej liczby godzin na pracę własną związaną z praktykami nie znajduje uzasadnienia. Ponadto, w świetle wymogów odnośnie do przygotowania studentów do praktyk oraz dokumentacji na zakończenie praktyk, tak znaczna liczba godzin na studiach niestacjonarnych jest zawyżona. W obu przypadkach przyporządkowano praktykom zawodowym 6 ECTS. Liczba punktów ECTS z naddatkiem zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. W związku z powyższym rekomenduje się ujednolicenie i urealnienie liczby godzin praktyk

i przyznanym im ECTS dla obu form studiów. Praktyka realizowana jest w okresie wakacyjnym po zakończeniu zajęć dydaktycznych realizowanych w 4 semestrze. Umieszczenie praktyk w planie studiów jest merytorycznie uzasadnione i zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Praktyka może odbywać się w gospodarstwach rolnych lub jednostkach, których zakres działalności ma wyraźny związek z produkcją rolniczą. Praktyka może być również realizowana jako praca we własnym gospodarstwie rolnym lub miejscu pracy zawodowej. Podmioty, w których może być realizowane praktyka powinny dysponować odpowiednio dużym arealem i stosować nowoczesne techniki produkcji rolnej. Również jednostki z otoczenia rolnictwa powinny być ściśle związane z produkcją rolą. Do kryteriów tych należą: wymóg posiadania przez właściciela gospodarstwa minimalnej powierzchni gruntów ornych 10 hektarów oraz odpowiedni kierunek produkcji czy profil zakładu/gospodarstwa jako miejsca odbywania praktyki (np. produkcja roślinna, produkcja zwierzęca, produkcja mieszana, itd.), który da możliwość realizacji zakładanych efektów uczenia się zawartych w sylabusie, a także opracowania sprawozdania z praktyk na podstawie opracowanych wytycznych do ich wypełnienia. W przypadku realizacji praktyki we własnym gospodarstwie lub w innym miejscu pracy zawodowej, kryterium doboru miejsca praktyki jest przedstawienie dokumentu potwierdzającego posiadanie gospodarstwa rolnego lub odpowiednio zakresu realizowanych obowiązków oraz przedłożenie zaświadczenia o zatrudnieniu w zakładzie pracy na stanowisku, którego charakter spełnia wymagania przewidziane w programie praktyki. Na ocenianym kierunku kryteria doboru gospodarstw zostały wypracowane na podstawie wieloletnich i bogatych doświadczeń w tym zakresie. Dobór miejsc odbywania praktyk zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Warunkiem zaliczenia praktyki zawodowej jest jej zrealizowanie i przedłożenie następujących dokumentów: dziennika praktyk zawierającego spis wykonanych prac wraz z ich szczegółowym opisem, sprawozdania oraz opinii wystawionej przez zakładowego opiekuna praktyk. Sprawozdanie obejmuje informacje ogólne o gospodarstwie, produkcji rolnej oraz analizę wyników finansowo-produkcyjnych gospodarstwa wraz ze wskazaniem słabych i mocnych stron gospodarstwa. Również w przypadku praktyki zawodowej realizowanej we własnym gospodarstwie rolnym lub uznania pracy zawodowej jako praktyki wymagane jest przedstawienie sprawozdania zawierającego opis wykonanych prac, nabytych i doskonalonych umiejętności oraz ocenę własną przydatności wykonywanej pracy w nabywaniu kompetencji zawodowych. Kończącym etapem weryfikacji efektów uczenia się uzyskanych podczas praktyki jest merytoryczna rozmowa koordynatora praktyk ze studentem. Praktyka jest zaliczana na ocenę. Przyjęte na ocenianym kierunku metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk zadań, są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów. Określona dla praktyk metoda weryfikacji i oceny może być skutecznie stosowana również z wykorzystaniem komunikacji zdalnej.

Obsługą dokumentów dotyczących praktyk, w tym przygotowaniem porozumień z pracodawcami i skierowań dla studentów na praktyki zajmuje się Sekcja Praktyk. Koordynator dokumentuje zaliczenie praktyki wpisem oceny końcowej do protokołu. Dokumenty potwierdzające i weryfikujące efekty uczenia się uzyskane podczas programowej praktyki zawodowej (ramowy program praktyk, dziennik praktyk, sprawozdanie z praktyk i opinia zakładowego opiekuna praktyk) przechowywane są przez koordynatora praktyk. Sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów.

Przed podpisaniem porozumienia pomiędzy Uczelnią a jednostką, w której student będzie odbywał praktykę, zakładowy opiekun praktyki zapoznaje się z ramowym planem praktyki, efektami uczenia się i innymi elementami zawartymi w sylabusie praktyki. Zakładowy opiekun wstępnie ocenia osiągnięcie przez praktykanta efektów uczenia się w obszarze wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, co poświadcza akceptacją w dzienniku praktyk. Uzupełnieniem oceny efektów uczenia się w obszarze umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych przez studenta jest dodatkowo opinia zakładowego opiekuna praktyk w miejscu odbywania praktyki. Ostateczna ocena efektów uczenia się dotyczących praktyki zawodowej należy do koordynatora praktyk z ramienia Uczelni, który weryfikuje efekty na podstawie przedstawionego przez studenta dziennika praktyk. Weryfikacji podlega również sprawozdanie z przebiegu praktyki, opracowane według szczegółowych zaleceń, z którymi student zapoznaje się przed realizacją praktyki. Ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk ma charakter kompleksowy i odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się.

Nadzór dydaktyczno-organizacyjny nad praktyką sprawuje koordynator praktyk powołany przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia spośród nauczycieli akademickich. Do obowiązków koordynatora praktyk należy w szczególności: opracowanie programu praktyk, wskazanie podmiotów, w których można realizować praktyki, zapoznanie studentów z obowiązkami podczas realizacji praktyki oraz z zasadami wyboru miejsca praktyki i warunkami jej zaliczenia. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk oraz ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk.

W latach 2015-2020 studenci najczęściej realizowali praktykę zawodową w gospodarstwach rolnych (95 studentów/92%) na obszarze województwa podkarpackiego, lubelskiego i świętokrzyskiego. Gospodarstwa te dysponowały arealem gruntów ornych w zakresie od 10 do 350 ha. Gospodarstwa rolne prowadziły mieszany roślino-zwierzęcy kierunek produkcji ze zróżnicowanym stopniem mechanizacji prac. W produkcji roślinnej oprócz uprawy roślin rolniczych, gospodarstwa specjalizowały się w uprawie tytoniu, warzyw i owoców miękkich. Gospodarstwa prowadziły również ekologiczną uprawę warzyw i owoców miękkich. Sporadycznie praktykę realizowano w jednostkach zajmujących się szeroko pojętą produkcją rolniczą (8 studentów/8%), w tym na podstawie pracy zawodowej (4 studentów). Do tych jednostek należały: Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale; Rolniczy Zespół Spółdzielczy w Charytanach; Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Rzeszowie, Oddział Kolbuszowa; Spółdzielcza Grupa Producentów Owoców "Szeliga", Żurawica. Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk.

Zgodnie z zarządzeniami Rektora UR w związku z pandemią COVID-19 praktyka, która nie może być zrealizowana w związku z zapobieganiem rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2, powinna być zrealizowana niezwłocznie po ustaniu przyczyny, o której mowa wyżej, nawet, jeśli wymaga to przeniesienia jej realizacji na kolejny semestr. Ponadto, dopuszcza się możliwość realizacji praktyki poprzez osiągnięcie przewidzianych dla niej efektów uczenia się w alternatywny sposób (np. przez przeprowadzenie zajęć w formie ćwiczeń, projektów lub laboratoriów, np. symulacji w sposób zdalny). Jak dotychczas praktyki w czasie pandemii na kierunku rolnictwo były realizowane zgodnie z programami studiów w okresie wakacyjnym po zakończeniu przez studentów 4 semestru nauki, tzn., że w warunkach pandemii realizacja praktyk nie uległa zmianie.

Zasady podjęcia, realizowania oraz zaliczania praktyki są sformułowane w Zarządzeniu Rektora nr 60/2019 w sprawie organizacji programowych praktyk zawodowych, regulaminie programowych

praktyk zawodowych dla kierunków studiów w Kolegium Nauk Przyrodniczych UR z 2019 roku oraz w szczegółowych wytycznych do Regulaminu KNP dla kierunku rolnictwo. W regulaminie określono m.in. sposób sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów uczenia się, uzyskanych w trakcie praktyki zawodowej. Tu również doprecyzowano zadania koordynatorów praktyk oraz procedurę odbywania praktyk. Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte zasady.

Zgodnie z regulaminem praktyk dla KNP student samodzielnie wskazuje miejsce odbywania praktyk. Każdorazowo miejsce praktyk podlega akceptacji koordynatora ze strony uczelni. Głównym kryterium jest możliwość osiągnięcia zakładanych dla praktyk efektów uczenia się, jak również lokalizacja i kompetencje zakładowego opiekuna praktyk. W przypadku samodzielnego wskazania przez studenta miejsca odbywania praktyki, osoba sprawująca nadzór nad praktykami zatwierdza to miejsce w oparciu o z góry określone i formalnie przyjęte kryteria jakościowe. Nie określono warunków kwalifikowania na praktykę.

Od roku akademickiego 2015/2016 do 2019/2020 nie wystąpiły przypadki zwalniania studentów z odbywania praktyki zawodowej na kierunku rolnictwo.

Procedura potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w miejscu pracy i określania ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym dla praktyk została opracowana w trybie analogicznym do przyjętego dla innych zajęć obowiązujących na ocenianym kierunku.

Reguły przeprowadzania hospitacji praktyk zostały określone w dokumencie: Zasady przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Rzeszowskim z dn. 14.11.19. W roku akademickim 2019/2020 dokonano hospitacji 2 spośród 10 miejsc odbywania praktyki, czego potwierdzeniem są protokoły kontroli (hospitacji) programowej praktyki zawodowej. Hospitacja praktyki polega na wizytacji koordynatora praktyk w miejscu odbywania praktyki oraz stwierdzenia obecności na praktyce studenta, weryfikacji kryteriów doboru miejsca odbywania praktyki, ocenie zadań czy czynności wykonywanych przez studenta w danym dniu praktyki zarówno przez koordynatora praktyki oraz opiekuna zawodowego.

W regulacjach odnośnie do praktyk określono warunki, jakie musi spełniać opiekun praktyk z ramienia uczelni. Natomiast opiekunów praktyk w miejscu ich odbywania powinien wykazać się co najmniej trzyletnim doświadczeniem zawodowym na stanowisku o charakterze powiązanym z kierunkiem studiów. Jego zadaniem jest przygotowanie programu praktyk we współpracy ze studentem, nadzór nad realizacją programu oraz ocena efektów uczenia się. Komunikacja jest zdalna – telefoniczna; na bieżąco w trakcie realizacji praktyki.

Wszystkie informacje dotyczące praktyk programowych oraz dokumenty umożliwiające realizację i zaliczenie praktyki znajdują się na stronie internetowej. Treści programowe praktyk i metody weryfikacji efekty uczenia się uzyskane podczas programowej praktyki zawodowej podano w sylabusie. Szczegółowe wytyczne wypełniania dziennika praktyk i opracowania sprawozdań z praktyki znajdują się na stronie internetowej. Co roku koordynator praktyk organizuje spotkanie, na którym studenci II roku zapoznawani są z zasadami organizacji praktyk, a także informowani są o miejscach, w których mogą realizować praktyki.

Student ma możliwość wyboru miejsca praktyki spośród jednostek, z którymi Kolegium Nauk Przyrodniczych podpisało porozumienie o współpracy w zakresie realizacji dydaktyki, w tym praktyk.

Wśród takich podmiotów są m.in. Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, Podkarpacki Oddział Regionalny ARiMR w Rzeszowie oraz kilka przedsiębiorstw świadczących usługi na rzecz gospodarstw rolnych. Ponadto, koordynator praktyk ma wykaz gospodarstw rolnych i jednostek, w których mogą odbywać się praktyki. Wykaz corocznie jest uzupełniany. Miejscem odbywania praktyk mogą być także jednostki Kolegium Nauk Przyrodniczych UR prowadzące badania naukowe w zakresie produkcji rolniczej. Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów.

Modyfikacje praktyk w ostatnich latach polegały przede wszystkim na dostosowaniu reguł odbywania praktyk do obowiązującego prawodawstwa.

Za proces oceny realizacji praktyk zawodowych na ocenianym kierunku odpowiedzialny jest kierunkowy koordynator praktyk, który realizuje swe obowiązki pod nadzorem władz Kolegium. Do oceny praktyk wykorzystuje się informacje zawarte w sprawozdaniach z praktyk, w których student ocenia praktykę pod kątem jej przydatności w poszerzeniu nabytej na studiach wiedzy oraz rozwijaniu i doskonaleniu umiejętności oraz w nabyciu doświadczenia zawodowego. Uwzględnia się również opinie zakładowych opiekunów praktyk, w której uwzględniane jest także przygotowanie studenta do realizacji praktyki. Analiza tych materiałów jest wykorzystywana m.in. do celów dydaktycznych (np. organizacja zajęć terenowych, realizacja badań do prac dyplomowych) i szkoleniowych, do doskonalenia treści i sylabusów oraz stworzenia bazy o miejscach praktyk, których jakość została zweryfikowana. Program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunowie praktyk, realizacja praktyk, efekty uczenia się osiągnięte na praktykach podlegają systematycznej ocenie z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu programu praktyk i ich realizacji.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się na kierunku rolnictwo prowadzonym w Uniwersytecie Rzeszowskim uwzględnia poziom i formę studiów oraz efektywne rozplanowanie zajęć z uwzględnieniem efektywnego wykorzystania czasu przeznaczonego na nauczanie na zajęciach, samodzielne uczenie się oraz sprawdzenie i ocenę efektów uczenia się w celu ich weryfikacji wraz z dostarczeniem studentom informacji zwrotnych o uzyskanych efektach. W myśl zapisów w rozdziale 6 regulaminu studiów rok akademicki trwa od dnia 1 października do dnia 30 września i dzieli się na 2 semestry. Szczegółową organizację danego roku akademickiego w ramach semestrów dotyczącą terminów realizacji zajęć dydaktycznych, przerw świątecznych i wakacyjnych oraz sesji egzaminacyjnych określa rektor odrębnym zarządzeniem. Organizację roku akademickiego 2020/2021 określa zarządzenie rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 26 czerwca 2020 roku w sprawie organizacji roku akademickiego 2020/2021. Ze względu na pandemię COVID-19, organizację tę reguluje także szereg zarządzeń doraźnych, związanych z aktualną sytuacją epidemiczną, np. zarządzenie rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 3 listopada 2020 r w sprawie zasad organizacji zajęć dydaktycznych w Uniwersytecie Rzeszowskim prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w roku akademickim 2020/2021, zarządzenie rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 9 grudnia 2020 roku zmieniające zarządzenie nr 73/2020 w sprawie organizacji roku akademickiego 2020/2021. Informacje o organizacji zajęć i tygodniowych rozkładach zajęć są uaktualniane i dostępne są na stronie internetowej. W przypadku studiów stacjonarnych, zajęcia planowane są od poniedziałku do piątku, tak, aby większość z nich odbywała się nie później niż do godziny 18-19. Wykłady z poszczególnych zajęć odbywają się zazwyczaj w godzinach przedpołudniowych. W godzinach południowych występuje dłuższa przerwa na posiłek. W przypadku studiów niestacjonarnych zajęcia odbywają się podczas zjazdów organizowanych zazwyczaj dwa razy w miesiącu, w soboty i w niedziele. W czasie zjazdów studentów studiów niestacjonarnych osoby

pełniące zajęcia dyżurują, aby studenci mogli skorzystać z konsultacji. Dyżur pełnią również jednostki Kolegium Nauk Przyrodniczych związanych z obsługą procesu dydaktycznego, a także Czytelnia Kampusu Zalesie i Biblioteka Główna. Organizacja procesu kształcenia obejmuje również liczebność grup, określoną w uchwale nr 141/05/2017 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 24 maja 2017 roku. W wykładach na ocenianym kierunku uczestniczą wszyscy studenci danego rocznika studiów, ćwiczenia audytoryjne realizowane są w 25 osobowych grupach, laboratoria i ćwiczenia terenowe realizowane w 15 osobowych grupach, a seminaria w grupach 10 osobowych. W bieżącym roku akademickim liczebność studentów na poszczególnych rocznikach pozwala na realizację zajęć w jednej grupie. Zarówno liczebność zajęć w poszczególnych semestrach, jak i szczegółowe – tygodniowe na studiach stacjonarnych i opracowane dla zjazdów na studiach niestacjonarnych - harmonogramy zajęć nie budzą zastrzeżeń. Rozplanowanie poszczególnych zajęć zapewnia zgodność harmonogramów z zasadami higieny procesu nauczania. Reasumując można stwierdzić, że rozplanowanie zajęć na kierunku studiów rolnictwo prowadzonym w Uniwersytecie Rzeszowskim jest prawidłowe, uwzględnia czas na pracę własną studentów, a także umożliwia ocenę i dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach uczenia się.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Dobór treści programowych, w tym treści związanych z badaniami naukowymi oraz przewidzianych dla kształcenia w zakresie znajomości języków obcych i praktyk, na kierunku rolnictwo prowadzonym w Uniwersytecie Rzeszowskim w pełni odpowiada celom i koncepcji kształcenia, jest spójny z kierunkowymi efektami uczenia się, uwzględnia aktualny stan wiedzy w dziedzinie nauk rolniczych ze szczególnym uwzględnieniem dyscypliny naukowej rolnictwo i ogrodnictwo, do której w 100% przyporządkowany jest oceniany kierunek oraz w zakresie której, kadra akademicka kierunku rolnictwo prowadzi efektywną działalność badawczą, a Uniwersytet Rzeszowski posiada pełne prawa akademickie. Kompleksowe treści programowe, realizowane na studiach I i II stopnia, tożsame dla formy stacjonarnej i niestacjonarnej, zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się, o czym bezpośrednio świadczy pełna zgodność efektów kierunkowych i efektów uczenia się sformułowanych i realizowanych dla poszczególnych zajęć, znajdujących się w planie studiów.

Wyodrębnienie poszczególnych zajęć w programie studiów na kierunku rolnictwo, ich wymiar godzinowy oraz nakład pracy mierzony liczbą punktów ECTS niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się, a także prawidłowa sekwencja zajęć w planie studiów, w pełni umożliwia osiągnięcie prawidłowo sformułowanych efektów uczenia się, zgodnie z koncepcją i celami kształcenia oraz zakładaną sylwetką absolwenta. Dzięki temu możliwe jest także osiągnięcie kompetencji badawczych oraz kompetencji inżynierskich. W pełni prawidłowy jest również wymiar godzinowy i nakład pracy realizowany podczas zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów, udział zajęć do wyboru oraz udział zajęć bezpośrednio związanych z badaniami naukowymi w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo.

Na ocenianym kierunku studiów dominują różnorodne, aktywne metody kształcenia, zorientowane na studentów, uwzględniające najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej. Aktywny udział studentów rolnictwa w procesie nauczania i uczenia się umożliwia im osiągnięcie zakładanych efektów, w tym również zapewniających umiejętności badawcze oraz kompetencje inżynierskie.

Całokształt procesu organizacji i nadzoru nad praktykami opiera się o formalnie przyjęte zasady obejmujące wszelkie aspekty osiągania zakładanych efektów uczenia się, w tym wskazanie osób, które odpowiadają za organizację i nadzór; kryteria, które muszą spełniać placówki, w których studenci odbywają praktyki oraz reguły zatwierdzania miejsca odbywania praktyki samodzielnie wybranego przez studenta. Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu uczenia się, umożliwiają osiągnięcie efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. Sposób weryfikacji efektów jest kompletny i spójny.

Ogólna i szczegółowa organizacja procesu dydaktycznego, w tym rozplanowanie zajęć na kierunku studiów rolnictwo prowadzonym w Uniwersytecie Rzeszowskim jest prawidłowa, uwzględnia czas na pracę własną studentów, a także umożliwia ocenę i dostarczenie studentom informacji o uzyskanych efektach uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacji na studia na ocenianym kierunku, kryteria kwalifikacji kandydatów oraz procedury rekrutacyjne są szczegółowo regulowane uchwałami Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego podejmowanymi z rocznym wyprzedzeniem. Ocena przepisów uczelnianych pozwala jednoznacznie stwierdzić, że zasady rekrutacji na kierunek rolnictwo są spójne, czytelne i bezstronne, zapewniają równe szanse na podjęcie studiów. Ponadto umożliwiają selektywny dobór kandydatów, którzy posiadają wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Podstawą przyjęcia na studia pierwszego stopnia kierunku rolnictwo są wyniki uzyskane z przedmiotów biologia, geografia, chemia, fizyka z astronomią lub fizyka, matematyka na poziomie podstawowym lub rozszerzonym z części pisemnej egzaminu maturalnego, których treści programowe są najbardziej zgodne z celami, koncepcją i efektami uczenia się ocenianego kierunku. Dodatkowo bierze się pod uwagę wynik maturalny z języka polskiego na poziomie podstawowym lub rozszerzonym z części pisemnej egzaminu maturalnego, a kryterium dodatkowe stanowi wyniki z języka obcego. Na podstawie wyników egzaminów maturalnych, po przeliczeniu na punkty według czytelnych zasad określonych w uchwale Senatu, tworzone są listy rankingowe kandydatów na studia. Listę kandydatów przyjętych na pierwszy rok studiów I stopnia ustala się na podstawie uzyskanych punktów od najwyższej, aż do wyczerpania limitu miejsc. Na studia w Uniwersytecie Rzeszowskim przyjmowani są bez postępowania rekrutacyjnego laureaci i finaliści olimpiad i konkursów szczebla centralnego. Na kierunek rolnictwo przyjmowani są laureaci i finaliści olimpiady biologicznej, chemicznej, ekologicznej przedsiębiorczości oraz wiedzy o regionie i przedsiębiorczości. W dotychczasowych uchwałach rekrutacyjnych nie uwzględniano informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów,

wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem zdalnym oraz wsparciu Uczelni w tym zakresie. W związku z przedłużającą się sytuacją epidemiczną, takie zapisy są planowane.

Od kandydatów na studia II stopnia kierunek rolnictwo oczekuje się dyplomu ukończenia studiów I stopnia (co najmniej siedmiosemestralnych) lub jednolitych studiów magisterskich oraz wiedzy i umiejętności w obszarze nauk rolniczych na poziomie studiów I stopnia. Kryterium kwalifikacji brane pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym stanowi ocena uzyskania na dyplomie ukończenia studiów I stopnia (co najmniej siedmiosemestralnych) lub jednolitych studiów magisterskich dla absolwentów w obszarze nauk rolniczych. Dla absolwentów inżynierskich kierunków studiów innych niż w dziedzinie nauk rolniczych kryterium kwalifikacji stanowi pozytywny wynik rozmowy kwalifikacyjnej sprawdzającej kompetencje kandydata do podjęcia studiów II stopnia. Kandydat zobowiązany jest dostarczyć opis efektów uczenia się określone w programie studiów, które ukończył. Kryterium dodatkowe stanowi średnia arytmetyczna ocen z toku studiów.

Rekrutacja na wszystkie kierunki studiów prowadzone przez Uniwersytet Rzeszowski prowadzona jest w drodze elektronicznej rekrutacji, za pośrednictwem uczelnianego systemu rekrutacyjnego. Szczegółowy harmonogram rekrutacji ustala Rektor UR. Proces rekrutacji na ocenianym kierunku prowadzony jest przejrzysto z zachowaniem anonimowości, zapewnia wszystkie niezbędne informacje dla kandydatów i osób przyjętych na studia, a także pełną transparentność postępowania kwalifikacyjnego. Postępowanie rekrutacyjne w Uniwersytecie Rzeszowskim przeprowadza Centralna Komisja Rekrutacyjna, w skład której wchodzi także przedstawiciel samorządu studenckiego pełniący funkcję obserwatora mającego na celu ochronę interesów kandydatów na studia oraz zachowanie transparentności postępowania rekrutacyjnego. W Kolegiach powoływane są Kolegialne Zespoły Rekrutacyjne, w przypadku kierunku rolnictwo dotyczy to Kolegium Nauk Przyrodniczych.

Na Uniwersytecie Rzeszowskim stosuje się formalnie przyjęte, czytelne warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, które zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów na kierunku rolnictwo. Zasady te określa bardzo szczegółowo stosowna uchwała Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego. Procedura potwierdzania efektów uczenia się przebiega w czterech etapach, obejmujących złożenie wniosku do Centralnej Komisji Rekrutacyjnej, formalną ocenę wniosku, merytoryczną ocenę wniosku przez komisję weryfikującą złożoną z trzech nauczycieli akademickich – specjalistów w obszarze tematycznym, którego dotyczy wniosek oraz wydaniem decyzji przez Centralną Komisję Rekrutacyjną. Na oceniany kierunek rolnictwo dotychczas nie przyjęto studenta w trybie potwierdzania efektów uczenia się, uzyskanych poza systemem studiów.

Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej określone są w rozdziale 4 Regulaminu Studiów, którego tekst jednolity został przyjęty uchwałą nr 555/04/2020 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 23 kwietnia 2020 r. Ponadto warunki, tryb oraz zasady przeniesienia reguluje Uchwała nr 510/11/2019 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie przeniesienia studenta na Uniwersytet Rzeszowski z innej uczelni lub uczelni zagranicznej. Analiza wymienionych dokumentów wskazuje, że system ten w pełni prawidłowy, zapewniający możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich zgodności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się na kierunku studiów rolnictwo. W myśl zapisów regulaminowych student może przenieść się z innej uczelni, w tym także z zagranicznej, na ten sam lub pokrewny kierunek za zgodą dziekana nie wcześniej niż po zaliczeniu pierwszego semestru

studiów. Uwzględniając przebieg studiów w innej uczelni oraz różnice programowe, dziekan podejmuje decyzję, od którego semestru student zostanie przyjęty. Warunkiem przeniesienia zajęć z innej uczelni jest stwierdzenie zbieżności efektów uczenia się. Zbieżność efektów opiniuje kierownik kierunku studiów na podstawie przedstawionych przez studenta sylabusów zajęć zrealizowanych na opuszczanej uczelni. Zasady określają także tryb postępowania w przypadku podejmowania przez studenta Uniwersytetu Rzeszowskiego jedno- lub dwusemestralnych studiów na innej uczelni krajowej lub zagranicznej. Uzyskane punkty ECTS zostają uznane przez dziekana w miejsce punktów i zajęć zawartych w programie studiów na macierzystym kierunku w przypadku zbieżności efektów uczenia się dla tych zajęć i praktyk zawodowych w obydwu uczelniach. Zbieżność efektów ocenia kierownik kierunku studiów. Rozpatrując indywidualne wnioski bierze się pod uwagę zakres zajęć zrealizowanych w innej uczelni, z uwzględnieniem opisu efektów uczenia się i liczby punktów ECTS. Zajęcia figurujące w programie studiów ocenianego kierunku rolnictwo, które nie mogą być uznane na podstawie studiów odbytych w innej uczelni krajowej lub zagranicznej, muszą zostać odrobione w ciągu roku w ramach różnic programowych.

Zasady i procedury dyplomowania na ocenianym kierunku rolnictwo są trafne i transparentne, zapewniając potwierdzenia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów. Są one opisane w rozdziale 18. ukończenie studiów Regulaminu Studiów Uniwersytetu Rzeszowskiego, a szczegółowe zasady dotyczące poszczególnych etapów procesu dyplomowania regulują zarządzenia rektora, procedury kolegium, instytutu i kierunkowe. Proces dyplomowania na ocenianym kierunku obejmuje realizację pracy przez studenta pod kierunkiem nauczyciela akademickiego, ocenę pracy przez promotora i recenzenta oraz egzamin dyplomowy. Weryfikacja i ocena osiąganych efektów się odbywa się poprzez realizację pracy dyplomowej, zaliczenie seminarium inżynierskiego lub magisterskiego, obowiązkową procedurę antyplagiatową z użyciem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego oraz egzamin dyplomowy. Pracę dyplomową student wykonuje pod opieką wybranego przez siebie nauczyciela akademickiego – promotora, posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora. Szczególną rolę w procesie realizacji pracy dyplomowej odgrywają przygotowane i zaakceptowane przez Zespół Programowy Kierunku rolnictwo w dniu 19.03.2021 r. szczegółowe zalecenia dotyczące przygotowania i oceny prac dyplomowych na kierunku rolnictwo. Zalecenia te zawierają wymogi merytoryczne i określają charakter pracy inżynierskiej i magisterskiej. Praca inżynierska może mieć charakter pracy badawczej, ekspertyzy lub projektu (technologicznego, organizacyjnego, konstrukcyjnego, modernizacyjnego itp.). Z kolei praca magisterska ma mieć charakter pracy naukowej i powinna być oparta na samodzielnie zebranym i opracowanym materiale. Wytyczne nie precyzują bliżej różnic między pracą inżynierską badawczą, a pracą magisterską o charakterze eksperymentalną. Pracę dyplomową ocenia promotor i recenzent, przy czym promotor uwzględnia inwencję i zaangażowanie studenta w przygotowywanie pracy, jego wkład w zebranie i opracowanie materiału, a recenzent ocenia pracę pod względem merytorycznym i formalnym.

Egzamin dyplomowy ma na celu weryfikację osiągniętych na studiach efektów uczenia się z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Jest przeprowadzany komisyjnie i składa się z prezentacji multimedialnej zawierającej główne tezy pracy lub plansz projektowych, odpowiedzi na pytania nawiązujące do tematyki pracy dyplomowej oraz losowo wybrane pytania z zakresu problematyki kierunku studiów i specjalności. Wykaz zagadnień podawany jest do wiadomości studentów na seminariach, na stronie internetowej i na tablicach ogłoszeń. W przypadku studiów I stopnia jest to 37 zagadnień kierunkowych i 16-18 specjalnościowych, a drugiego stopnia odpowiednio 21 i 19-20. W związku z sytuacją pandemiczną wprowadzono zarządzeniem Rektora

Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 25 stycznia 2021 r zasady obowiązujące przy przeprowadzaniu egzaminów dyplomowych w formie zdalnej. W myśl tych zasad do przeprowadzania egzaminów dyplomowych w formie zdalnej wykorzystuje się wyłącznie aplikację MS Teams, która zapewnia transmisję egzaminu dyplomowego w czasie rzeczywistym między jego uczestnikami oraz wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której uczestnicy egzaminu dyplomowego mogą wypowiadać się w jego toku, z zachowaniem niezbędnych zasad bezpieczeństwa. Regulamin studiów szczegółowo precyzuje sposób wystawiania oceny z egzaminu dyplomowego i obliczania końcowej oceny ze studiów na podstawie średniej ocen ze studiów (60%), egzaminu dyplomowego (20%) i pracy dyplomowej (20%).

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia oraz postępów w procesie uczenia się są bardzo szczegółowo i czytelnie określone w rozdziałach 8-16 regulaminu studiów na Uniwersytecie Rzeszowskim. Kolejne rozdziały zawierają zasady zaliczenia zajęć, semestru lub roku, warunki i tryb uzyskania zaliczeń i składania egzaminów, powtarzania zajęć, semestru lub roku, warunki odbywania zajęć i uzyskiwania zaliczeń w języku obcym, warunki studiowania studentów z niepełnosprawnością, zasady egzaminu komisyjnego lub zaliczenia komisyjnego, opis metod wyrażania osiągnięć studenta zgodnie z punktami ECTS oraz zasady skreślenia z listy studentów. Ocena wymienionych przepisów pozwala na stwierdzenie, że zasady te są spójne, umożliwiają równe traktowanie studentów, w tym studentów z niepełnosprawnością. Jeśli jest to uzasadnione dysfunkcją studenta z niepełnosprawnością, w zajęciach, egzaminach i zaliczeniach mogą uczestniczyć asystenci osób niepełnosprawnych, w tym tłumacze języka migowego. Ponadto, na wniosek studenta z niepełnosprawnością dziekan może wyrazić zgodę na zmianę formy egzaminu lub zaliczenia lub wydłużenie czasu ich trwania, ze względu na posiadaną dysfunkcję. Ogólne zasady weryfikacji i oceny uzyskania przez studiujących efektów uczenia się są bezstronne, wiarygodne, umożliwiające porównywalność ocen w oparciu o określoną w regulaminie studiów, tradycyjną skalę ocen 2-5. Zasady te zapewniają również studentom informację zwrotną dotyczącą uzyskanej oceny na każdym etapie studiów poprzez zamieszczanie ich w uczelnianym systemie informatycznym – Wirtualna Uczelnia oraz możliwość zapoznania się z oceną szczegółową prac etapowych i egzaminacyjnych. W sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się mediacje pomiędzy studentem, a nauczycielem akademickim prowadzone są w pierwszej kolejności przez opiekuna roku. W przypadku niemożności rozwiązania konfliktu, sprawa kierowana jest do Prodziekana, a następnie Dziekana ds. Kolegium Nauk Przyrodniczych. Klasyfikacja działań nieetycznych i nagannych jest określona w Kodeksie Etyki Studenta UR. W zależności od klasyfikacji działań nieetycznych i nagannych, w pierwszej kolejności podejmuje się działania mające na celu polubowne załatwienie sprawy. W przypadkach rażącego naruszenia i nagannej postawy studenta, sprawa może być skierowana do Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów. Stosowane na ocenianym kierunku formy i metody weryfikacji i oceny osiągania przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się są powszechnie przyjęte na studiach wyższych, a niektóre z nich dostosowane do specyfiki kierunku rolnictwo. Przede wszystkim są one szczegółowo opisane w sylabusach poszczególnych zajęć i podawane do wiadomości studentom na pierwszych zajęciach wraz harmonogramem zaliczeń oraz w przypadku zajęć egzaminacyjnych – warunkami dopuszczenia i zasadami odbywania egzaminu. Metody sprawdzania osiągania efektów uczenia się dopasowane są do kategorii tych efektów oraz do formy prowadzonych zajęć. Wśród metod weryfikacji i oceny znajdują się egzamin pisemny, rzadziej ustny, kolokwia, prezentacje i projekty.

Sposobem dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów kierunku są prace egzaminacyjne, prace pisemne, testy, opracowania, zadania wykonane przez studentów, projekty i prezentacje zrealizowane przez studentów, wypełnione dzienniki praktyk oraz sprawozdania z realizacji praktyk, prace dyplomowe oraz protokoły egzaminów dyplomowych. Studenci ocenianego kierunku w ramach realizowanych zajęć wykonują również prace etapowe - kolokwia, projekty zaliczeniowe, testy, projekty badawcze, częściowe opracowania, kartkówki, raporty z zajęć.

Tematyka tych prac jest ściśle związana z treściami uczenia się zawartymi w sylabusach poszczególnych zajęć. Ponadto w zakresie umiejętności oceniane są wypowiedzi ustne, czytanie, słuchanie, prezentacje multimedialne oraz ćwiczenia sprawdzające, a w zakresie kompetencji społecznych obserwacje studentów w czasie zajęć praktycznych, praca studenta w grupie, jego aktywność i udział w dyskusji na zajęciach. Efekty uczenia się w zakresie wiedzy i umiejętności prowadzące do nabycia kompetencji inżynierskich sprawdzane są i oceniane w ramach wielu zajęć, np. *statystyka matematyczna, technika rolnicza, chemia rolna, ogólna uprawa roli i roślin, szczegółowa uprawa roślin, łąkarstwo, ochrona roślin, ogrodnictwo, organizacja i ekonomika gospodarstw*. Efekty uczenia się prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich sprawdzane i oceniane są również w ramach seminarium inżynierskiego trwającego dwa semestry. W cyklu zajęć seminaryjnych w zakresie wiedzy oceniany jest wybór własnej tematyki badawczej a w dalszym etapie pisemne lub multimedialne prezentacje kolejnych rozdziałów pracy inżynierskiej studenta. W zakresie umiejętności oceniana jest analiza i interpretacja danych doświadczalnych i projektowych. Efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych weryfikowane są z kolei na podstawie oceny aktywności w dyskusji nad zdefiniowanym problemem oraz na podstawie oceny postawy studenta w czasie zajęć oraz poszanowania prawa autorskiego.

Weryfikacja nabywanych przez studenta kompetencji językowych odbywa się w formie testów i kartkówek obejmujących słownictwo ogólne i branżowe, gramatykę oraz zwroty branżowe. W zakresie umiejętności oceniane są wypowiedzi ustne i pisemne, czytanie, słuchanie, prezentacje multimedialne oraz ćwiczenia sprawdzające w czasie zajęć. Na studiach I stopnia weryfikacja uzyskania efektów uczenia się kończy się sprawdzeniem kompetencji językowych na egzaminie przeprowadzanym na poziomie B2, a na studiach II stopnia na poziomie B2+.

Wykorzystywana w procesie kształcenia zdalnego podczas pandemii platforma MS Teams pozwala na bieżącą weryfikację zdobywanej wiedzy w czasie rzeczywistym poprzez wbudowane narzędzia takie jak moduł zadania, testy, listy obecności, OneNote. Każdy prowadzący może generować własne testy, zadania, a następnie je analizować i oceniać za pomocą wbudowanych narzędzi. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowanych podczas kształcenia prowadzonego w formie zdalnej obejmują głównie kolokwia i egzaminy. Ponadto efekty te weryfikowane i oceniane są na podstawie przygotowywanych przez studentów prezentacji, opracowań, sprawozdań z ćwiczeń, a także dyskusji podczas zajęć. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów. Z usługi Office 365 mogą korzystać studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego posiadający ważną i aktywowaną Elektroniczną Legitymację Studencką. Konta dla studentów generowane są przez jednostkę UCI na podstawie list z systemu informatycznego uczelni. System umożliwia identyfikację studenta za pomocą indywidualnego loginu - połączenie pierwszej litery imienia, pierwszej litery nazwiska i numeru albumu. Przypisanie studentów do zespołów w MS Teams następuje przez nauczycieli, którzy wspomagają się systemem WU do kontaktu ze studentami. Dodatkowo dostęp do konta chroniony jest indywidualnym hasłem. W procesie

weryfikacji i oceny osiągniętych przez studentów efektów uczenia się w procesie nauczania, nauczyciele akademicy stosują również weryfikację studentów z wykorzystaniem środków audiowizualnych, a posiadanie kamery i mikrofonu jest jednym z wymogów podczas zaliczenia kolokwium lub egzaminu. Reasumując można stwierdzić, że stosowane na ocenianym kierunku rolnictwo szczegółowe zasady, formy i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się są w pełni prawidłowe, zapewniając skuteczną i wiarygodną ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym również w zakresie kompetencji inżynierskich, przygotowania i udziału w działalności badawczej oraz opanowania języka na poziomie biegłości adekwatnym do poziomu studiów.

Potwierdzeniem osiągania efektów uczenia się na kierunku rolnictwo prowadzonym w Uniwersytecie Rzeszowskim są wyniki licznych prac etapowych, w tym egzaminacyjnych, prac dyplomowych oraz pozycja absolwentów na rynkach pracy lub ich dalsza edukacja. Prace etapowe posiadają różnorodny, w części specyficzny dla kierunku rolnictwo, charakter. Są dostosowane do profilu ogólnoakademickiego, poziomu studiów i efektów uczenia się oraz wykazują ścisły związek z dyscypliną naukową rolnictwo i ogrodnictwo. Z kolei szczegółowa ocena wybranych prac etapowych (wykazała w każdym przypadku poprawność ich formy, zgodność tematyki z sylabusem oraz właściwy dobór metod weryfikacji efektów uczenia się. Prace etapowe były poprawione i ocenione na ogół w skali punktowej, a następnie zamienione na oceny w skali 2-5, zgodnie z regulaminem studiów. Oceny były zróżnicowane, na ogół prawidłowo rozłożone i zasadne. Pytania występujące w pracach etapowych okazały się zgodne z celami kształcenia i efektami uczenia się. Analiza zestawienia tematów prac dyplomowych wykazała zgodność ich tematyki z celami i efektami uczenia się na kierunku rolnictwo oraz z dyscypliną naukową rolnictwo i ogrodnictwo. Tematyka prac inżynierskich obejmuje głównie ocenę lub projekt wybranych technologii stosowanych w produkcji roślinnej z przewagą zagadnień uprawowych, nawożenia i ochrony roślin. Z kolei tematyka realizowanych na kierunku rolnictwo prowadzonym przez Uniwersytet Rzeszowski prac dyplomowych magisterskich jest ściśle powiązana z prowadzonymi w Uczelni badaniami naukowymi oraz dostępnymi zasobami. Dominują prace wykonane na bazie ścisłych eksperymentów polowych realizowanych na polach doświadczalnych. Są to najczęściej eksperymenty czynnikowe wykonywane w jednym sezonie wegetacyjnym. Ocena wybranych prac dyplomowych (wykonywanych na studiach I stopnia wykazała, że posiadały one charakter inżynierski, a ich treść była zgodna z jej tematyką i tytułem. Realizując część projektową studenci stosowali właściwe i dobrze opisane metody. Przegląd literatury przygotowywany był na ogół na podstawie kilkudziesięciu poprawnie dobranych i aktualnych pozycji literatury i źródeł internetowych. Prace spełniały również wymagania pod względem formalnym – większości miały staranną redakcję, usterki były nieliczne. Zasadne były także oceny wystawiane przez opiekuna i promotora, na podstawie szczegółowych pytań zawartych w formularzach recenzji, obejmujących kryteria merytoryczne i formalne. Podobnych wniosków dostarczyła ocena wybranych prac dyplomowych magisterskich, które bez wyjątku posiadały charakter badawczy. Ogólnie stwierdzono, że prace etapowe i dyplomowe były zgodne z opisem ich założeń w sylabusach i raporcie samooceny.

Dowodem na osiąganie przez studentów efektów uczenia się są także publikacje naukowe oraz udział w konferencjach naukowych, związanych z dyscypliną naukową rolnictwo i ogrodnictwo. W latach 2015-2020 studenci kierunku *rolnictwo* byli współautorami łącznie 26 prac naukowych, 16 rozdziałów w monografiach naukowych oraz 11 doniesień konferencyjnych. Studenci kierunku rolnictwo w ramach działalności naukowej SKN uczestniczyli czynnie w licznych konferencjach i seminariach naukowych, a działalność ta została wyróżniona i nagrodzona przez organizatorów konferencji.

Ważnym elementem procesu weryfikacji efektów uczenia się i bezpośrednim dowodem ich osiągnięcia są losy absolwentów. Uniwersytet Rzeszowski prowadzi Badanie Losów Zawodowych Absolwentów, które obejmuje każdy rocznik osób opuszczających mury uczelni, poczynając od 2010 roku. Badanie losów zawodowych absolwentów składa się z czterech etapów: pomiaru początkowego oraz badań po roku, po trzech i po pięciu od ukończenia studiów. Wyniki każdego raportu publikowane są na stronie Biura Karier UR. Badanie losów zawodowych absolwentów jest uważane przez Uniwersytet Rzeszowski za priorytet w podwyższaniu jakości kształcenia oraz dostosowywaniu oferty edukacyjnej do wymogów współczesnego rynku pracy. Według prowadzonych w Uczelni analiz, a przede wszystkim na podstawie opinii interesariuszy zewnętrznych, osiągnięte na studiach efekty uczenia się odpowiadają zapotrzebowaniu zawodowego rynku pracy związanego z rolnictwem, jego otoczeniem i całą gospodarką żywnościową. Absolwenci ocenianego kierunku studiów posiadają fachową wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, cieszą się bardzo dobrą opinią i są poszukiwani przez otoczenie społeczno-gospodarcze.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Warunki, zasady i procedury przyjęcia kandydatów na studia, uchwalone przez Senat Uniwersytetu Rzeszowskiego są spójne, transparentne i bezstronne. Zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku rolnictwo, ponadto umożliwiają selektywny dobór osób posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia celów i efektów uczenia się. W pełni prawidłowe są również zasady zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, procedury dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych na innych uczelniach, w tym zagranicznych, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Stosowane na ocenianym kierunku rolnictwo zarówno ogólne, jak i szczegółowe zasady, formy i metody weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów uczenia się są prawidłowe, zapewniając skuteczną i wiarygodną ocenę wszystkich efektów, również w zakresie przygotowania i udziału w działalności badawczej oraz opanowania języka na poziomie biegłości adekwatnym do poziomu studiów. Wszystkie aspekty systemu weryfikacji efektów uczenia się są szczegółowo opisane regulaminie studiów, czytelnych procedurach uczelnianych i wydziałowych oraz w sylabusach poszczególnych zajęć.

Prace etapowe i dyplomowe są zgodne z opisem efektów uczenia się, odnoszą się do dyscypliny rolnictwo i ogrodnictwo, do której przyporządkowano oceniany kierunek studiów rolnictwo. Ich tematyka jest zgodna z opisem efektów uczenia się, mają charakter dostosowany do profilu ogólnoakademickiego i poszczególnych poziomów studiów. W przypadku studiów pierwszego stopnia prace dyplomowe stanowią ekspertyzy lub projekty o charakterze inżynierskim, z kolei na studiach drugiego stopnia wykonywane są prace badawcze. Studenci ocenianego kierunku są współautorami publikacji naukowych, czynnie uczestniczą w studenckim ruchu naukowym i w konferencjach naukowych. Jak wynika z opinii przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, absolwenci kierunku rolnictwo w Uniwersytecie Rzeszowskim posiadają wysoką pozycję głównie na regionalnych

zawodowych rynkach pracy, związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej w rolnictwie i jego otoczeniu oraz działalnością społeczną, administracyjną i edukacyjną na terenach wiejskich.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Kadra prowadząca zajęcia posiada zróżnicowany dorobek naukowy oraz doświadczenie praktyczne adekwatne do potrzeb dydaktycznych kierunku rolnictwo. Podejmowana problematyka badawcza przez kadrę kierunku w przeważającej części jest związana z dziedziną nauk rolniczych, dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo, ale również z takimi dyscyplinami jak nauki biologiczne, zootechnika i rybactwo, technologia żywności i żywienia, ekonomia i finanse, nauki o kulturze i religii, nauki leśne, nauki prawne, inżynieria chemiczna. Uzyskane w trakcie realizacji badań wyniki umożliwiają nauczycielom przenoszenie zdobytego doświadczenia do dydaktyki, ukierunkowanie rozwoju naukowego studentów i osiągnięcie założonych kierunkowych efektów uczenia się, w tym w szczególności efektów w zakresie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, jak i kompetencji społecznych niezbędnych na dzisiejszym rynku pracy.

Pracownicy na ocenianym kierunku reprezentują zróżnicowane specjalności naukowe, co należy uznać za stan korzystny z uwagi na różnorodność prowadzonych zajęć dydaktycznych. Zdecydowana większość nauczycieli reprezentuje dziedzinę nauk rolniczych, a dyscypliną wiodącą jest rolnictwo i ogrodnictwo. Kształcenie na kierunku rolnictwo prowadzone jest przez liczną i doświadczoną kadrę, cechującą się właściwymi kompetencjami naukowymi, jak i znacznym doświadczeniem dydaktycznym oraz praktycznym, co umożliwia prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów również umiejętności praktycznych.

W roku akademickim 2020/2021 zajęcia dydaktyczne z grup zajęć podstawowych, kierunkowych i specjalnościowych na kierunku rolnictwo prowadzi w łącznie 51 nauczycieli akademickich. Wśród nauczycieli prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, najliczniejszą grupę stanowią nauczyciele zatrudnieni w Kolegium Nauk Przyrodniczych, w tym w Instytutach: INROiKŚ (30), ITŻiŻ (8), IB (4), INF (1), IM (1) oraz nauczyciele akademicy zatrudnieni w Kolegium Nauk Społecznych (INP –1; IEiF -1). Ponadto w procesie dydaktycznym uczestniczą nauczyciele akademicy z jednostek pozakolegialnych, w tym ze Studium Języków Obcych (2) Studium Wychowania Fizycznego UR (1). Mając na uwadze zapewnienie jak najlepszej jakości kształcenia, w bieżącym roku akademickim zajęcia na kierunku rolnictwo takie jak: *innowacje w ochronie roślin* oraz *fundusze strukturalne dla obszarów wiejskich* zlecono na podstawie umowy cywilnoprawnej 2 osobom, które są specjalistami w zakresie zgodnym z tematyką. Spośród nauczycieli akademickich i innych osób realizujących zajęcia na kierunku rolnictwo, najliczniejszą grupę stanowią nauczyciele ze stopniem doktora i doktora habilitowanego (w sumie 75%). Kadra z tytułem naukowym profesora stanowi 10% ogółu nauczycieli, a z tytułem zawodowym

magistra 15%. Spośród nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku rolnictwo, 75% prowadzi badania naukowe związane z dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo.

Wykazana liczebność kadry wskazuje na właściwy stosunek do liczby studentów, a także możliwość prawidłowej realizacji zajęć. Osoby te posiadają tytuły naukowe i stopnie, a także tytuły zawodowe uzyskane w obszarach i dyscyplinach naukowych, które są zgodne z realizowanymi treściami w ramach prowadzonych zajęć dydaktycznych. W celu wprowadzania aspektów praktycznych w realizacji niektórych zajęć np. *fundusze strukturalne dla obszarów wiejskich*, *innowacje w ochronie roślin* biorą udział przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Dorobek naukowy nauczycieli akademickich odpowiada dyscyplinom naukowym, do których odnoszą się treści programowe, co wskazuje na dobre i wystarczające kwalifikacje kadry. Kadra posiada duże doświadczenie dydaktyczne oraz badawcze. Obsada zajęć nie budzi zastrzeżeń. Za prawidłowość obsady zajęć dydaktycznych odpowiada Zespół Programowy kierunku rolnictwo, zgodnie z regulaminem Kolegium Nauk Przyrodniczych. W przypadku konieczności powierzenia zajęć dydaktycznych osobie z tytułem zawodowym magister (dotyczy głównie praktyków z zewnątrz), wniosek wystosowany przez kierownika kierunku opiniuje Rada Dydaktyczna Kolegium. Analiza przydziału zajęć na ocenianym kierunku wskazuje, że nauczyciele akademicki realizują pensum dydaktyczne, obciążenie godzinowe prowadzeniem zajęć nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy jest zgodne z wymaganiami.

W roku akademickim 2020/2021 nauczyciele akademicki zatrudnieni w Uniwersytecie Rzeszowskim jako podstawowym miejscu pracy, prowadzą ponad 75% ogółu zajęć na kierunku rolnictwo, co spełnia wymagania Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wykłady, ćwiczenia audytoryjne, ćwiczenia laboratoryjne i seminaria dyplomowe prowadzone są wyłącznie przez osoby posiadające dorobek naukowy lub doświadczenie w pracy zawodowej. Wykłady powierza się nauczycielom akademickim posiadającym stopień co najmniej doktora. Ćwiczenia laboratoryjne i audytoryjne na ogół prowadzone są przez nauczycieli zatrudnionych w różnych grupach pracowników, a ich obsada wynika z dorobku naukowego i kompetencji. Opieka nad realizacją prac dyplomowych magisterskich i inżynierskich powierzana jest nauczycielowi akademickiemu posiadającemu co najmniej stopień doktora, przy czym nauczycielom ze stopniem doktora tylko po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Dydaktyczną KNP.

Analiza wykształcenia i dorobku naukowego kadry akademickiej prowadzącej wykłady, ćwiczenia i laboratoria potwierdza, iż zajęcia powierzane są kompetentnym wykładowcom. Przeprowadzone hospitacje zajęć w trakcie wizytacji na ocenianym kierunku wskazują, iż nauczyciele prowadzący zajęcia mają właściwe kompetencje oraz wykazują odpowiednie przygotowanie. Nauczyciele stosują zróżnicowany dobór metod dydaktycznych, adekwatnie dobranych do formy prowadzonych zajęć. Atmosfera prowadzonych zajęć była bardzo dobra, nauczyciele wykazywali dobry kontakt ze studentami. Tematyka realizowanych zajęć była zgodna z aktualnym stanem wiedzy związanej z kierunkiem rolnictwo oraz przedłożonymi sylabusami prowadzonych zajęć. Osoby te udokumentowały dorobek naukowy odnoszący się do kierunkowych efektów uczenia oraz efektów właściwych dla zajęć dydaktycznych.

Polityka kadrowa prowadzona jest w sposób przejrzysty i dostosowany do potrzeb kierunku. Zatrudnienia nauczycieli akademickich odbywają się w drodze konkursowej (zatrudnienie na umowę o pracę), a szczegółowe zasady postępowań konkursowych zapisane są w Statucie UR. Nauczyciele akademicki będący pracownikami Uczelni są zatrudniani w grupach: pracowników badawczych, pracowników badawczo-dydaktycznych oraz pracowników dydaktycznych. W celu zapewnienia najlepszej jakości kształcenia na kierunku rolnictwo dopuszcza się również zatrudnienie specjalistów w określonej dziedzinie z zewnątrz na podstawie umowy cywilno-prawnej po pozytywnym

zaopiniowaniu przez Radę Dydaktyczną Kolegium. Wyniki postępowania konkursowego opiniowane są przez radę Instytutu i ostateczne przedkładane Rektorowi UR, który podejmuje decyzję o zatrudnieniu wyłonionego w postępowaniu konkursowym kandydata.

Dobór prowadzących zajęcia dokonywany jest na podstawie analizy osiągnięć naukowych i dydaktycznych oraz wyników oceny prowadzenia zajęć dokonanej w badaniach ankietowych przez studentów. Prawidłowość obsady kadrowej zajęć dydaktycznych ujętych programem studiów nadzorowana jest przez zespół programowy kierunku rolnictwo, zgodnie z regulaminem Kolegium Nauk Przyrodniczych. Zespół Programowy rekomenduje obsadę kadrową do prowadzenia poszczególnych zajęć dydaktycznych na podstawie monitorowania zgodności dorobku naukowego i kwalifikacji osób przewidywanych do realizacji zajęć dydaktycznych. Polityka kadrowa Uczelni zakłada ciągły rozwój naukowy oraz ustawiczne doskonalenie kompetencji naukowych i dydaktycznych. Jednym z narzędzi prowadzenia tej polityki jest ocena pracowników przez bezpośrednich przełożonych (ocena okresowa, hospitacje zajęć) oraz przez studentów (ankiety studenckie po zakończeniu każdego semestru). Ocena okresowa nauczycieli akademickich odbywa się według ustaleń przyjętych w statucie UR (§ 114-116) oraz według Zarządzenia Rektora UR (nr 80/2020). Każdy nauczyciel akademicki jest poddawany ocenie okresowej średnio co dwa lata, jednak nie rzadziej niż raz na 4 lata. Oceny nauczyciela akademickiego dokonuje instytutowa komisja oceniająca i dotyczy ona działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. Ocena nauczyciela akademickiego dotycząca wypełniania obowiązków dydaktycznych przeprowadzana jest po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych. Ocenę wystawioną przez studentów ustala się na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety. Wyniki tej ankiety uwzględniane są w ankiecie okresowej oceny nauczyciela. Wyniki okresowej oceny nauczyciela akademickiego mogą mieć wpływ na: przedłużenie zatrudnienia na zajmowanym stanowisku; wysokość uposażenia; awanse i wyróżnienia oraz powierzanie stanowisk kierowniczych. Ocena okresowa może być pozytywna lub negatywna. W przypadku oceny negatywnej, kolejna ocena okresowa jest dokonywana nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od dnia zakończenia poprzedniej oceny. Rektor może rozwiązać za wypowiedzeniem stosunek pracy z nauczycielem akademickim w przypadku otrzymania negatywnej oceny okresowej, zgodnie z art. 123 ust. 1 pkt 1 Ustawy. Wyniki oceny uzyskane w oparciu o ankiety studenckie są analizowane przez Dyrektora INROiKŚ oraz przez Dziekana Kolegium Nauk Przyrodniczych. W szczególnych przypadkach Dziekan w porozumieniu z Dyrektorem Instytutu w sytuacji, kiedy wyniki ankiet studenckich budzą zastrzeżenia, przeprowadza indywidualne rozmowy z nauczycielem i ustala działania naprawcze. Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych są przedstawiane na obradach rady Dydaktycznej KNP i stanowią podstawę doskonalenia procesu kształcenia. Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych są przedstawiane na zebraniu otwartym kolegium dziekańskiego z pracownikami KNP oraz studentami. Dodatkowo nauczyciele akademicy ewaluowani są w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem poprzez hospitacje zajęć.

Hospitacje zajęć dydaktycznych obowiązują wszystkich nauczycieli akademickich oraz osoby realizujące proces dydaktyczny na podstawie umowy cywilno-prawnej zatrudnionych w UR. Hospitację zajęć dydaktycznych przeprowadza się nie rzadziej niż raz na dwa lata. W przypadku negatywnej oceny z hospitacji Dyrektor Instytutu przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z nauczycielem. Ogólne wnioski z przeprowadzonych w danym roku akademickim hospitacji zajęć dydaktycznych przedstawione zostają na Radzie Dydaktycznej KNP i są podstawą do doskonalenia procesu kształcenia. Od 2016 do 2020 roku przeprowadzono łącznie 27 hospitacji zajęć dydaktycznych. Hospitacje zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku studiów obejmowały zarówno wykłady, jak i ćwiczenia. Hospitacje zajęć

dydaktycznych zgodnie z ustalonym na dany rok akademicki harmonogramem zatwierdzanym przez Dyrektora Instytutu prowadzone są również z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość za pomocą platformy MsTeams.

Dodatkowym elementem brany pod uwagę przy dokonywaniu obsady zajęć po zakończeniu każdego semestru są opinie studentów. W przypadku uzasadnionego wniosku studentów, w niektórych przypadkach Dziekan Kolegium podejmuje decyzję o zmianie prowadzącego zajęcia.

Jednostka prowadzi politykę kadrową, która sprzyja podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki do rozwoju naukowego. Pracownicy mogą otrzymywać nagrody za działalność naukową, dydaktyczną, artystyczną i organizacyjną, takie jak: Naukowy Laur Uniwersytetu Rzeszowskiego, Dydaktyczny Laur Uniwersytetu Rzeszowskiego, Lider Uniwersytetu Rzeszowskiego, Nagroda Rektora I stopnia, Nagroda Rektora II stopnia, Nagroda Rektora III stopnia, Nagroda Rektora w formie listu gratulacyjnego. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku rolnictwo mają możliwość ubiegania się o wsparcie finansowe w zakresie finansowania publikacji i tłumaczeń. W pierwszej kolejności takiego wsparcia udziela Dyrektor Instytutu.

Nauczyciele akademicki mogą korzystać z działającej na Uczelni polityki projakościowej, w ramach której najwyżej oceniani pracownicy nagradzani są przez rektora dodatkiem projakościowym.

Polityka kadrowa Instytutu ukierunkowana jest na ciągły rozwój naukowy pracowników zmierzający do uzyskiwania stopni i tytułów naukowych. Spośród nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na opisywanym kierunku, w latach 2015-2020, 2 osoby uzyskały tytuł naukowy profesora, 9 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego oraz 5 osób uzyskało stopień doktora. Ponadto 3 osoby mają otwarte przewody/postępowanie o nadanie stopnia doktora.

Pracownicy kierunku w celu podnoszenia swoich kwalifikacji sukcesywnie i wieloaspektowo poszerzały swoje kompetencje poprzez aktywny udział w kursach, warsztatach i szkoleniach m.in. w ramach programu POWER: *Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego - droga do wysokiej jakości kształcenia*, Przyjazny nURt w celu zwiększenia kompetencji w zakresie organizacji i realizacji procesu kształcenia oraz obsługi administracyjnej studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami.

W latach 2015-2020, 9 osób brało udział w konferencjach naukowych m.in. w Jelgava University, Uniwersytet Rolniczy w Nitrze, University College Cork, Instytut Biologii Komórki NANU we Lwowie, Latvia Univeristy of Agriculture; 11 osób brało udział w programie Erasmus+; 1 osoba odbyła staż naukowy (University of Natural Resources and Life Sciences - Austria).

Liczni nauczyciele akademicki prowadzących zajęcia na kierunku rolnictwo to cenieni członkowie w wielu redakcjach czasopism tj. TEKA Komisji motoryzacji i energetyki rolnictwa (PAN), ECONTECHMOD, Toxics, Polish Journal for Sustainable Development, Journal of Ecological Engineering, Contemporary Problems of Management and Environmental Protection. W grupie nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku znajduje się wieloletni ekspert i członek Polskiej Komisji Akredytacyjnej w Zespole nauk przyrodniczych oraz rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, Vice przewodnicząca Podkarpackiego Zespołu Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego COBORU, Członek Zespołu Operacyjnego - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020, a także Zespołu analizującego szanse i zagrożenia oraz potencjalne kierunki rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa w ramach WPR na lata 2021-2027 przy Wojewodzie Podkarpackim, prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej, członek KPZK PAN, Polskiego Komitetu Normalizacyjnego – Komisja ds. Zoologii Gleby i in. Ponadto

nauczyciele akademicki są członkami Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej, Unii Międzynarodowych Towarzystw Gleboznawczych IUSS, Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego, Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności.

Nauczyciele akademicki przeprowadzali również szkolenia, których odbiorcami byli doradcy rolniczy, rolnicy, przedsiębiorcy oraz pracownicy administracji, w ramach m.in. Dnia soi (Inicjatywa białkowa COBORU); szkolenia w zakresie doboru odmian i agrotechniki uprawy roślin bobrowatych, grubonasiennych i soi; szkolenia dla doradców rolno-środowiskowych, pracowników ODR i rolników dot.: Stanu, zmian oraz znaczenia różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich; Usług ekosystemowych dostarczanych przez bioróżnorodność; Programu rolno-środowiskowo-klimatycznego oraz rolnictwa ekologicznego jako narzędzia ochrony różnorodności biologicznej na użytkach rolnych; Obszarów proekologicznych i zazielenienia; szkolenia dla pracowników Podkarpackiego ODR w Boguchwale oraz rolników z woj. podkarpackiego dot. Funkcji ekologicznych łąk i pastwisk, produkcyjnych i ekologicznych funkcji trwałych użytków zielonych oraz współczesnych problemów w użytkowaniu trwałych użytków zielonych a działanie rolno środowiskowo-klimatyczne w ramach PROW 2014-2020; szkolenia dla pracowników podkarpackich Centrów Edukacji Ekologicznej oraz nauczycieli szkół podstawowych i gimnazjów z Tarnobrzegu z zakresu Roślinności dziko rosnącej oraz jej zastosowania w codziennym życiu człowieka wraz z prowadzeniem panelu dyskusyjnego w zakresie roślinności dziko rosnącej; szkolenia online dla rolników, doradców rolniczych, studentów kierunków rolniczych oraz uczniów rolniczych szkół średnich Produkcja wołowiny w zgodzie z naturą- nowy wymóg rynku?

Prowadzący zajęcia na kierunku rolnictwo realizują liczne krajowe projekty badawcze ze środków Komisji Europejskiej i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, a także Narodowego Centrum Nauki i MNiSW oraz MRiRW, których tematyka włączona jest do programu studiów i stanowi treści wykładów i ćwiczeń. Są to badania z zakresu m.in.: efektywności produkcyjnej uprawy oraz jakości technologicznej ziarna mieszańcowych pszenic ozimych; opracowania innowacyjnych nawozów na bazie alternatywnego źródła surowca; opracowania innowacyjnej biodegradowalnej otoczki dla nasion soi opartej na biopolimerach z surowców odnawialnych dla zwiększonej tolerancji roślin na niekorzystne warunki środowiskowe; zwiększania wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju; zwiększania wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju; zaimplementowania i dostosowania do warunków klimatyczno-glebowych Polski innowacyjnej technologii produkcji owoców z zamkniętym systemem nawadniania i biofortyfikacji jodem i selenem na przykładzie żurawiny.

Należy zaznaczyć również, iż nauczyciele zdobywający granty, projekty naukowe oraz prace zlecone często włączają w prace naukowe również studentów w ramach realizacji przez nich prac inżynierskich lub magisterskich, a uzyskiwane wyniki prezentowane są na konferencjach i warsztatach oraz publikowane w renomowanych czasopismach naukowych. W latach 2015-2020 studenci kierunku rolnictwo byli współautorami łącznie 26 prac naukowych, 16 rozdziałów w monografiach naukowych oraz 11 doniesień konferencyjnych. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku sprawują opiekę nad studenckimi kołami naukowymi w ramach, których studenci mają możliwość pogłębiania swojej wiedzy oraz poszerzanie zainteresowań i kształtowania umiejętności prowadzenia prac naukowych.

Nauczyciele realizujący zajęcia na opisywanym kierunku w celu podniesienia kompetencji dydaktycznych i organizacyjnych uczestniczyli w ramach programu POWER 3.1 w szkoleniach tj. *Coaching jako skuteczna metoda pracy ze studentami. Podnoszenie umiejętności dydaktycznych nauczycieli akademickich* (4 osoby); *Metody aktywne w pracy wykładowcy akademickiego* (10 osób);

Język angielski – przygotowanie do nauczania w języku angielskim (5 osób); *Statistica – analiza wyników badań* (14 osób); *Zarządzanie projektami* (3 osoby); *Opracowanie projektu - przygotowanie budżetu, uzasadnienia kosztów* (2 osoby); *Sposoby pozyskiwania środków na realizację projektów badawczych* (w tym z UE) (4 osoby); *Realizacja i rozliczanie projektów badawczych* (w tym z UE) (2 osoby); *Prawo autorskie w nauce. Ochrona własności intelektualnej w szkolnictwie wyższym w Polsce, UE - krok po kroku w kierunku uzyskania patentu* (3 osoby); *Przygotowanie biznesplanu dot. Komerccjalizacji wyników prac badawczych – najważniejsze elementy* (3 osoby); *Pozyskiwanie środków na finansowanie wdrożeń wyników projektów badawczych* (1 osoba).

Badania prowadzone przez nauczycieli akademickich kierunku rolnictwo mają wysoki poziom, o czym świadczy również publikowanie ich wyników w renomowanych, wysokopunktowanych czasopismach z bazy JCR m.in. *Acta Biochimica Polonica*, *Journal of Elementology*, *Plant, Soil and Environmental*, *Waste and Biomass Valorization*, *Yeast*, *Geoderma*, *PloS One*, *Acta Scientiarum Polonorum*, *Food Chem*, *European Food Research and Technology*, *Emirates Journal of Food and Agriculture*, *Food Technology*, *Molecules*, *Agronomy*, *Plants*, *Aging*, *Energy*. W latach 2015-2018 nauczyciele akademicy łącznie opublikowali 596 prac naukowych, za czego 94 prace z Listy A, 243 prace z listy B, 25 monografii naukowych oraz 234 rozdziały w monografiach naukowych. W latach 2019-2020 było to sumarycznie 151 prac znajdujących się na liście MNiSW, w tym 2 prace za 200 pkt, 8 prac za 140 pkt, 22 prace za 100 pkt, 32 prace za 70 pkt, 37 prac za 40 pkt, 15 prac za 20 pkt, 8 monografii naukowych oraz 27 rozdziałów w monografiach naukowych. Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku rolnictwo są również autorami przyznanych 9 patentów, 5 zgłoszeń patentowych oraz 2 zgłoszeń wzoru użytkowego. Ponadto nauczyciele akademicy są autorami prac popularno-naukowych w licznych czasopismach branżowych (*Nowiny Gazeta Codzienna*, *Życie Podkarpackie*, *Gazeta Wyborcza*, *Aura*, *Wieści Rolnicze*).

Do ważnych osiągnięć dydaktycznych kadry kształcącej na kierunku rolnictwo można zaliczyć współudział w publikacji dwóch rozdziałów w podręczniku (*Uprawa roślin*).

W latach 2015-2020 pracownicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku byli laureatami licznych nagród i wyróżnień za działalność naukową, organizacyjną i dydaktyczną (łącznie 24 wyróżnienia), m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi w pracy naukowo-badawczej i dydaktycznej oraz za popularyzowanie polskiej myśli naukowej na świecie; złoty medal na międzynarodowej wystawie wynalazków EUROINVENT; brązowy medal na wystawie IENA za wynalazek *Sposób wytwarzania nawozu doglebowego o kontrolowanym uwalnianiu składników* (patent nr P.429318); Złoty, Srebrny i Brązowy Krzyż Zasługi; Medal Komisji Edukacji Narodowej; Srebrna Odznaka Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego. Ponadto pracownicy za swoją działalność naukową byli doceniani również Nagrodami Indywidualnymi Rektora UR (3 osoby). Należy zaznaczyć, że kadra prowadząca zajęcia została w większości przeszkolona w nauczaniu zdalnym, co wynika z prowadzonego w 2018 roku Zarządzenia Nr 25/2018 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 3 lipca 2018 r. w sprawie szkoleń dla nauczycieli akademickich UR z zakresu tworzenia kursów i prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Specjalistyczne szkolenie było prowadzone przez Uniwersyteckie Centrum Kształcenia na Odległość. Szkolenia były

obowiązkowe dla nauczycieli akademickich ze stopniem: adiunkta, asystenta, wykładowcy, starszego wykładowcy, lektora i instruktora. Jednostka zapewniła szkolenia mające na celu zdobycie wiedzy i umiejętności z zakresu wykorzystywania platformy MS Teams w procesie kształcenia, materiały i filmy instruktażowe.

Polityka kadrowa obejmuje również zasady rozwiązywania problemów i reagowania na zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa lub dyskryminacji i przemocy wobec nauczycieli akademickich i innych pracowników prowadzących kształcenie na kierunku rolnictwo w oparciu o obowiązujący Regulamin Przeciwdziałania Mobbingowi, Dyskryminacji i Molestowaniu Seksualnemu Pracowników i Studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia na kierunku rolnictwo posiadają aktualny, udokumentowany i wartościowy dorobek publikacyjny oraz praktyczny związany z dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo co zapewnia prawidłową realizację zajęć, w tym nabywanie przez studentów kompetencji badawczych oraz umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Struktura i kwalifikacje kadry naukowo-dydaktycznej kierunku zapewniają realizację programu studiów w zakresie wskazanym w opisie efektów uczenia dla kierunku rolnictwo. Nauczyciele posiadają odpowiednie kompetencje dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Uczestniczą w licznych konferencjach, szkoleniach i kursach doszkalcących, a uzyskane treści wprowadzają do wykładów i ćwiczeń. Na uwagę zasługują działania pracowników w formie aktywowania studentów kierunku rolnictwo w postaci czynnego włączania ich w prowadzone badania naukowe poprzez działalność w ramach Koła Naukowego Rolników, jak i realizowanych prac zleconych, a także publikacje naukowe.

Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich umożliwia prawidłową realizację zajęć, uwzględnia posiadane kwalifikacje, przypisanie do dyscypliny naukowej na podstawie dorobku naukowego, a także na podstawie kompetencji dydaktycznych. Wykorzystywane metody dydaktyczne wskazują na odpowiednie przygotowanie kadry dydaktycznej do prowadzenia zajęć. Polityka kadrowa jest właściwa. Dobór nauczycieli akademickich jest transparentny, adekwatny do potrzeb związanych z prawidłową realizacją zajęć.

Nauczyciele akademicy są oceniani przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem oraz przez innych nauczycieli, np. w formie hospitacji zajęć. Prowadzone są również okresowe oceny nauczycieli akademickich. Wyniki ankiet wskazują, iż kadra kierunku została oceniona pozytywnie. Realizowana polityka kadrowa umożliwia kształtowanie kadry prowadzącej zajęcia na kierunku rolnictwo zapewniając prawidłową realizację zajęć, sprzyja stabilizacji zatrudnienia i trwałemu rozwojowi członków kadry. Uczelnia kreuje warunki pracy stymulujące i motywujące nauczycieli akademickich do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych, i wszechstronnego doskonalenia. Jednostka zapewnia regulacje obejmujące zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Studenci kierunku rolnictwo w procesie dydaktycznym i naukowym korzystają przede wszystkim z infrastruktury Uniwersytetu Rzeszowskiego – Kampus Zalesie oraz częściowo Kampusu UR przy ul. Pigonia, gdzie zlokalizowana jest centralna Administracja Uniwersytetu. Podstawę bazy dydaktycznej stanowią budynki, w których znajdują się sale wykładowe, sale dydaktyczne, hale technologiczne oraz laboratoria badawcze. Od 2015 roku do użytku pracowników oraz studentów zostało oddane Podkarpackie Centrum Innowacyjno-Badawcze Środowiska, które również służy w celu realizacji badań naukowych oraz procesu dydaktycznego na kierunku rolnictwo.

Studenci mogą korzystać z pięciu sal komputerowych wyposażonych w jednostki centralne, oprogramowanie biurowe, specjalistyczne bazy danych z zakresu zarządzania i obiegu informacji, oraz zapewniających dostęp do zewnętrznych serwerów umożliwiających przygotowanie portali o tematyce rolniczej. Dodatkowo do dyspozycji studentów w celach konsultacji lub pracy samodzielnej przeznaczone są również komputery w czytelniku.

Kampus Zalesie w swojej strukturze zawiera również Centrum Konferencyjno-Naukowe, w którym organizowane są konferencje naukowe, oraz czytelnię, akademiki, obiekty sportowe (siłownia, sale sportowe, sala taneczna, pływalnia). Poza Kampusem Zalesie studenci realizują zajęcia z *mikrobiologii i praw fizyki w rolnictwie*, a także z zajęć ogólnouczeniowych.

Studenci kierunku rolnictwo w procesie dydaktycznym przede wszystkim korzystają z infrastruktury Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, który dysponuje własną bazą naukowo-dydaktyczną, uwzględniającą sale wykładowe, laboratoria badawcze oraz dwie hale maszyn i pojazdów (wyposażonych m.in. w agregat uprawowo-siewny, przetrząsacz-zgrabiarka pasowa, rozsiewacz nawozów mineralnych, kosiarka rotacyjna, przetrząsacz karuzelowy, prasa zwijająca, owijkarka bel, opryskiwacz polowy zawieszany, sadzarka czerpakowa rzędowa, brona talerzowa, wał strunowy, pług obracalny 2-skibowy, siewnik punktowy, kombajn do zbioru ziemniaków, opryskiwacz sadowniczy zawieszany, zespoły robocze kombajnu zbożowego, ciągnik rolniczy MF-235, rębak silnikowy przewoźny, modele układów silnika spalinowego).

W proces dydaktyczny związanym z realizacją zajęć na kierunku rolnictwo zaangażowane są poszczególne jednostki organizacyjne INRiOŚ, ITŻiŻ Studium Języków Obcych oraz Studium Wychowania Fizycznego i Rekreacji. Sale wykładowe INRiOŚ różnią się powierzchnią użytkową, a przy planowaniu ich użytkowania do realizacji poszczególnych zajęć brana jest pod uwagę liczebność grupy studentów. Sale wykładowe są wyposażone w niezbędny do realizacji wykładów sprzęt, a w szczególności rzutniki multimedialne, ekrany, tablice suchościeralne, mikrofony, głośniki, itp. W większości sal wykładowych znajdują się komputery z niezbędnym oprogramowaniem, podłączone do sieci internetowej. Większość sal wykładowych wyposażona jest w klimatyzację. W oknach sal wykładowych zamontowano również rolety zaciemniające. Wszystkie sale wykładowe i seminaryjne dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Sale ćwiczeniowe wyposażone są

w nowoczesną aparaturę (rzutniki multimedialne, rzutniki pisma, sprzęt audiowizualny, ekrany) umożliwiającą zarówno pracę grupową, jak i indywidualne wykonywanie części praktycznej ćwiczeń. Specjalistyczne sale dydaktyczne wyposażone są dodatkowo m.in. w mikroskopy, preparaty mikroskopowe, modele roślin i zwierząt, plansze dydaktyczne, zbiory traw i nasion, spektrofotometry, cieplarki, pH-metry, sprzęt do pomiaru fotosyntezy i transpiracji roślin. Studenci mogą korzystać ze specjalistycznej infrastruktury badawczej i związanego z nią oprogramowania w ramach pracy własnej po uprzednim przeszkoleniu przez pracowników oraz pod ich nadzorem. Dobór sal odbywa się w zależności od liczebności grup zajęciowych. Pracownie wyposażone są w instrukcje BHP oraz instrukcje pierwszej pomocy.

Dużym atutem ocenianego kierunku jest możliwość korzystania przez pracowników oraz studentów z licznej będącej na wyposażeniu jednostek INROiKŚ, specjalistycznej aparatury naukowo-badawczej zarówno podczas realizacji wybranych zajęć kierunkowych i specjalnościowych, w trakcie wykonywania prac inżynierskich i magisterskich oraz w celu realizacji badań naukowych, w tym w ramach kół naukowych tj. mikroskop skaningowy ; spektrofotometr absorpcji atomowej ; chromatograf gazowy z detektorem masowym; chromatograf jonowy; analizator elementarny; laserowy miernik uziarnienia gleby; analizator elementarny; analizator biogazu analizator promieniowania jonizującego P; mikroskop odwrócony; mikroskop biologiczny; mikroskop specjalistyczno-badawczy; ręczny miernik TDR wilgotności, zasolenia; analizator gazów cieplarnianych; aparat do oznaczania zwięzłości gleby – Penetrologer; zestaw do oznaczania iłu łatwo dyspergującego (RDC); komora fitotronowa; zestaw do oznaczania zawartości białka metodą Kjeldahla; przenośny aparat do pomiaru wskaźnika powierzchni liści –LAI oraz średniego kąta nachylenia; stacjonarny aparat do mierzenia powierzchni asymilacyjnej liści i długości korzeni; system automatycznego pomiaru fotosyntezy i fluorescencji roślin; fluorometr; zestaw automatycznych aparatów do analizy na zawartość tłuszczu surowego; i włókna surowego; zestaw aparatów do określania podstawowych parametrów jakościowych ziarna zbóż: Ilości i jakości glutenu, liczby opadania, testu sedymentacji Zelenyego; analizator tekstury CT3; analizator składu chemicznego Foodcheck (NIR); maszyna wytrzymałościowa; tekstuometr; miernik fluorescencji chlorofilu; chromatograf cieczowy; tekstuometr; lepkościomierz Englera z wyposażeniem; wiskozymetr Hoppler; zestaw do elektroforezy pionowej DNA w żelach poliakrylamidowych; termocykler; urządzenie do analizy liczebności dżdżownic; komora klimatyczna/fitotron; mikroskop fluorescencyjny odwrócony. Wyposażenie w/w pomieszczeń jest właściwie dobrane, umożliwia prawidłową realizację zajęć i jest dostosowane do potrzeb realizacji programu na opisywanym kierunku. Na podstawie uzyskanych informacji podczas wizytacji można stwierdzić, że sprzęt oddawany do dyspozycji studentów jest nowoczesny, stopniowo rozbudowywany i właściwie dostosowany do założonych metod dydaktycznych.

Dużym atutem ocenianego kierunku jest możliwość korzystania przez studentów z doświadczeń prowadzonych w ramach Stacji Doświadczalnej zlokalizowanej w miejscowości Krasne, oddalonej od bazy dydaktycznej Zalesie o ok. 12 km. Stacja posiada 81 ha gruntów ornych, z czego co roku na doświadczenia łanowe i poletkowe przeznaczane są od 3 do 5 ha. Badania głównie dotyczą agrotechniki wybranych gatunków zbóż (pszenica, owies, jęczmień), rzepaku ozimego, roślin energetycznych, a także oddziaływania systemów uprawy roli i odłogowania na właściwości fizyczne, chemiczne i aktywność biologiczną gleb. Stacja zapewnienia studentom odpowiednio przystosowaną infrastrukturę (ciągniki rolnicze oraz sprzęt do podstawowej uprawy roli, specjalistyczne maszyny do zakładania, pielęgnacji oraz zbioru doświadczeń polowych). Prowadzone badania w SD mają charakter zarówno poznawczy, jak i praktyczny, są zgodne z wymogami procesu nauczania, uczenia się,

umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym również efektów w zakresie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym. Ponadto szczególnie istotnym dla studentów ze względu na charakter kierunku ma dostęp do prowadzonych doświadczeń polowych w ramach takich jednostek jak Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale oraz COBORU Stacja w Przecławiu, Zakłady Doświadczalne Oceny Odmian w Dukli i Nowym Lublińcu, w których studenci mają możliwość zapoznania się z prowadzeniem doświadczeń ściśłych, łanowych oraz kolekcji nowych odmian rzepaku, zbóż, roślin strączkowych, kukurydzy, ziół, roślin przyprawowych i miododajnych oraz nie wykorzystywanych już starych odmian drzew sadowniczych. W ramach zajęć prowadzonych poza uczelnią studenci mają również możliwość skorzystania ze specjalistycznej infrastruktury Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa (laboratorium nasienne), Zakładu Doświadczalnego Instytutu Zootechniki PIB (hodowla bydła i koni) oraz lokalnych firm wyposażonych w m.in. systemy automatyzacji produkcji rolniczej, linie do pakowania owoców, przechowalnie, linie do tłoczenia naturalnych soków owocowych.

Uczelnia zapewnia studentom dostęp do usług informatycznych. Pracownicy oraz studenci mają możliwość korzystania z Uniwersyteckiego Centrum Informatyzacji (UCI), którym zamieszczane są niezbędne informacje odnośnie do dostępu do infrastruktury informatycznej UR oraz bezpłatnych programów. Oprócz strony internetowej UCI, także na stronie internetowej UR w zakładce „Student” są zawarte informacje odnośnie do dostępu do Microsoft Office 365, Eduroam, Statistica. W całym Kampusie studenci mają stały dostęp do bezpłatnej sieci bezprzewodowej Eduroam.

W strukturze UR działa także Uniwersyteckie Centrum Kształcenia na Odległość (UCKO), które wdrożyło w Jednostce usługę Microsoft Teams. Od maja 2020 roku, UR udostępnił dla pracowników i studentów usługę informatyczną Office 365. Pakiet ten zawiera takie programy jak Word, Excel, PowerPoint, Outlook, Share Point, Teams. Jednostka zapewniła szkolenia mające na celu zdobycie wiedzy i umiejętności z zakresu wykorzystywania platformy MS Teams w procesie kształcenia, materiały i filmy instruktażowe. Ponadto do wiadomości publicznej podano informację o wyznaczeniu kolegialnych koordynatorów pakietu MS Teams, którzy służą radą w razie problemów z obsługą oprogramowania. Poprzez program MS Teams prowadzone są wykłady, zajęcia seminaryjne oraz ćwiczenia. Prowadzący zajęcia przygotowują materiały dydaktyczne studentom, które zamieszczają na platformie. Uczelnia podejmuje działania mające na celu analizę uwarunkowań, skuteczności czy problemów związanych ze zdalnym nauczaniem, w związku z powyższym w 2021 roku przeprowadzono seminarium naukowo-dydaktycznego, w którym również studenci mieli również możliwość wyrażenia swojej opinii na temat zdalnego nauczania w postaci wypełnienia ankiety.

Jednostka stwarza sprzyjające warunki również dla studentów z niepełnosprawnością, większość budynków, w których prowadzone są zajęcia dla studentów kierunku rolnictwo wyposażona jest w windy, schodolazy, platformy, drzwi i toalety, podjazdy i miejsca parkingowe dostosowane do wymogów osób z niepełnosprawnością ruchową. Dodatkowo studenci z niepełnosprawnością mają możliwość skorzystania z odpowiednio dostosowanych stanowisk komputerowych oraz programów komputerowych. Na Uczelni znajdują się również budynki wyposażone w systemy wspomagające słyszenie (pętle indukcyjne, systemy FM), tablice interaktywne z systemem E-beam realizujące treść zapisaną w formie cyfrowej.

Dostosowane do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami na Kampusie Zalesie są obiekty sportowe w ramach, których studenci mają możliwość otrzymania fachowej opieki ze strony rehabilitantów. Również budynek Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego jest wyposażony

w rozwiązaniu architektoniczne umożliwiające sprawne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami (windy, drzwi dostosowane do wózków inwalidzkich do wszystkich pomieszczeń bibliotecznych, toalety oraz podjazdy i miejsca parkingowe). Na terenie biblioteki znajduje się wypożyczalnia specjalistycznego sprzętu wspomagającego proces uczenia się, gdzie do dyspozycji studentów są: systemy wspomagające słyszenie (Oticon Amigo FM), programy komputerowe powiększająco-udźwiękujące tekst (ZoomText), specjalne myszki komputerowe i klawiatury (jednoręczne i brajlowskie), notesy mówiące (BraillePen), powiększalniki telewizyjne, lupy elektroniczne, syntezytory mowy polskiej, drukarki etykiet brajlowskich, odtwarzacze audiobooków. Na terenie Kampusu Zalesie znajduje się czytelnia dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych z dysfunkcjami ruchowymi (miejsca parkingowe, podjazd, winda, drzwi, schodolaz, indywidualne stanowiska komputerowe).

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne występujące w Bibliotece Głównej są zgodne z wymogami procesu nauczania, uczenia się i umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym w szczególności efektów w zakresie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, jak i kompetencji społecznych niezbędnych na dzisiejszym rynku pracy. Biblioteka Główna dostępna jest dla czytelników przez 6 dni w tygodniu, dysponuje ok. 300 miejscami w 6 czytelniach, w których księgozbiór oferowany jest w wolnym dostępie do półek. We wszystkich czytelniach i holu głównym dostępna jest strefa bezprzewodowego Internetu Wi-Fi. Procesy biblioteczne są całkowicie skomputeryzowane i zautomatyzowane. Budynek przystosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i dysponuje podjazdem dla wózków inwalidzkich oraz windą. W budynku Biblioteki znajduje się również infokiosk wraz ze specjalistycznym oprogramowaniem przystosowanych dla studentów z niepełnosprawnością (lektor czytający tekst, powiększanie tekstu, zmiana wielkości czcionki, zmiana kontrastu, wspomaganie słuchu – pętla indukcyjna).

W Czytelniach zamontowane są również specjalne drzwi, których szerokość umożliwia bezproblemowe poruszanie się na wózku inwalidzkim. Biblioteka UR świadczy usługi w rzeczywistości wirtualnej. Katalog zasobów bibliotecznych książek i czasopism wraz z informacją o lokalizacji tych dokumentów i ich dostępności jest udostępniony on-line. Czytelnicy mogą książki zamawiać poprzez Internet. Indywidualne konto czytelnika zawiera informację o wypożyczonych i udostępnianych na miejscu materiałach, a także informacje o terminie zwrotu książek, możliwości prolongaty i rezerwacji książek. Biblioteka UR z zakresu rolnictwa oferuje dostęp do około 4898 książek tradycyjnych, 2280 książek elektronicznych, 62 czasopism tradycyjnych oraz 791 czasopism elektronicznych. Większość zasobów udostępniana jest w czytelni matematyczno-przyrodniczej, czytelni Kampusu Zalesie oraz czytelni czasopism naukowych, a także w ramach wypożyczeń miejscowych i międzybibliotecznych. Za pomocą platform tj. Springer, Science Direct, EBSCO, Wiley Online Library, JSTOR studenci kierunku mogą korzystać z ok. 2300 tytułów e-booków w języku angielskim oraz z 800 tytułów czasopism elektronicznych z omawianej tematyki. Wszystkie zasoby elektroniczne dostępne są w całej sieci komputerowej UR, a po zweryfikowaniu użytkowników możliwy jest również zdalny dostęp z komputerów spoza sieci poprzez serwer proxy. Łącznie studenci UR mają możliwość skorzystania z 770 tys. woluminów książek, prawie 117 tys. woluminów czasopism, 24 tys. jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych oraz 21 tys. tytułów zagranicznych czasopism w wersji elektronicznej, a także do baz bibliograficznych i abstraktowych (m. in. Springer, Elsevier - Science Direct, bazy EBSCO, Willey-Blackwell, Medline, AIP/IPS, IOP Science, Web of Knowledge, Scopus, EMIS). Biblioteka UR posiada dostęp do czytelni polskich książek elektronicznych PWN ibuk.pl, NASBI.pl. Łącznie oferuje dostęp do ponad 250 tys. tytułów książek elektronicznych. Zasoby biblioteczne są

zgodne z zakresem tematycznym kierunku oraz z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, umożliwiają prawidłową realizację zajęć oraz osiąganie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej. Pracownicy mają możliwość oceny systemu biblioteczo-informacyjnego oraz bezpośredniego zgłaszania zapotrzebowania na specjalistyczną literaturę. Uzupełnianie literatury odbywa się poprzez bibliotekę. Również studenci mają możliwość oceny systemu biblioteczo-informacyjnego w ramach wprowadzonej studenckiej ankiety oceny warunków studiowania. Wyniki badań pozwoliły na zidentyfikowanie obszarów wymagających podjęcia działań na rzecz przeglądu i uzupełnienia zasobów bibliotecznych o literaturę zalecaną w ramach poszczególnych zajęć jak również uproszczenia interfejsu wypożyczania książek, który w opinii studentów okazał się być mało intuicyjny.

Organem odpowiedzialnym za utrzymanie infrastruktury dydaktycznej i naukowej na poziomie na poziomie poszczególnych jednostek instytutu jest Kierownik jednostki, który ponosi odpowiedzialność materialną za daną infrastrukturę oraz aparaturę. Administrator aparatury, czyli osoba wyznaczona przez kierownika jednostki, posiadająca odpowiednie kwalifikacje, uprawnienia i certyfikaty, odpowiedzialna jest za nadzorowanie pracy i prowadzenie obsługi aparatury. Studenci oraz pracownicy mogą zgłaszać uwagi dotyczące sprzętu do Dyrektora Instytutu.

Sprawność sprzętu oraz wyposażenia w salach dydaktycznych sprawdzana jest przez pracowników inżynierijno-technicznych i nauczycieli akademickich. W przypadku stwierdzenia uszkodzeń sprzętu pracownicy zgłaszają uwagi do Kierowników właściwych jednostek organizacyjnych Instytutu. Ocena infrastruktury i zasobów bibliotecznych odbywa się przez powołany przez Dziekana Kolegium zespół, w skład którego wchodzi przedstawiciel Rady Programowej kierunku, opiekunowie roczników, opiekun praktyk, przedstawiciel Samorządu Studentów, pracownik inżynierijno-techniczny, administrator budynku. Władze kolegium podejmują stosowne działania korygujące w celu zapewnienia optymalnego poziomu zasobów materialnych. Ocena warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych odbywa się raz na dwa lata, a sprawozdanie z przeprowadzonej oceny przekazywane jest do Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Studenci mają prawo do zgłaszania potrzeb w zakresie zasobów materialnych i infrastruktury dydaktycznej bezpośrednio u prowadzących zajęcia dydaktyczne bądź w trakcie spotkań z opiekunami poszczególnych roczników lub przedstawicielami władz dziekańskich kolegium. Władze dziekańskie kolegium zobowiązane są do zorganizowania co najmniej raz w roku akademickim otwartego spotkania dla studentów, w trakcie którego studenci mogą zgłaszać uwagi i sugestie dotyczące wyposażenia obiektów, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne oraz zasobów bibliotecznych Uczelni.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Opiniowana jednostka dysponuje odpowiednio dostosowaną zarówno do realizacji programu studiów, możliwości osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na kierunku rolnictwo, jak i prowadzenia badań naukowych infrastrukturą dydaktyczną i naukową. Sale wykładowe, podobnie jak ćwiczeniowe są dobrze zorganizowane, zarówno pod względem powierzchni, jak i wyposażenia audiowizualnego oraz pomocy naukowych, co pozwala zapewnić odpowiedni poziom procesu dydaktycznego. Studenci na kierunku rolnictwo mogą korzystać ze zróżnicowanej bazy dydaktycznej, którą tworzą adekwatnie

do potrzeb wyposażone pracownie i laboratoria. Zarówno liczba, jak i wyposażenie pracowni oraz sal dydaktycznych jest wystarczająca dla potrzeb studentów na ocenianym kierunku. Jednostka zapewnia dostęp do sieci bezprzewodowej oraz pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów naukowych, specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć, w celu wykonania zadań oraz realizacji projektów.

Biblioteka oferuje szeroki dostęp do licznych książek, podręczników, skryptów i czasopism wyszczególnionych w sylabusach zajęć w wystarczającym nakładzie. Dostępne zasoby biblioteczno-informacyjne są na bieżąco uaktualniane (książki, czasopisma, bazy internetowe, e-książki, e - czasopisma) i dają studentom w tym również studentom z niepełnosprawnością możliwość osiągnięcia założonych efektów uczenia się związanych z realizacją prac dyplomowych. Infrastruktura zapewnia możliwość realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Baza dydaktyczna oraz naukowa spełnia kryteria pod względem przepisów BHP, warto jednak w laboratoriach i pracowniach, w których realizowane są badania zamieścić odpowiednie instrukcje nt. bezpieczeństwa i higieny pracy. Szczególną uwagę należy zwrócić na zmniejszanie barier architektonicznych w domach studenckich, co umożliwi korzystanie z procesu kształcenia osobom z niepełnosprawnością.

Nauczyciele akademicki oraz studenci mają zapewnioną możliwość udziału w okresowych przeglądach infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej a uzyskane wnioski wykorzystywane są do doskonalenia wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania oraz zasobów bibliotecznych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Jednostka prowadząca oceniany kierunek współpracuje z przedstawicielami instytucji zewnętrznych, takich jak: oddziały ARiMR; Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa; Izba Rolnicza; ośrodki doradztwa rolniczego; inspektorat ochrony środowiska; władze lokalne; ośrodki badawcze; związki i stowarzyszenia producentów rolnych i przedsiębiorstw działających na rzecz rolnictwa; przedsiębiorcy i rolnicy. Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów, jest zgodny z dyscypliną, do której kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem rynku pracy właściwym dla kierunku.

Przy tworzeniu koncepcji kształcenia na kierunku rolnictwo, istotną rolę odgrywali interesariusze zewnętrzni z otoczenia społeczno-gospodarczego. Uwzględniono też rolniczy potencjał Polski Południowo-Wschodniej i cele strategii rozwoju Województwa Podkarpackiego, ukierunkowane na działania zmierzające do poprawy konkurencyjności sektora rolno-spożywczego poprzez wzrost

efektywności i dochodowości gospodarstw rolnych. Instytucje zewnętrzne uczestniczyły również w konsultacjach przy projektowaniu kierunkowych efektów uczenia się, zwracając przede wszystkim uwagę na kształcenie umiejętności wykorzystania wiedzy w praktyce np. podczas zajęć terenowych i praktyk studenckich. Opinie potencjalnych pracodawców zostały uwzględnione w projektowaniu elastycznego programu studiów.

Obecnie współpraca ma na celu przede wszystkim dostosowania programów studiów do wymogów rynku pracy i potrzeb gospodarki opartej na wiedzy. Ocena zgodności programów studiów z oczekiwaniami przedsiębiorców jest realizowana m.in. przez konsultacje prowadzone z interesariuszami zewnętrznymi w ramach współpracy o charakterze eksperckim, doradczym i badawczym. W szczególności, Zespół Programowy Kierunku rolnictwo zwraca się do interesariuszy zewnętrznych, z którymi zawarto porozumienia o współpracy w zakresie aktywności naukowej i/lub dydaktycznej, z prośbą o opiniowanie programu studiów na ocenianym kierunku. Na formalnych i nieformalnych spotkaniach interesariusze zewnętrzni podkreślają konieczność kształcenia praktycznego, co zostało również uwzględnione w projektowaniu programów studiów. Dodatkowo kształtowaniu umiejętności praktycznych na studiach I stopnia służy realizowana po 4 semestrze praktyka zawodowa. Pod wpływem sugestii interesariuszy zewnętrznych m.in. wprowadzono do programu studiów zajęcia związane z pozyskiwaniem funduszy unijnych: *system rachunkowości rolnej w Polsce (FADN)* i *fundusze strukturalne dla obszarów wiejskich* na studiach II stopnia na specjalności *agronomia z agrobiznesem*. Efektem współpracy jest też poszerzenie oferty kształcenia i powołanie specjalności ukierunkowanej na wprowadzenie komponentów innowacyjności w zakresie bioinżynierii - *bioinżynieria rolnicza* na studiach I stopnia. Propozycje interesariuszy zewnętrznych dotyczące treści programowych zostały uwzględnione w zajęciach specjalnościowych realizowanych na tym kierunku. Dnia 29.03.2021 reaktywowano Radę Społeczno-Gospodarczą, która będzie wspierała działania Kolegium w zakresie nauki, dydaktyki oraz współpracy z otoczeniem. Rada ma charakter opiniodawczy, doradczy i inicjatywny. Na ostatnim posiedzeniu Rady Społeczno-Gospodarczej interesariusze zewnętrzni pozytywnie ocenili oferowany program studiów, sylwetkę absolwenta oraz efekty uczenia się dla kierunku rolnictwo. W sumie, współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona systematycznie i adekwatnie do celów kształcenia oraz potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się. Współpraca przybiera zróżnicowane formy: w zakresie zajęć terenowych, praktyk zawodowych, prac dyplomowych oraz innych działań mających na celu poszerzenie kompetencji studentów ocenianego kierunku.

Zajęcia terenowe i wizyty studyjne dla studentów ocenianego kierunku są intensywnie wykorzystywane jako metoda dydaktyczna na zajęciach z zajęć kierunkowych. Studenci kierunku rolnictwo mają możliwość korzystania z infrastruktury oraz pól doświadczalnych prowadzonych przez jednostki, z którymi UR ma podpisane umowy o współpracy. Interesariusze zewnętrzni do realizacji wspólnych prac badawczych udostępniają również posiadany park maszynowy oraz liczne środki do produkcji (nawozy, środki ochrony roślin itp.). Infrastruktura posiadana przez interesariuszy zewnętrznych udostępniana jest studentom w czasie ćwiczeń terenowych, przy wykonywaniu badań naukowych służących realizacji prac dyplomowych oraz w czasie praktyki zawodowej. Zajęcia terenowe odbywają się one m.in. w Stacji Doświadczalnej Kolegium Nauk Przyrodniczych UR, Podkarpackim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, Centralnym Ośrodku Badania Odmian Roślin Uprawnych w Słupi Wielkiej, Zakładzie Doświadczalnym Instytutu Zootechniki oraz w indywidualnych gospodarstwach rolnych i przedsiębiorstwach z otoczenia rolnictwa.

Prace dyplomowe powstają również dzięki udostępnieniu infrastruktury i materiału badawczego przez podmioty zewnętrzne. I tak, pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku rolnictwo realizują prace B+R nt. nawozowego wykorzystania popiołów pochodzących ze spalania biomasy. W ramach tych prac producent udostępnił materiał badawczy pochodzący z własnych pól doświadczalnych do realizacji prac magisterskich. Prace te dotyczą wpływu nawożenia popiołami na stabilność gleb w wodzie w zależności od rodzaju gleby. Również w ramach współpracy z podmiotem zewnętrznym pozyskano materiały do realizacji pracy magisterskiej dotyczącej wpływu określonego nawozu donasiennego na energię i zdolność kiełkowania pszenicy. Ponadto, na terenie jednej ze spółek realizowane są doświadczenia polowe z różnymi gatunkami i odmianami roślin uprawnych. W ramach współpracy z podmiotami zewnętrznymi powstały, m.in. następujące prace dyplomowe: „Wpływ ochrony fungicydami na kształtowanie cech morfologicznych roślin pszenicy ozimej odmiany Hondia”; „Wpływ dokarmiania dolistnego na wzrost, rozwój i plonowanie soi”; „Wpływ nawożenia popiołem z biomasy na kształtowanie cech morfologicznych roślin rzepaku jarego”; „Ocena systemu wspomagania decyzji ochrony jabłoni w oparciu o analizę zdrowotności jabłek i warunki meteorologiczne”; „Technologia produkcji mleka w gospodarstwie rolnym realizującym program ochrony zasobów genetycznych bydła rasy czerwono-białej”. Ponadto, zgodnie z Regulaminem studiów UR, na wniosek opiekuna pracy dyplomowej, Rada Dydaktyczna Kolegium może wyrazić zgodę na powołanie promotora pomocniczego pracy dyplomowej. Promotorem pomocniczym może być również osoba spoza Uczelni, w szczególności pochodząca z otoczenia społeczno-gospodarczego, posiadająca tytuł magistra oraz kompetencje i doświadczenie w zakresie obejmującym tematykę pracy dyplomowej.

Co roku wybrane zajęcia są prowadzone przez lub z udziałem praktyków. I tak, w bieżącym roku akademickim na kierunku rolnictwo zaangażowano 2 osoby do realizacji zajęć: *fundusze strukturalne dla obszarów wiejskich* oraz *innowacje w ochronie roślin*. Szeroką współpracę z interesariuszami zewnętrznymi prowadzi się w celu realizacji wspólnych projektów badawczych i badawczo-wdrożeniowych. Ta współpraca jest realizowana głównie z przedsiębiorstwami pracującymi na potrzeby rolnictwa, takimi jak producenci i dystrybutorzy nawozów, w ramach wspólnych projektów finansowanych ze środków NCBiR. Projekty dotyczą z reguły wysoce innowacyjnych technologii w produkcji rolniczej i ogrodniczej. Prowadzone badania dotyczą m.in.: waloryzacji warunków siedliskowych kraju do uprawy roślin strączkowych uwzględniających określenie wpływu terminu i gęstości siewu w kształtowaniu struktury łanu, wielkości i jakości plonu nasion najplenniejszych odmian wybranych gatunków bobowatych w różnych regionach kraju oraz zwiększenie metodami agrotechnicznymi wykorzystania potencjału biologicznego najplenniejszych odmian grochu, bobiku, łubinu i soi; opracowania sposobu otaczania nasion soi, który zapewnia nasionom ochronę przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi podczas kiełkowania; opracowania innowacyjnych nawozów na bazie alternatywnego surowca; realizacji doświadczeń polowych łanowych z rzepakiem ozimym, jęczmieniem jarym oraz ziemniakami mających na celu określenie wpływu zastosowania popiołów ze spalania biomasy na wzrost i rozwój roślin oraz wybrane właściwości fizyczne, chemiczne i biologiczne gleb oraz wpływu sorbentów mineralnych na wybrane właściwości podłoża pod uprawą żurawiny i in. Realizowane są również wieloletnie projekty o zróżnicowanym profilu we współpracy z producentami rolnymi. Intensywna i zróżnicowana aktywność pracowników prowadzących zajęcia na kierunku *rolnictwo* w zakresie innowacji oraz wdrożeń do praktyki rolniczej i ogrodniczej została potwierdzona przyznaniem 9 patentów i 2 wzorów użytkowych oraz zgłoszeniem 5 nowych patentów w latach 2015-2020. Na rzecz podmiotów zewnętrznych opracowywane są ekspertyzy dotyczących określonych technologii produkcji rolnej. Wynikiem współpracy z partnerami otoczenia społeczno-gospodarczego jest również wspólna organizacja szkoleń, wykładów otwartych i warsztatów dla producentów rolnych, również wspólnie prowadzone oświadczenia polowe oraz konferencje. Zdobyte

doświadczenia i wiedzę wykorzystuje się w pracy dydaktycznej na ocenianym kierunku. Interesariusze zewnątrzni zapraszani są również na organizowane wykłady otwarte, w tym również dla studentów kierunku *rolnictwo*.

Do prac badawczych, eksperckich i popularyzacyjnych włączani są również studenci ocenianego kierunku. Studenci zrzeszeni w kołach naukowych współuczestniczą w badaniach naukowych realizowanych we współpracy z przedsiębiorstwami pracującymi na potrzeby producentów rolnych oraz w organizowaniu konferencji. Ponadto, studenci biorą czynny udział w wystawach, sympozjach i szkoleniach. Te przedsięwzięcia są okazją do zapoznania studentów ocenianego kierunku z aktualnymi uwarunkowaniami produkcji rolnej i nowymi rozwiązaniami technologicznymi i organizacyjnymi, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki zrównoważonego rozwoju.

Pracownicy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku studiów biorą udział w działaniach popularyzującej wiedzę rolniczą poprzez organizację warsztatów dla zorganizowanych grup szkolnych oraz wizyty w szkołach, podczas których prezentują ofertę dydaktyczną, zaplecze badawczo-dydaktyczne INROiKS oraz odpowiadają na pytania uczniów.

Monitoring losów zawodowych absolwentów prowadzony jest przez Biuro Karier UR na podstawie Zarządzenia Rektora UR z 2020 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i analizy ich wyników. Głównym celem badania jest dostarczenie informacji o potrzebach dostosowania kierunków studiów i programów do wymogów rynku pracy. Badanie obejmuje absolwentów kolejnych roczników począwszy od 2010 roku. Wnioski z badań analizowane są w kontekście informacji nt. rynku pracodawców w woj. podkarpackim pozyskiwanych z Wojewódzkiego Urzędu Pracy. Ponadto, zespół programowy kierunku monitoruje wyniki Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA) udostępnione w POL-on. Wiedza o losach zawodowych absolwentów jest wykorzystywana w tworzeniu oferty edukacyjnej, służy rozwojowi kompetencji studentów, a także realizacji badań naukowych w dyscyplinie, do której przyporządkowany jest oceniany kierunek.

Biuro Karier współpracuje z pracodawcami w zakresie organizacji różnych form edukacyjnych, które dostarczają studentom informacji o rynku pracy i możliwościach podnoszenia kwalifikacji. Organizowane są spotkania otwarte studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej z zaproszonymi przedsiębiorcami i przedstawicielami lokalnych instytucji wspierania biznesu, spotkania z praktykami na Uczelni.

W czasie pandemii udział interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców w różnych formach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów jest zapewniony dzięki wykorzystaniu zdalnych metod komunikacji. Współpraca i kontakt z interesariuszami zewnętrznymi odbywa się za pomocą różnych platform internetowych, jak również telefonicznie. Przykładem takich rozwiązań jest ostatnie posiedzenie Rady Społeczno-Gospodarczej. W takiej formie został zrealizowany również wykład otwarty. Współpraca jest kontynuowana, m.in. z Podkarpackim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Boguchwale. W ramach tej współpracy ukończono 3 projekty w ramach PROW 2014-2020, gdzie PODR był partnerem. Również pracownicy UR uczestniczyli w realizowanym przez PODR Boguchwałę Wirtualnym Dniu Pola, podczas którego wygłosili prelekcję dotyczącą innowacyjnych rozwiązań w uprawie soi.

Do kompetencji zespołu programowego kierunku studiów należy inicjowanie działań dotyczących współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na potrzeby prawidłowej realizacji procesu kształcenia oraz jego oceny. Intensyfikacji współpracy z otoczeniem służyć ma też powołanie Rady Społeczno-Gospodarczej.

Za nadzór nad całokształtem współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym odpowiada Biuro Kolegium. Prowadzi ono również obsługę administracyjną reaktywowanej Rady Społeczno-Gospodarczej. Przeglądy współpracy prowadzone są systematycznie, dotyczące przede wszystkim zaangażowania otoczenia w kształtowanie programów studiów. Obejmują one ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów. Nie stwierdzono zaangażowania studentów w monitorowanie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Dlatego rekomenduje się wprowadzenie reguł, które umożliwią włączenie studentów do działań w zakresie ewaluacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Przyjęte przez Wydział Biologiczno-Rolniczy, a w dalszej kolejności Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, Uniwersytetu Rzeszowskiego działania w celu rozwijania umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku rolnictwo wpisują się w misję oraz strategię rozwoju uczelni (wspieranie kadry badawczo-dydaktycznej w budowaniu relacji i realizacji przedsięwzięć z podmiotami zewnętrznymi, wzrost międzynarodowej mobilności kadry badawczej oraz rozwój umiędzynarodowienia badań naukowych). Istotny wpływ na rozwój umiędzynarodowienia procesu kształcenia w Kolegium Nauk Przyrodniczych ma prowadzona wymiana kadry naukowo-dydaktycznej między uczelniami i krótkotrwałe wizyty kadry naukowej z zagranicy (*visiting profesor*), w ramach programów Erasmus+ oraz CEEPUS. W latach 2016-2021 Wydział/Instytut gościł 16 pracowników z takich ośrodków jak m.in. University of Bologna (Włochy), Institut National Polytechnique de Toulouse (Francja), Josip Juraj Strossmayer University of Osijek (Chorwacja), Slovak University of Agriculture in Nitra (Słowacja), Czech University of Life Sciences Prague (Czechy), Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki (Grecja), University of Oradea (Rumunia), którzy przeprowadzili badania naukowe, wykłady, zajęcia praktyczne dla studentów. W spotkaniach i wykładach mogli brać udział również studenci opisywanego kierunku co pozwala również na wykorzystywanie i ugruntowywanie nabytych umiejętności językowych. W celu zwiększenia umiędzynarodowienia procesu kształcenia, Instytut realizuje program NAWA PROM – Międzynarodowa wymiana stypendialna doktorantów i kadry akademickiej oraz złożył wniosek w konkursie NAWA Spinaker – Intensywne Międzynarodowe Programy Kształcenia.

Na Wydziale, w 2019 roku, w celu zwiększenia mobilności studentów i kadry naukowej oraz możliwości podjęcia współpracy przeprowadzono międzynarodowe spotkanie Mobility Coordinators' Meeting of Life Science Universities/Faculties, w którym uczestniczyli koordynatorzy programu Erasmus+ z uniwersytetów tj. Universitat Politècnica de Valencia (Hiszpania), Institut National Polytechnique de Toulouse (Francja), University of Zaragoza (Hiszpania), Czech University of Life Sciences Prague (Czechy), Ghent University (Belgia), Georg – August Universität Göttingen (Niemcy), Josip Juraj Strossmayer University of Osijek (Chorwacja).

Dla studentów przyjeżdżających w ramach programów tj. ERASMUS+ oraz CEEPUS na kierunku rolnictwo oferowanych jest 5 zajęć w języku angielskim: *agrobiotechnology, animal welfare, basic accounting, microbiology, international finance*. Studenci mogą także wybierać zajęcia w języku angielskim z oferty 78 zajęć oferowanych przez Kolegium w języku angielskim. Podczas zajęć praktycznych studenci mają możliwość skorzystania z anglojęzycznych skryptów i podręczników. Zaliczenie zajęć odbywa się na podstawie egzaminu pisemnego w języku angielskim. Zajęcia w języku angielskim realizowane są w grupach łączonych (studenci kierunku rolnictwo i studenci zagraniczni), co sprzyja doskonaleniu znajomości języka, nawiązywaniu kontaktów, wymianie poglądów i doświadczeń oraz stanowi wsparcie w pokonywaniu barier międzykulturowych, co według Władz Instytutu może stanowić formę inspiracji dla studentów w celu podjęcia mobilności międzynarodowej.

W celu wsparcia umiędzynarodowienia Kolegium realizuje program: *„Rozwój kluczowych kompetencji oczekiwanych przez pracodawców u studentów i studentek Wydziału Biologiczno-Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego”*, którego głównym celem jest podniesienie kompetencji oczekiwanych przez pracodawców na rynku pracy: zawodowych, komunikacyjnych, językowych, oraz w zakresie przedsiębiorczości. Podczas realizacji tego projektu studenci odbywają specjalistyczne kursy z języka angielskiego związane z problematyką nauk rolniczych oraz praktycznym słownictwem branży rolniczej. Ponadto sprzyjającą dla procesu umiędzynarodowienia inicjatywą przeprowadzaną przez KNP w ramach grantu NAWA/CEEPUS jest organizacja międzynarodowej szkoły letniej, podczas której studenci uczestniczą w cyklu wykładów, warsztatów, laboratoriów mających na celu przygotowanie i analizę jakościową i sensoryczną różnych surowców rolniczych, a także ugotowanych potraw tradycyjnych. W 2020 roku, uczestnikami szkoły byli wykładowcy i studenci z czterech zagranicznych uczelni (University in Osijek - Chorwacja, University of Oradea - Rumunia, University of Debrecen - Węgry, University of Kosovo - Kosowo), łącznie 29 osób.

Studenci i pracownicy kierunku rolnictwo mają możliwość wyjazdu na wymianę międzynarodową do krajów partnerskich w ramach programów: Erasmus+, Ceepus oraz Visegrad Scholarship Program (Czechy, Węgry, Słowacja). W ramach programu Erasmus+ Uczelnia umożliwia wyjazdy do 27 państw członkowskich Unii Europejskiej, trzech państw EFTA/EOG (Islandia, Liechtenstein, Norwegia) oraz państw kandydujących do UE (Turcja, Macedonia).

W roku akademickim 2017/2018 w ramach programu Erasmus+ jeden student kierunku rolnictwo wyjechał do zagranicznej uczelni (Słowacja). W latach 2017/2018 i 2018/2019 przyjechało na dwóch studentów (Grecja, Chorwacja). W latach 2016-2021 w INROiKŚ odbyło studia w ramach programu CEEPUS, 10 osób z takich jednostek jak m.in. University of Zaragoza (Hiszpania), Slovak University of Agriculture in Nitra (Słowacja), Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki (Grecja), Josip Strossmayer University in Osijek (Chorwacja). Władze Uczelni dostrzegają problem dotyczący niskiej mobilności studentów kierunku. Z informacji uzyskanych w raporcie samooceny odnotowano,

iż stan ten wynika w dużej mierze z faktu posiadania lub współposiadania gospodarstwa rolnego przez studentów.

W celu zwiększenia zainteresowania studentów wyjazdami zagranicznymi na Uczelni co semestr organizowane są spotkania studentów z Koordynatorem wymiany międzynarodowej oraz ze studentami, którzy uczestniczyli w wymianie międzynarodowej np. ERASMUS+ lub CEEPUS a także studentami zagranicznymi z KNP. Podczas takiego spotkania omawiane są wszystkie realizowane w KNP formy wymiany międzynarodowej. Informacje o wymianie międzynarodowej zamieszczane są na stronach internetowych i portalach społecznościowych.

Rozwojowi umiędzynarodowienia sprzyja liczna (15 osób) współpraca w zakresie dydaktyki, badań naukowych z wieloma zagranicznymi jednostkami m.in. University of Bologna, University of Foggia (Włochy); Universitat Politècnica de Valencia, University of Granada, University of Zaragoza (Hiszpania); Institut National Polytechnique de Toulouse (Francja); Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, University of Zagreb (Chorwacja); Gembloux Agro-Bio Tech - University of Liège, Ghent University (Belgia); Swedish University of Agricultural Sciences in Uppsala, University of Lund (Szwecja); BOKU University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna (Austria); University of Oradea, Stefan cel Mare University in Suceava (Rumunia); Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki (Grecja); Slovak University of Agriculture in Nitra, University of Presov (Słowacja); Czech University of Life Sciences Prague, University of Ostrava, Tomas Bata University in Zlín (Czechy); Georg – August Universität Göttingen (Niemcy); Klaipėda State College (Litwa); University of Novi Sad, University of Kragujevac (Serbia); Universidade do Porto, Instituto Politécnico de Portalegre (Portugalia); University of Debrecen, University of Godolle (Węgry); Lomonosov Moscow State University (Rosja); Wageningen University & Research (Holandia); Izmir Institute of Technology (Turcja); Drake University (USA); Guangdong Polytechnic Normal University, Beijing Institute of Technology, Martimere College, Taicín (Chiny); Ivan Franko National University of Lviv, Institute of Cell Biology in Lviv, National University of Food Technology in Kiev (Ukraina); Malta College of Arts, Science And Technology (Malta); St. Kliment Ohridski University – Bitola (Macedonia).

Rozwojowi kadry kształcącej na kierunku rolnictwo sprzyjają możliwości korzystania z wyjazdów dydaktycznych i naukowych dla nauczycieli. W latach 2016-2021 w ramach programu Erasmus+ wyjazd dydaktyczny i szkoleniowy z pracowników na kierunku rolnictwo zrealizowało 15 osób, a 9 w ramach programu CEEPUS, goszcząc w takich jednostkach jak m.in. Institute of Ecology and Botany, Centre for Ecological Research (Węgry), Instytut Biologii Komórki Narodowej Akademii Nauk we Lwowie (Ukraina), University of Graz (Austria), Uniwersytet w Preston (Wielka Brytania), Park Narodowy Gór Bukowych (Węgry), Guangdong Pharmaceutical University (Chiny), University of Foggia (Włochy), University of Zagreb (Chorwacja), Fachhochschule Bielefeld -University of Applied Sciences (Niemcy).

Słabą stroną umiędzynarodowienia procesu kształcenia jest niewielkie zainteresowanie wyjazdami w ramach programu Erasmus+ dla studentów. W celu lepszego zapoznania się z opinią studentów, rekomenduje się przeprowadzanie anonimowych ankiet z osobami, które uczestniczyły w wymianie.

Nauczyciele akademicki, w celu stymulowania rozwoju zdolności językowych zachęcają studentów do korzystania z literatury obcojęzycznej podczas pisania prac dyplomowych. Studenci mogą również uczestniczyć w wykładach prowadzonych w ramach wymiany międzynarodowej oraz przy okazji organizowanych konferencji międzynarodowych. W 2020 roku studenci z opisywanego kierunku (21 osób) włączeni zostali w sposób zdalny do udziału w międzynarodowej konferencji AgroFood.

Ocena umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu stopnia tego zakresu, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację odbywa się raz w roku. Weryfikacji dokonywał Dziekan Wydziału, a obecnie Dziekan Kolegium, na podstawie rocznych sprawozdań z działalności międzynarodowej dydaktycznej i badawczej Instytutu przygotowywanych przez Koordynatora ds. Wymiany i Współpracy Międzynarodowej Studentów i Nauczycieli Akademickich w Kolegium Nauk Przyrodniczych. Takie sprawozdania były przedstawiane i dyskutowane podczas obrad Rady Wydziału, a w obecnej sytuacji organizacyjnej podczas Rady Instytutu oraz Rady Dydaktycznej Kolegium. Studenci kierunku rolnictwo, którzy wyjechali na studia w ramach wymiany międzynarodowej po powrocie mają możliwość dokonania oceny aspektów związanych z procesem wymiany międzynarodowej poprzez bezpośrednią rozmowę z Koordynatorem ds. współpracy międzynarodowej i wymiany studentów. Rekomenduje się zwiększenie działań związanych z informowaniem o funkcjonowaniu wymiany międzynarodowej oraz podejmowanie aktywności w celu zwiększenia mobilności na kierunku rolnictwo, co pozwoliłoby na bieżącą ocenę i możliwość podjęcia adekwatnych działań. Rekomenduje się weryfikację uczelni uczestniczących w programie Erasmus+, jak i innych umów umożliwiających wymianę zagraniczną zarówno dla studentów, jak i nauczycieli akademickich.

Jednostka wdraża również mobilność wirtualną nauczycieli akademickich i studentów. Od 2021 roku realizowany jest grant NAWA oraz CEEPUS online w ramach, których przeprowadzane są kursy w formie zdalnej. Ponadto z KNP został złożony wniosek w ramach programu SPINAKER, który w razie braku możliwości stacjonarnej realizacji może być prowadzony w formie zdalnej.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Jednostka prowadząca wizytowany kierunek podejmuje podstawowe działania w celu umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Umiędzynarodowienie programu studiów na kierunku rolnictwo ma charakter wieloaspektowy, uwzględnia zarówno mobilność studentów i kadry naukowej kierunku, udział w konferencjach i szkoleniach. W efekcie umiędzynarodowienia procesu kształcenia studenci mają możliwość zwiększania zakresu swojej wiedzy, jak i umiejętności językowych poprzez uczestnictwo w wykładach zapraszanych wykładowców z instytucji zagranicznych.

Studenci oraz pracownicy uczestniczą w wymianie międzynarodowej korzystając ze stypendium Erasmus+ oraz Ceepus. Aktywność tą należy uznać za pozytywną. Jednostka prowadzi okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia a ich wyniki wykorzystywane są do intensyfikacji tego procesu na Uczelni, w tym na kierunku rolnictwo.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów kierunku rolnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego w procesie uczenia się prowadzone jest systematycznie, wielopłaszczyznowo i przybiera zróżnicowane formy wykorzystując nowoczesne technologie, adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów oraz osiągania przez studentów efektów uczenia się, a także przygotowania do wejścia na rynek pracy.

Studenci zapewnione mają stałe wsparcie merytoryczne udzielane przez kadrę dydaktyczną. Na kierunku możliwy jest udział w cotygodniowych dyżurach i konsultacjach indywidualnych, organizowanych przez nauczycieli akademickich w trakcie, których studenci mogą omówić wyniki prac pisemnych i otrzymują informacje o możliwych sposobach uzupełnienia braków i poszerzenia wiedzy. Studenci mają stały kontakt z prowadzącymi z zastosowaniem platform komunikacyjnych używanych na uczelni lub mailowo.

Władze dziekańskie Kolegium organizują, co najmniej raz w roku akademickim, otwarte spotkanie ze studentami, podczas którego istnieje możliwość zgłaszania bieżących problemów i trudności. Na kierunku powołani są opiekunowie lat, opiekunowie praktyk oraz koordynatorzy zajęć, którzy monitorują merytoryczne zagadnienia związane z uczeniem się studentów.

Działalność naukowa na kierunku jest rozwinięta i ustrukturyzowana. W obszarze Kolegium działa 15 studenckich kół naukowych, w tym w Instytucie Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska – 3. W ramach działających kół naukowych studenci współtworzą prace naukowe, otrzymując merytoryczne i organizacyjne wsparcie ze strony nauczycieli akademickich. Uczelnia zapewnia materialne wsparcie w działalności naukowej finansując projekty realizowane w studenckich kołach naukowych oraz udział w konferencjach, gdzie studenci prezentują wyniki swojej pracy.

Wejście studentów kierunku na rynek pracy wspierane jest przez Biuro Karier. Organizuje ono liczne akcje w odpowiedzi na potrzeby studentów, organizuje szkolenia z prawa pracy, poszukiwania pracy oraz warsztaty rozwijające umiejętności interpersonalne.

Studenci wyróżniający się w nauce zapewnione mają wsparcie finansowe ze strony uczelni. Mają możliwość ubiegać się o stypendium rektora. Regulamin przyznawania świadczeń dostępny jest na stronie internetowej. Studenci potwierdzili, że jest on im znany. Na kierunku możliwe jest odbywanie studiów w ramach indywidualnej organizacji studiów. Studenci wiedzą o takiej możliwości i korzystają z niej.

Wsparcie studentów uwzględnia różnorodne formy aktywności. Studenci kierunku rolnictwo mogą działać w 19 organizacjach studenckich rozwijających umiejętności sportowe, artystyczne i organizacyjne. Studenci mogą korzystać infrastruktury sportowej Centrum Sportu i Rekreacji Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Proces uczenia się na kierunku jest dostosowany do indywidualnych potrzeb studentów z niepełnosprawnością, którzy mają możliwość korzystania z pomocy asystenta osób niepełnosprawnych, specjalnych środków technicznych i sprzętu możliwego do wypożyczenia w Biurze Osób Niepełnosprawnych. W Kolegium Nauk Przyrodniczych powołany jest Konsultant ds. Osób

Niepełnosprawnych, który podejmuje działania mające na celu stworzenie warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia.

Studenci znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej mają możliwość uzyskania wsparcia finansowego w postaci stypendium socjalnego oraz zapomogi. Podstawowe informacje dotyczące systemu wsparcia finansowego przekazywane są studentom na początku roku akademickiego przez opiekunów poszczególnych lat. Szczegółowe informacje znajdują się na stronie internetowej Kolegium.

Sposób zgłaszania skarg i wniosków przez studentów jest przejrzysty i skuteczny. Studenci są w stałym kontakcie z opiekunami lat, do których mogą zgłosić sprawy konfliktowe i problemy związane z tokiem studiów. Pisemne skargi i wnioski studenci mogą składać za pośrednictwem dziekanatu do Dziekana Kolegium Nauk Przyrodniczych. Procedura ta ujęta jest w Regulaminie Studiów. Na uczelni nie prowadzi się aktywnych działań informacyjnych oraz przeciwdziałającym formom przemocy, dyskryminacji lub mobbingowi. Rekomenduje się wprowadzenie takich działań.

Na kierunku prowadzone są działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Studenci pierwszego roku zobowiązani są do odbycia takich szkoleń. W czasie pandemii Uczelnia wprowadziła odpowiednie środki ochrony oraz zasady funkcjonowania i kształcenia studentów.

Kompetencje kadry wspierającej proces nauczania i uczenia się, w tym kadry administracyjnej, odpowiadają potrzebom studentów i umożliwiają wszechstronną pomoc w rozwiązywaniu spraw studenckich. Zasady pracy jednostek administracyjnych oraz kontakt do nich są dostępne na stronie Kolegium. Sprawami studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych zajmuje się jeden pracownik Dziekanatu.

Uczelnia wspiera materialnie i pozamaterialnie Samorząd, który ma wpływ na system wspierania i motywowania studentów w procesie uczenia się i nauczania stosowany na kierunku, program studiów oraz warunki studiowania. Osoby podejmujące rozstrzygnięcia i decyzje w sprawach studenckich uzyskują opinię i akceptację samorządu studenckiego.

Na kierunku prowadzone są okresowe i systematyczne przeglądy form i metod wsparcia studentów w procesie uczenia się. Przeprowadzane wśród studentów ankiety dotyczą systemu opieki i wsparcia, obsługi administracyjnej, przepływu informacji dotyczących spraw studenckich, udzielanego wsparcia przez nauczycieli akademickich, poziomu zadowolenia z technik i narzędzi kształcenia zdalnego. Wyniki ankiet są analizowane, a studenci otrzymują informacje zwrotne dotyczące sposobu wykorzystania wyników badań ankietowych na zebraniu organizowanym przez Dziekana Kolegium. Opiekunowie poszczególnych roczników w trakcie spotkań informują studentów o podjętych działaniach mających na celu doskonalenie udzielanego wsparcia. Zespoły dokonujące ewaluacji ankiety uwzględniają w swoich składach studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów kierunku rolnictwo na Uniwersytecie Rzeszowskim przyjmuje różnorodne formy i odbywa się na wielu płaszczyznach. Nauczyciele akademicy, kadra administracyjna oraz Władze Kolegium udzielają studentom systematycznego wsparcia. Studenci otrzymują wsparcie merytoryczne, materialne i organizacyjne w zakresie prowadzenia działalności naukowej. Na kierunku wdrożony jest

system wsparcia dla studentów wybitnych. Warunki studiowania są dostosowywane do potrzeb różnych grup studentów, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób w trudnej sytuacji życiowej, osób wychowujących dzieci. Uczelnia udziela wsparcia materialnego w postaci stypendium rektora, stypendium socjalnego oraz zapomogi. Wsparcie studentów uwzględnia różnorodne formy aktywności. Na kierunku określone są sposoby zgłaszania skarg i wniosków przez studentów. Na kierunku jest wdrożony przegląd form i metod wsparcia studentów. Studenci uczestniczą w pracach zespołów związanych z ewaluacją ankiety.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uniwersytet Rzeszowski zapewnia dostęp do aktualnej, kompleksowej i zgodnej z zainteresowaniem różnych grup odbiorców informacji o kształceniu na kierunku rolnictwo w głównym serwisie internetowym Uczelni oraz w wydzielonym samodzielny serwisie internetowym Kolegium. Zarówno strona główna Uczelni jak i strona Kolegium jest przejrzysta, aktualizowana na bieżąco. Wszystkie informacje podane są w czytelnej i przystępnej formie. Na stronie głównej Uczelni przedstawiony został Informator dla kandydatów na studia w roku akademickim 2021/2022, a także możliwość zapoznania się m.in. z Zarządzeniami i Komunikatami Rektora dotyczące COVID-19, Uniwersyteckim Centrum Kształcenia na Odległość (UCKO), Biblioteką, RODO, Biurem ds. Osób Niepełnosprawnych. W serwisie uczelnianym są następujące opcje: Uniwersytet, Kolegia, Kandydat, Student, Doktorant, Pracownik, a w serwisie Kolegia: Kolegia, w tym Kolegium Nauk Przyrodniczych, Jednostki naukowe, Doktorant, Student. Dla kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia przygotowany został dedykowany dział serwisu na stronie Uniwersytetu w opcji "Kandydat" Zawiera ona wszystkie niezbędne informacje, w tym m.in. ofertę edukacyjną, poradnik dla kandydata, warunki i tryb rekrutacji, kryteria kwalifikacji, wykaz wymaganych dokumentów, terminy postępowania kwalifikacyjnego, warunki przyjęcia na studia laureatów olimpiad, rekrutację dla cudzoziemców i inne. Serwis ten zintegrowany jest z systemem rekrutacyjnym. Informacje o trwającym procesie rekrutacji udostępnione są także na stronie Kolegium Nauk Przyrodniczych i na portalu społecznościowym Facebook. Bieżące informacje o procesie i programie kształcenia są dostępne w systemie informatycznym, umożliwiającym upowszechnianie tych materiałów na stronie internetowej Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, który jest odpowiedzialny za kształcenie na kierunku rolnictwo.

Na stronie internetowej Dziekanatu KNP udostępniane są informacje dla studentów, dotyczące poszczególnych kierunków studiów, w tym kierunku rolnictwo, takie jak: programy studiów, harmonogramy studiów, harmonogramy zajęć dydaktycznych, harmonogram sesji egzaminacyjnej,

procedury dyplomowania, obowiązujące regulaminy, formy realizacji zajęć. Wspólne, dedykowane dla studentów wszystkich kierunków informacje dotyczą m.in. pomocy materialnej, programu Erasmus+, terminów konsultacji nauczycieli akademickich, wewnętrznych aktów prawnych w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, wzorów formularzy związanych z procesem kształcenia, aktualnych wydarzeń.

Na stronie Kolegium Nauk Przyrodniczych umieszczane są informacje dotyczące realizowanego procesu kształcenia w poszczególnych jednostkach Kolegium i na poszczególnych kierunkach studiów, w tym na kierunku rolnictwo i stronie dziekanatu. Kierownik Zespołu Programowego, dla poszczególnych kierunków studiów prowadzonych w KNP, przesyła istotne informacje ukierunkowane na specyfikę danego kierunku, np. dotyczące realizacji praktyk zawodowych, szczegółowe wytyczne dotyczące pisania prac dyplomowych. Na poziomie Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska zamieszczane są informacje dotyczące aktualnych wydarzeń, funkcjonowania Rady Instytutu, działalności naukowej, oferty badawczo-wdrożeniowej, realizowanych projektów badawczo-naukowych. Zamieszczane są informacje o prowadzonych szkoleniach online np. dla studentów kierunku rolnictwo zaproszenie do udziału w szkoleniu pt. "Gospodarka nawozami na poziomie gospodarstwa rolnego".

Obecnie na Uczelni narzędziem używanym głównie jest MS Teams, ale także inne narzędzia dostępne w usłudze Microsoft Office 365. Dzięki usłudze MS Teams możliwy jest bezpośredni kontakt studenta z prowadzącym zajęcia, dostęp do materiałów koniecznych do realizacji zajęć oraz możliwość przesyłania rozwiązyanych zadań. Platforma MS Teams zintegrowana z aplikacją Forms i Testportal umożliwia realizację zajęć dydaktycznych on-line zgodnie z harmonogramem zajęć na UR, w tym m.in. wyświetlania studentom prezentacji multimedialnych, pracy w podgrupach, weryfikacji wiedzy, dokumentacji zrealizowanych zajęć. Niewielka część nauczycieli akademickich wykorzystuje do tego też platformę ZOOM. Poprzez te narzędzia można prowadzić czat, tele-, wideo- rozmowy z prowadzącymi, studentami, a także interesariuszami zewnętrznymi. W przypadku problemów pomoc informatyczna UR pomaga je rozwiązać.

Prowadzenie strony na portalu Facebook ma na celu sprostanie potrzebom studentów, którzy w dobie mediów społecznościowych organizują się w grupy i śledzą na bieżąco informacje związane z ich zainteresowaniami oraz realizowanym tokiem studiów. Ponadto samorząd studentów oraz koła naukowe działające w Kolegium Nauk Przyrodniczych również prowadzą swoje strony informując na bieżąco studentów o organizowanych seminariach, wykładach, spotkaniach z przedstawicielami instytucji branżowych.

Poprzez pocztę elektroniczną studenci mają kontakt z prowadzącymi zajęcia oraz dziekanatem. Informacje dotyczące studiów i realizowanych zajęć oraz godzin konsultacji z nauczycielami akademickimi dostępne są również na tablicach informacyjnych Instytutu i Zakładów funkcjonujących w Instytucie. Ogłoszenia informacyjne są umieszczane w gablotach na Uczelni, Kolegium oraz w domach studenckich.

Innym źródłem kompleksowej informacji dla kandydatów na I rok studiów, studentów i pracowników jest Informator o Uniwersytecie Rzeszowskim, który jest opracowany w formie elektronicznej umieszczonej na stronie internetowej Uczelni oraz w formie zwartej. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku rolnictwo biorą udział w działaniach promocyjnych poprzez organizację warsztatów dla zorganizowanych grup szkolnych oraz wizyty w szkołach, podczas których mają możliwość poprowadzenia wykładu, prezentacji oferty dydaktycznej oraz zaplecza badawczo-

dydaktycznego Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska. Uczelnia upublicznia swoje informacje podczas "Dni otwartych" na Uczelni, udziału w "Festiwalu Nauki i Sztuki w Kolbuszowej, Targach Edukacyjnych w Rzeszowie i Jasionce, uczestnictwa w cyklicznych imprezach takich jak: "Dni Otwartych Drzwi PODR w Boguchwale", "Agro Targi Wschód" w Skołoszewie, "Dni Pola" w Boguchwale i Przecławiu, a w 2020 roku "Wirtualne Dni Pola" w Boguchwale. Promowanie Instytutu i jego działalności w otoczeniu społeczno-gospodarczym należy również do obowiązków Zespołu ds. Promocji INROiKŚ. Prowadzone są wywiady, audycje radiowe, spotkania on-line, warsztaty i seminaria. Tradycyjnym kanałem dystrybucji są ulotki, plakaty, foldery.

Dostęp do informacji jest monitorowany poprzez bieżącą analizę popularności, oglądalności prowadzonych kanałów informacyjnych, tj. stron internetowych, w tym Facebook'a. Największe zainteresowanie budzą informacje związane z konferencjami naukowymi oraz posty dotyczące osiągnięć aktywności studentów.

Studenci mają możliwość dokonania oceny dostępu do informacji o harmonogramach, sylabusach modułów, zmianach w organizacji zajęć, jak również mogą zasugerować zmiany na rzecz poprawy dostępności informacji istotnych z punktu widzenia odbiorcy w ramach realizowanego badania "Ankieta oceny warunków studiowania". Na spotkaniu z zespołem oceniającym ich opinia o stronie była pozytywna. Studenci realizujący zajęcia na kierunkach funkcjonujących w Kolegium Nauk Przyrodniczych, w tym na kierunku rolnictwo, na pytanie "Co można zmienić lub poprawić?" w odniesieniu do bloku dotyczącego informacji o stronach internetowych przedstawili swoje uwagi: wcześniejsze podawanie rozkładów zajęć, w terminie, a nie jak miało to miejsce wcześniej, w ostatniej chwili; bardziej zrozumiały opis procesu realizacji ubiegania się o stypendia socjalne i rektora; harmonogramy zajęć mogłyby być umieszczone wcześniej na stronach UR; poprawy wymaga mobilna wersja Wirtualnej Uczelni; należy poprawić czytelność strony internetowej, ułatwić dostęp do najczęściej wyszukiwanych informacji; strona jest nieintuicyjna, szczególnie po aktualizacji, informacje są nieuporządkowane i często nieaktualne; sylabusy powinny być obowiązkowo udostępnione; Wirtualna Uczelnia i strona Uniwersytetu nie są dostosowane do wyświetlania na smartfonach (trudna nawigacja); należy zmienić Wirtualną Uczelnię na lepiej sprawdzający się system USOS. Wnioski oraz rekomendacje na rzecz poprawy warunków studiowania, w tym publicznego dostępu do informacji uzyskane na podstawie wyników ankiety, zostały ustalone na posiedzeniu uczelnianej Komisji ds. Kształcenia, a następnie przesłane przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia do wiadomości oraz wdrożenia na poziomie jednostek i na poziomie centralnym.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Informacja publiczna o kierunku rolnictwo jest dostępna dla szerokiego grona odbiorców na stronach internetowych Uniwersytetu Rzeszowskiego i Kolegium Nauk Przyrodniczych. Dobrze administrowana strona internetowa, zapewnia aktualny i kompleksowy dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach na ocenianym kierunku rolnictwo. Informacja o studiach jest dostępna publicznie do szerokiego grona odbiorców, w sposób zapewniający łatwość zapoznania się z nią. Przepływ informacji w Kolegium odbywa się z wykorzystaniem kanałów informacyjnych, poczty elektronicznej, stron internetowych, w tym Facebook. System wprowadzania nowych danych jest w pełni sprawny i zapewnia aktualność umieszczanych informacji.

Kandydaci na studia, studenci, pracownicy oraz szeroko rozumiane otoczenie społeczno-gospodarcze, w tym osoby z niepełnosprawnością mogą uzyskać całościową informację o celach kształcenia na kierunku, warunkach, trybie i terminach rekrutacji oraz wymaganiach stawianych kandydatom. Dostępna jest informacja o zasadach wsparcia studentów w procesie uczenia się. Publicznie dostępna jest informacja o metodach weryfikacji i oceniania efektów uczenia się oraz uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego. Dla szerokiego grona osób dostępna jest informacja o zasadach dyplomowania oraz uzyskiwanych tytułach zawodowych przez absolwentów kierunku rolnictwo. Na stronie internetowej Kolegium i Instytutu dostępna jest również kompleksowa informacja o pracy naukowo-badawczej kadry, publikacjach, realizowanych projektach naukowych. Alternatywnymi kanałami informacji są media społecznościowe oraz platforma MS Teams i ZOOM. Uzupełnieniem informacji upowszechnianej drogą elektroniczną są tradycyjne kanały dystrybucji w formie drukowanej m.in. ulotek, plakatów, informatora.

Strona internetowa jest na bieżąco monitorowana, oceniana i uaktualniana. Wnioski z bieżącego i okresowego monitoringu służą doskonaleniu upubliczniania informacji o studiach, w tym na ocenianym kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Strukturę Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na poziomie Kolegium Nauk Przyrodniczych tworzą wyszczególnione w Statucie UR zespoły programowe kierunków studiów oraz Rada Dydaktyczna. Merytoryczny nadzór nad kierunkiem studiów sprawuje zespół programowy kierunku rolnictwo.u, Rada Dydaktyczna KNP, którą kieruje Dziekan opiniuje zmiany w programach studiów, analizuje i doskonali funkcjonujące w Kolegium procedury zapewnienia jakości kształcenia oraz inicjuje działania na rzecz doskonalenia jakości kształcenia z uwzględnieniem: wyników przeglądu i oceny programów dokonywanej przez zespoły programowe kierunków, wyników badań prowadzonych w ramach WSZJK, oceny jakości kształcenia przeprowadzanej przez PKA, oceny dostępności informacji o programach studiów, sylabusach prowadzonych zajęć oraz podejmowanych przez jednostkę działaniach na rzecz oceny i doskonalenia programów studiów.

Dziekan nadzoruje przebieg procesu kształcenia na prowadzonych przez KNP kierunkach. W porozumieniu z Dyrektorem Instytutu Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska zatwierdza obsadę zajęć dydaktycznych na kierunku rolnictwo, uwzględniając przy tym spójność programów studiów z prowadzonymi badaniami naukowymi. Dziekan, w celu efektywniejszej pracy w zakresie realizacji zadań WSZJK ma prawo powołać komisję doraźną, na potrzebę oceny lub wypracowania określonych rozwiązań. Dokumentację programu studiów przygotowuje zespół programowy kierunku studiów z udziałem przedstawiciela studenta i przedstawicieli pracodawców.

Zaprojektowany program podlega opinii Samorządu Studentów oraz Rady Dydaktycznej Kolegium. Po uzyskaniu pozytywnej opinii zostaje przedłożony przez Dziekana Rektorowi z wnioskiem o skierowanie pod obrady Senatu, po wcześniejszym zaopiniowaniu przez Senacką Komisję ds. Kształcenia. Ustalony przez Radę dydaktyczną harmonogram studiów przedkładać jest do akceptacji Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia.

Prowadzona przez zespół programowy ewaluacja programu studiów odbywa się w oparciu o analizę sylabusów poszczególnych modułów, a w szczególności spójności efektów poszczególnych zajęć z efektami uczenia się dla kierunku, doboru metod kształcenia, weryfikacji zakładanych efektów uczenia się, zgodności treści programowych z aktualnym stanem wiedzy, a ponadto weryfikowana jest poprawność szacowania bilansu nakładu pracy studenta i doboru aktualnej literatury. Zespół analizuje także praktyki zawodowe pod kątem zgodności profilu działalności instytucji przyjmującej studenta z efektami uczenia się wymaganymi do uzyskania w ramach praktyk. Ocenia też zgodność kwalifikacji kadry z prowadzonymi zajęciami i weryfikuje obsadę kadrową kierunku.

Zgodnie z procedurą jakościową, ocenę procesu dyplomowania dla kierunku rolnictwo prowadzonego w ramach KNP prowadzi, powołany przez Dziekana Kolegium, Zespół ds. Oceny Jakościowej Prac Dyplomowych (ZOJPD). Ocena prac dyplomowych i recenzji przeprowadzana jest na podstawie arkusza oceny jakości pracy dyplomowej. Na podstawie wniosków z przeprowadzonej analizy, Dziekan mając na względzie zapewnienie jakości procesu dyplomowania formułuje uwagi i wytyczne dla promotorów i recenzentów prac. W celu zapewnienia jakości procesu dyplomowania, w KNP został opracowany Regulamin Dyplomowania. Przeprowadzona w roku akademickim 2019/2020 ocena prac dyplomowych wskazuje, że przyjęte dla kierunku rolnictwo efekty uczenia się zostały osiągnięte. Treści prac dyplomowych były zgodne z ich tematem i kwalifikacjami promotora i recenzenta, a stosowane metody, narzędzia i techniki badawcze były poprawne.

Ocena osiągnięcia założonych efektów uczenia się przewidzianych programem studiów na kierunku rolnictwo realizowana jest na bieżąco, na podstawie wyników sesji egzaminacyjnych oraz wyników ocen ankietowych poszczególnych zajęć. Po zakończeniu w danym semestrze ankietyzacji, prowadzący zajęcia mają wgląd do wyników własnej oceny na indywidualnym koncie w systemie Wirtualna Uczelnia. Niezależnie od tego, Dział Jakości i Akredytacji przesyła na adres e-mail Dziekana wyniki ocen nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w Kolegium. Monitorowanie możliwości osiągnięcia założonych efektów uczenia się odbywa się również na podstawie analizy wniosków z hospitacji zajęć, prowadzonych zgodnie z procedurą określoną w UR.

W związku z sytuacją epidemiczną i związaną z tym koniecznością realizacji zajęć w formie zdalnej w Uczelni wdrożono szereg procedur i wytycznych mających na celu prawidłową realizację zajęć oraz weryfikacji osiągnięcia założonych efektów uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Zdecydowana większość zajęć odbywa się w czasie rzeczywistym poprzez dostępne platformy internetowe – MS Teams wraz z dostępnymi aplikacjami z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych, projektów, sprawozdań z wykonywanych zadań. W celu ewaluacji jakości procesu nauczania prowadzonego w formie zdalnej, z inicjatywy Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia oraz w porozumieniu z Samorządem Studentów, pod koniec semestru letniego 2019/2020 przeprowadzono Ankietę oceny nauki zdalnej. Wyniki przeprowadzonej ankiety wskazują, że większość ankietowanych studentów kierunku rolnictwo, pozytywnie oceniła jakość kształcenia organizowanego w formie zdalnej oraz przebieg sesji egzaminacyjnej w formie zdalnej. Przesłane przez Dział Jakości i Akredytacji szczegółowe wyniki ankiet zostały przeanalizowane przez zespół programowy ocenianego kierunku i są

wykorzystywane w celu doskonalenia form prowadzonych zajęć w bieżącym roku akademickim w zakresie, na który pozwala bieżąca sytuacja epidemiczna.

W ocenie uzyskanych efektów uczenia się uczestniczą również absolwenci kierunków rolnictwo, którzy w ramach realizowanej ankiety "Badanie losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego" wyrażają swoją opinię na temat wykorzystania i przydatności w pracy zawodowej wiedzy i umiejętności zdobytych podczas studiów. W Uczelni również od kilku lat organizowane są spotkania z udziałem pracowników Biura Informacji Statystycznej i Analiz WUP w Rzeszowie. Spotkania te poświęcone są tematyce dostosowania oferty dydaktycznej UR do zapotrzebowania rynku pracy, w kontekście wyników badań prowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy.

Program studiów oraz efekty uczenia się na kierunku rolnictwo są na bieżąco konsultowane i opiniowane przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. W ramach swojej działalności zespół programowy kierunku rolnictwo w roku akademickim 2019/2020 i 2020/2021 zwracał się do podmiotów zewnętrznych z którymi zawarto porozumienia o współpracy w zakresie działalności naukowej i/lub dydaktycznej z prośbą o zaopiniowanie programu studiów i efektów uczenia się na kierunku rolnictwo. Na posiedzeniu Rady Społeczno-Gospodarczej w dniu 29 marca 2021 roku interesariusze zewnętrzni pozytywnie ocenili realizowany program studiów, sylwetkę absolwenta oraz efekty uczenia się na ocenianym kierunku. Z inicjatywy interesariuszy zewnętrznych wprowadzono do programu studiów na studiach II stopnia na specjalności agronomii z agrobiznesem zajęcia związane z pozyskiwaniem funduszy unijnych *system rachunkowości rolnej w Polsce (FADN)* i *fundusze strukturalne dla obszarów wiejskich*. Efektem współpracy jest poszerzenie oferty kształcenia o powołanie nowej specjalności bioinżynieria rolnicza na studiach I stopnia. Na spotkaniu zespołu oceniającego z interesariuszami, Ci sugerowali rozszerzenie treści programowych z zakresu doradztwa rolniczego, wprowadzenie zajęć z rolnictwa precyzyjnego oraz zwiększenie wymiaru praktyk zawodowych. W roku akademickim 2020/2021 zatrudniono na kierunku, na podstawie umowy cywilno-prawnej, 2 osoby z zewnątrz - praktyków do prowadzenia zajęć dydaktycznych: *fundusze strukturalne dla obszarów wiejskich* oraz *innowacje w ochronie roślin*. Zajęcia prowadzone przez praktyków z zewnątrz podlegają również ocenie jakości, na podstawie obowiązujących w UR zasad przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych. Także studenci mają wpływ na modyfikowanie i opiniowanie programów studiów. Przedstawiciele studentów biorą czynny udział w pracach zespołu programowego kierunku oraz zasiadają w Radzie Dydaktycznej KNP. Za pośrednictwem przedstawiciela studentów kierunku rolnictwo w zespole programowym, również zbierane są opinie na temat programu studiów od studentów poszczególnych roczników. Studenci będący na IV roku studiów I stopnia sugerują następujące zmiany w programie studiów: zwiększenie liczby godzin zajęć z *seminarium inżynierskiego*, *chemii rolnej*, *ćwiczeń terenowych* oraz zajęć prowadzonych na komputerze, np. *księgowość*, a jednocześnie *zmniejszenie wymiaru godzinowego zajęć z techniki rolniczej i tkarstwa*. Sugestie te zostały wzięte pod uwagę w pracy zespołu programowego kierunku.

W modyfikowaniu i ocenie programów studiów, istotną rolę odgrywają również nauczyciele akademicy, realizujący proces dydaktyczny na ocenianym kierunku studiów, głównie w zakresie liczby godzin przypisanej do danego modułu czy zgłoszenia nowych modułów specjalnościowych zgodnych z profilem ich działalności naukowej. Uwagi i sugestie na temat programu studiów i przypisanych efektów uczenia się zgłoszone przez grupy interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, są analizowane i uwzględniane w procesie doskonalenia i modyfikacji programu studiów na kierunku rolnictwo. Oferta edukacyjna na kierunku, uwzględniając opinie interesariuszy wewnętrznych w roku akademickim 2019/2020 została zmodyfikowana – zlikwidowano specjalność rolnictwo ekologiczne, co

stanowiło odpowiedź na zmniejszające się zainteresowanie studentów jej wyborem. Na wniosek nauczyciela akademickiego do programu studiów I stopnia, jako moduł obligatoryjny wprowadzono *systemy informacji przestrzennej w rolnictwie*. Dokonano korekty nazw modułów, np. *fizyka na prawa fizyki w rolnictwie, hodowla roślin i nasiennictwo* na *hodowla roślin rolniczych i nasiennictwo*. Na studiach II stopnia zmieniono *postęp biologiczny* na *postęp biologiczny w produkcji roślinnej*.

W przyjętej od 1 października 2019 roku nowej strukturze UR, badanie jakości kształcenia prowadzone jest zarówno na poziomie kierunków studiów, jak również na poziomie Kolegiów, co pozwoli na dokonanie kompleksowej analizy i oceny procesu zarządzania kierunkiem. Pierwsze badanie, w oparciu o nowe zasady zostało zakończone w grudniu 2020 r. i na podstawie jego wyników Dział Jakości i Akredytacji opracowuje raport zbiorczy oraz propozycje rekomendacji na rzecz doskonalenia jakości kształcenia w poszczególnych kolegiach UR.

W doskonaleniu programu kształcenia na kierunku rolnictwo wykorzystane zostały zalecenia sformułowane podczas oceny programowej kierunku przez PKA przeprowadzonej w 2015 roku.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

W Kolegium Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Rzeszowskiego, któremu merytorycznie i administracyjnie podlega kierunek rolnictwo wdrożono Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia. W organizacji systemu wskazano osoby i zespoły osób, dla których określono kompetencje i zakres odpowiedzialności, w procesie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia. Projektowanie, monitorowanie i zmiany programu studiów na kierunku rolnictwo dokonywane są na podstawie przyjętych procedur, z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Zatwierdzanie programu studiów odbywa się poprzez uchwały senatu Uczelni. Program studiów jest systematycznie monitorowany przez zespół programowy kierunku oraz Radę Dydaktyczną KNP. Podejmuje się działania umożliwiające ocenę realizacji programu studiów oraz przyjętych sposobów weryfikacji osiąganych przez studentów efektów uczenia się na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć. Program studiów jest doskonalony w oparciu o wiarygodne dane pozyskane na podstawie, m.in. walidacji efektów uczenia się, ankiet studentów, wyników hospitacji zajęć, analizy prac etapowych i dyplomowych, opinii nauczycieli akademickich, samorządu studenckiego i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Wnioski wynikające z systematycznej oceny programu studiów są wykorzystywane w procesie doskonalenia jakości kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie sformułowano zaleceń

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Na kierunku rolnictwo wprowadzone zostały zalecenia sformułowane podczas oceny programowej kierunku przez PKA przeprowadzonej w 2015 roku, a w szczególności:

- zgodnie z sugestiami Zespołu Wizytującego PKA kierunkowe efekty kształcenia zostały zmodyfikowane. Sformułowano efekty dla modułów specjalnościowych, zróżnicowano poziomy kształcenia, przez co uzyskano odrębność i tożsamość studiów I i II stopnia;
- zmodyfikowano obsadę zajęć dla wskazanych przez Zespół Wizytujący zajęciach, a obecnie zwraca się dużą uwagę na odpowiednie przyporządkowanie zajęć prowadzonych na kierunku rolnictwo zgodnie z doświadczeniem i kompetencjami nauczycieli akademickich, uwzględniając w szczególności ich dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe;
- zmodyfikowano procedury WSZJK, w tym w szczególności dotyczące hospitacji zajęć dydaktycznych, ankietyzacji itp. Szczegółowe opisy tych procedur przedstawiono w poprzednich częściach raportu.

